

PLA DE CONVIVÈNCIA ESCOLA GUINARDÓ SCCL

Document avaluat el setembre de 2016

Carrer Doctor Valls, 22-26 baixos. 08041 Barcelona
Tel. 93 435-39-40 i Fax 93 510-28-85

www.escolaguinardo.cat

Setembre 2016

El Projecte de convivència és el document que engloba el conjunt d'accions encaminades a la millora de la convivència en el centre educatiu i, per tant, recull les intervencions que l'escola desenvolupa per tal de capacitar tot l'alumnat i la resta de la comunitat educativa per a la convivència i la gestió positiva de conflictes.

Aquestes accions van adreçades a la millora de la convivència a l'aula, al centre o a l'entorn, en el benentès que la permeabilitat entre aquests tres àmbits d'intervenció afavoreix la transferència d'aprenentatges, valors, creences, actituds i hàbits relacionals.

També recull els mecanismes que el centre estableix a l'hora de resoldre els conflictes que es produeixen en els tres àmbits als que s'ha fet esment (aula, centre, entorn) i de crear una atmosfera de treball i convivència segura i saludable.

SUMARI

1. Introducció

2. Missió

3. Objectius generals i específics

4. Nivells d'actuació

A. VALORS I ACTITUDS

A. 1 Acollida

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi (per cicles)

A.2 Coeducació

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi (per cicles)
- Diagnosi entorn

A. 3 Competència social

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi (per cicles)
- Diagnosi entorn

Propostes d'actuació:

- Propostes d'actuació a l'aula (per cicles)

A. 4 Comunicació

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi (per cicles)

Propostes d'actuació:

- Propostes d'actuació a l'aula (per cicles)

A. 5 Educació emocional

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi (per cicles)
- Diagnosi entorn

Propostes d'actuació:

- Propostes d'actuació a l'aula (per cicles)

A. 6 Educació per a la ciutadania global

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi (per cicles)
- Diagnosi entorn

Propostes d'actuació:

- Propostes d'actuació a l'aula (per cicles)

A. 7 Inclusió

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi (per cicles)
- Diagnosi entorn

Propostes d'actuació:

- Propostes d'actuació a l'aula (per cicles)
- Propostes d'actuació al centre

A. 8 Símbols identitaris

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi (per cicles)

Propostes d'actuació:

- Propostes d'actuació al centre

A. 9 Participació i legitimació

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi (per cicles)
- Diagnosi entorn

Propostes d'actuació:

- Propostes d'actuació a l'aula (per cicles)
- Propostes d'actuació a l'entorn

B. GESTIÓ DE CONFLICTES

B. 1 Absentisme

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi entorn

B. 2 Conflictes lleus

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi (per cicles)
- Diagnosi entorn

Propostes d'actuació:

- Propostes d'actuació al centre

B. 3 Conflictes greus

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi (per cicles)
- Diagnosi entorn

Propostes d'actuació:

- Propostes d'actuació a l'aula (per cicles)
- Propostes d'actuació a l'entorn

B. 4 Mediació

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi (per cicles)

C. MARC ORGANITZATIU

C. 1 Estructura i gestió de recursos

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi entorn

Propostes d'actuació:

- Propostes d'actuació a l'aula (per cicles)

C. 2 Norma

Diagnosi:

- Diagnosi centre
- Diagnosi (per cicles)
- Diagnosi entorn

Propostes d'actuació:

- Propostes d'actuació al centre

5. Avaluació

6. Annexos

1. INTRODUCCIÓ

Com a qualsevol grup humà, a la nostra escola hi ha problemes. Com a moltes altres escoles, el nombre i la intensitat d'alguns conflictes creixia per moments, fent que calgués dedicar més temps a *fer de policies* i menys a *fer de mestre*.

Per això, el curs 2005-06 ens varem plantejar iniciar el nostre programa de gestió dialogada de conflictes, mirant de fer una revisió del context social i educatiu en el que ens movíem. Teníem clar que calia pensar en termes de canvis estructurals i varem començar a observar i a documentar-nos.

Un cop d'ull a les causes que generen conflictes a l'aula ens assenyala que la majoria estan provocats per una atmosfera competitiva i intolerant, una comunicació molt pobre, la inadequada expressió de les emocions, la manca d'habilitats en la gestió de conflictes i el mal ús del poder per part dels mestres.

Buscàvem doncs els elements, les condicions bàsiques que podien facilitar la convivència pacífica i varem identificar les següents:

- La pertinença, entesa com la necessitat dels éssers humans i, en particular, del nostre alumnat, de sentir-se membre d'un grup que li és propi. De fet, la pertinença està molt relacionada amb la identitat. Tot sovint, quan les persones discuteixen i sembla que els va la vida en aquella discussió, generalment passa que estan identificats amb aquelles opinions, senten que són el que pensen i, si ho deixen de pensar, deixen de ser. Posa en joc valors i la diversitat d'opinions és presa com un atac.
- La legitimació, entesa com la necessitat de sentir-se reconegut i valuós.
- L'establiment de normes clares i ben formulades, com a mitjà per fer que el nostre alumnat se senti contingut. Les normes clares són una forma de posar límits que satisfan la necessitat bàsica de l'ésser humà de sentir-se segur.
- La comunicació adequada, amb la voluntat de sentir-se estimat, creixent. Per tant, una comunicació adequada passaria per:
 - Transmetre informació o coneixement d'una persona a l'altra de la manera més exacta possible (és a dir, on les representacions d'una de les parts siguin el més similars possibles a les de l'altra).
 - Tenir consciència de les diferències entre les meves representacions i les de l'altra persona¹ i acceptar aquestes diferències sense jutjar-les com a encertades o equivocades, ser lliure d'estar amb les emocions que em desperten i tenir la ment oberta per poder crear – o no - alguna cosa nova entre ambdós.
- La gestió adequada de les emocions: Quan les emocions no s'expressen adequadament, s'actuen. Per tant, l'educació de les emocions passa per poder reconèixer-les, anomenar-les i expressar-les en propietat. Reconèixer el que es sent, concentrant l'atenció en l'emoció que estigui més present, fent-

¹ A. Korsybski (filòsof i lingüista) ja ens diu que "El mapa no és el territori". És a dir, allò que ens representem de la realitat mitjançant la nostra activitat mental no és la realitat sinó una representació, un mapa, un model que ens n'hem fet. Els éssers humans, amb les nostres limitacions neurològiques, socials i individuals, creem els nostres propis models per a representar la realitat.

se càrrec que és pròpia i no causada per altres, ajuda a alliberar-nos-en per via de l'acceptació i la paciència. Aquest alliberament es produeix naturalment (és el que el cos desitja fer) i l'atenció és el poder curatiu que l'activa.

Un cop identificades aquestes necessitats, que òbviament no són exclusives de l'entorn escolar, varem tenir clar que l'escola és un mecanisme de socialització (no l'únic, però sí molt important) i que, per tant, calia contextualitzar i dimensionar el programa.

No podíem parlar, doncs, de violència o mala convivència a les aules, sinó més aviat del fet que vivim en una societat violenta i altament competitiva i, això, té lògicament el seu reflex a les aules.

La manca de límits i de referents de l'alumnat està també condicionada pel dèficit d'eines i per la creixent deixadesa de les funcions educadores per part d'alguns pares, mitjans de comunicació i administracions públiques. Aquesta deixadesa es converteix, quan arriba als centres educatius, en una delegació a l'escola de funcions que, tradicionalment, estaven a mans dels pares i mares i d'altres actors socials. Són tantes les "noves tasques" que han de fer els mestres, i és tanta la pressió i la crítica sobre el col·lectiu, que augmenten entre els professionals els sentiments d'impotència, estrès i inseguretat.

En aquest punt varem tenir clar que calia aprofitar el marc de la gestió dialogada de conflictes per millorar la nostra tasca integral com a educadors/es i que caldria, doncs, començar per nosaltres mateixos. Una mica per això no vàrem voler quedar-nos només amb l'establiment d'un servei de mediació escolar.

Vàrem optar per anar a poc a poc i fent bona lletra perquè els canvis necessaris i importants no es fan de la nit al dia i perquè aquest tipus de transformació, que té tant a veure amb la personalitat de cada un dels professionals de l'ensenyament, posa en joc també l'actual rol de poder i d'autoritat.

La nostra línia de sortida fou, doncs, entendre que de res no ens serviria dissenyar les millors activitats si l'actitud dels mestres no era coherent amb allò que defensa el programa. I és que quan diem que, tot sovint, els nens reaccionen davant els conflictes amb passivitat (evasió) o amb violència, perquè no tenen ni coneixen altres recursos, oblidem que tampoc els adults no disposem de gaires més eines per afrontar-los. Després de tot, tampoc nosaltres som fruit d'un sistema educatiu que ens hagi facilitat la gestió positiva de les nostres emocions.

Vàrem fer nostre un terme que prové del camp de la conflictologia i que ens aporta J. Burton: la provenció.

La **provenció** és el procés d'intervenció abans de la crisi que ens porta a:

- Una explicació adequada del conflicte.
- Un coneixement dels canvis estructurals necessaris per a eliminar-ne les causes.
- Una promoció de condicions que creïn un clima adequat i afavoreixin unes relacions cooperatives que disminueixin el risc de nous esclats, aprenent a

tractar i solucionar les contradiccions abans que arribin a convertir-se en antagonismes.

A nivell educatiu, la provenció significarà intervenir en els conflictes abans que esclatin, en un clima menys crispat, amb temps per a aprendre a analitzar-los. Això explica per què vàrem dedicar el primer curs del programa al treball amb els mestres i iniciàvem el segon treballant de manera més sistemàtica amb l'alumnat. Tot plegat, mirant d'abordar les causes que faciliten la convivència pacífica i que, en el nostre cas, hem dividit en cinc eixos de treball:

- Treball cooperatiu i creació de grup.
- Gestió positiva de les emocions.
- Habilitats comunicatives.
- Prevenció i resolució de conflictes.
- Respecte per la diferència.

Entre una forma d'entendre la disciplina acotada a la finalitat de controlar i castigar, nosaltres optem per una altra que es caracteritza per fer-ho en la formació. Per això, proposem un model basat en tres variables (les tres erres):

- Reconeixement del dany que s'ha causat.
- Assumpció de la responsabilitat dels fets.
- Reparació del dany.

Les accions reparadores, a diferència de les sancionadores, tenen una altra intencionalitat i busquen la coherència i la proporcionalitat entre causa i efecte. Mentre que el càstig està relacionat amb la venjança –amb allò que “qui la fa, la paga”-, la funció de la mesura reparadora és estrictament la de reparar.

Des d'aquest punt de vista, el Pla de Convivència entén el càstig i les mesures exclusivament punitives com un últim recurs. Els alumnes han acabat per assimilar la mecànica punitiva com si fos una rutina més de la seva vida escolar. Fins i tot en certes ocasions (expulsions de classe, expulsions a casa...), l'esperen com a forma d'evadir-se de les obligacions escolars, cosa que acaba per fer desaparèixer l'objectiu educatiu que hauria de tenir la sanció: la rectificació. L'experiència ha demostrat que són una solució pot efectiva i, a vegades, contraproductiva, encara que ens tranquil·litzi provisionalment.

Les normes són necessàries, però han de ser poques, clares, que s'entenguin, concretes, realitzables i consensuades. “Però, què passa quan ens les saltem? La primera opció, i la pitjor de totes, passa per la impunitat; no obstant això, la més habitual és la sanció o el càstig. D'aquest, hem de remarcar que, quan és la primera opció i la més habitual, ni és eficaç ni resulta pedagògica... Primer perquè funciona com la droga: per aconseguir el mateix efecte, necessites cada vegada una dosi major; segon, perquè entenem que, una vegada hem complert la sanció, quedem exempts de tota responsabilitat; i, finalment, perquè moltes vegades no existeix cap relació entre causa i efecte. Si el procés de Reconeixement, Responsabilitat i Reparació donés satisfacció, no s'aplicarien mesures punitives ni s'ompliria cap full de sanció.

Des del 2005 hem comptat amb una persona especialista en gestió dialogada de

conflictes per cicles que ha estat encarregada de:

- Elaborar un llibre del programa de gestió de conflictes amb més de 200 activitats i dinàmiques per a poder treballar les habilitats relacionades amb els cinc eixos de treball del programa, classificades per edats i per matèries.
- Realitzar mediacions (en un primer moment) i, a partir del curs 2007-08, formar a l'alumnat de 1r d'ESO en mediació i gestió dialogada de conflictes per a crear un equip de mediadors/es.
- Elaborar un protocol de Gestió dialogada de conflictes que s'aplica a tot el personal de l'escola: monitors/es de menjador, personal de neteja, personal docent, d'administració, etc.
- Assessorar els cicles en aspectes relacionats amb la gestió dialogada de conflictes i l'educació emocional.
- Coordinar l'elaboració participativa del Pla de convivència del centre.

El curs 2006-07 es va ampliar aquesta tasca i vàrem:

- Incorporar el Programa de gestió de conflictes a la Programació General de Centre, al Projecte educatiu, al RRI i a altres documents del centre.
- Establir a Primària el sistema d'elaboració de normes efectives.
- Dissenyar codis d'observació (indicadors) a Educació Infantil i Primària que incorporessin l'avaluació dels aspectes que contempla el programa.

Des del curs 2007-08:

- S'informa del programa a totes les reunions de pares (des de P5 fins a 4t d'ESO) de l'existència i funcionament del programa, demanant la complicitat de les famílies.
- Organitzem cada 2 anys un curs de formació en gestió de conflictes gratuït, adreçat a tot el personal de l'escola i també a les famílies.
- Es crea el Departament Ubuntu que dividit en 3 subcomissions, recull els eixos transversals de l'escola: Gestió dialogada de conflictes i educació emocional, solidaritat i medi ambient.
- Dedicuem una matèria optativa a 1r d'ESO a la formació de mediadors/es.
- Disposem d'un equip de mediadors/es que lidera el Servei de mediació de l'escola format per alumnes a partir de 2n d'ESO i per les famílies prèviament formades.
- Fem formació continua, per un costat, amb l'alumnat mediador i per l'altra amb les famílies i els mestres mediadors/es.

No obstant, el desenvolupament d'aquest programa ens ha deixat un cert gust agredolç. Són molts els moments on hem cregut que estàvem en el bon camí. Han estat molts els moments on s'ha produït la "màgia" però també hi ha hagut indicadors que ens han fet replantejar-nos el programa. Així:

- o Constatem l'interès de l'alumnat i les famílies per formar-se i per fer de mediadors/es però el nombre de sol·licituds de mediació és baix.
- o Hem vist l'interès i els resultats que dona l'aplicació del sistema d'elaboració de normes efectives a Primària però aquest no té continuïtat a Secundària.
- o Constatem alguns canvis (lents i no generalitzats) en alguns docents per incorporar el programa al dia a dia però seguim sentint massa vegades la frase "no tenim temps per treballar aquestes coses".

- Des de 2006 recollim i valorem les activitats que es treballen a cada curs relacionades amb l'existència del programa i els seus 5 eixos de treball però no observem un augment destacat ni de les activitats ni de les actituds que han d'acompanyar i facilitar aquestes activitats.

Aquests factors i el fet que, de manera natural, des del primer moment a l'escola haguem parlat del programa de gestió dialogada de conflictes i educació emocional ens va portar a reorientar el projecte.

Per això des del curs 2012-13, l'educació emocional, sense renunciar a la seva imprescindible transversalitat, té la consideració de matèria pròpia i té una dotació horària determinada (i diferenciada de l'hora de tutoria, que en el nostre centre té el nom d'assemblea).

Així a Educació Infantil, Primària i 1r d'ESO l'educació emocional disposa d'una hora setmanal i té la consideració curricular d'alternativa a la religió. Des de 2n a 4t d'ESO (per disponibilitat horària) l'educació emocional és quinzenal (conviu a 2n d'ESO amb tècniques d'estudi, a 3r d'ESO amb orientació professional i a 4t d'ESO amb informàtica). En tots els casos, és la tutoria l'encarregada de portar-la endavant.

Implicació de professors i alumnes

Aquest model implica una determinada actitud del professorat enfront del conflicte. Entre altres coses, cal una reflexió sobre el significat de l'autoritat a l'aula. El Pla de Convivència entén que l'autoritat no és res que s'imposi (autoritarisme), sinó que es guanya (autoritat moral i ascendència sobre l'alumnat). La persona que té autoritat no necessita recórrer a l'autoritarisme. L'alumne no aprèn la convivència només pel que se li diu, sinó pel que observa i experimenta. Des d'aquest punt de vista, el professor es converteix en el model més proper i, sense tenir-ne consciència, el seu comportament transmet valors que poden ajudar a millorar la convivència o a fer-la més difícil.

El professorat hauria de tendir a rebutjar l'enfrontament directe amb l'alumne que ha plantejat un conflicte dins de l'aula (encara que el cos ho demani i la casuística sigui molt ampla). Si es produeix, l'alumne generador del conflicte ha aconseguit el seu objectiu, el professorat corre el risc d'entrar en una dinàmica d'agressivitat i violència verbal, s'estressa, hi ha el risc de perdre els papers i quedar desautoritzat davant de la resta de l'alumnat. D'altra banda, tampoc no és comprensible un actitud de "deixar fer", que condueix a la impunitat. Rebutgem tant les manifestacions de poder sense sentit com l'absència de control.

El Pla de Convivència creu que el professorat ha d'intervenir quan calgui, però amb una actitud de calma, autocontrol, paciència, sempre amb respecte a l'alumne i diàleg posterior, en fred (és a dir, utilitzant les armes que el causant de l'incident no espera) que ens pot ajudar a aconseguir l'objectiu de reflexió i rectificació de l'alumne.

Creiem que aquesta dinàmica pot contribuir a desactivar el creixement del conflicte i les conseqüències poden ser positives per a la qualitat de vida a l'aula, tant per al professorat com per a l'alumnat. Si això no funciona (cosa que pot passar en alguns

casos i amb alguns alumnes), s'aplicaria el protocol previst a la NOFC (Normativa d'Organització i Funcionament del Centre).

Les obligacions de l'alumnat estan recollides a la NOFC del Centre, però volem destacar que l'alumnat té com a deure bàsic l'estudi, però està moralment obligat, a practicar la tolerància i la solidaritat amb els companys i a respectar tots els membres de la comunitat educativa, en particular el professorat.

El Pla de Convivència procurarà facilitar la màxima participació de l'alumnat a les diferents instàncies de representació del centre. L'alumne ha de sentir el Centre com a propi, les normes del qual comparteix i alhora que se sent compromès en el seu compliment. Per tal d'aconseguir-ho, el Pla de Convivència estableix l'assemblea d'aula i la mediació (més endavant es tracten aquests apartats) com a elements bàsics de participació democràtica de l'alumnat, tant pel que fa a la marxa de la seva pròpia vida escolar, com en la millora de la convivència.

Assemblees

Les assemblees de classe tenen una llarga tradició a la nostra escola. No obstant, el diagnòstic realitzat durant el curs 2005-06 ens va permetre detectar que, en algun cas, havien perdut una mica la seva essència. Per això ens comprometem a:

- Buidar l'hora d'assemblea setmanal d'altres activitats i dedicar-la a treballar, per exemple, habilitats socials i comunicatives. En aquest punt és important tenir en compte que no es tracta tant de fer moltes dinàmiques sinó de donar el temps adequat per a la reflexió.
- Fer assemblees amb grups menys nombrosos: si es tracta d'una escola de doble línia, com la nostra, es pot aprofitar quan hi ha 3 tutors per a cada 2 classes, per treballar les assemblees en 3 grups més petits. Si es desitja, i depenent de la temàtica, es poden reservar els 10 minuts finals per a la posada en comú dels 3 grups, a través de portaveus.
- Deixar clares les normes de funcionament de les assemblees (parlar per torns, escoltar als altres, no riure de les aportacions dels altres..).
- Fer-les en cercle, garantint que hi ha contacte visual de tots els participants.
- Provar diferents sistemes per garantir un clima de confiança que permeti a tothom parlar i compartir els sentiments. Per exemple, una persona no pot parlar per segona vegada si abans no ha parlat tothom. També es pot utilitzar la bola del poder de la paraula: recordar-los les pautes del bon escoltador i dir que només pot parlar qui té aquesta pilota, la resta escolta. S'aniran passant la pilota i es respectaran els torns.
- Explicar l'ordre del dia de la reunió i quant de temps dedicarem a cada punt.
- Establir càrrecs rotatius d'assemblea: moderador, controlador de temps, recollidor d'acords, etc., deixant clares les tasques de cadascú.
- Facilitar i conduir l'assemblea evitant que els tutors en siguin els protagonistes. Han de jugar sempre un paper moderador: ajudant i ordenant el debat, clarificant situacions, estimulant la participació, respectant com tothom el torn de paraula, etc.
- Els tutors han de mantenir una actitud de respecte i comprensió envers les opinions dels alumnes sense expressar judicis de valor, cosa que n'augmenta la confiança. En debats on es plantegin valors morals universals: sempre a favor dels valors positius (respecte, tolerància, justícia, solidaritat, llibertat,

honestat...) i bel·ligerant amb els negatius (esclavitud, racisme, xenofòbia, desigualtat, violència, insolidaritat...). En debats sobre valors morals no universals (plaer, riqueses, sexe, salut, religió, família...), cal mantenir una neutralitat estricta i un respecte cap a les opinions dels alumnes.

- Si s'està gestionant un conflicte, "retornar-lo" a la classe, fent que busquin entre tots la solució. Alhora es pot seguir una estructura més formal per resoldre conflictes: nominar la tècnica de resolució de conflictes que s'utilitza i apuntar quin és el problema, quin l'acord i el seguiment que se'n farà. Algú podria encarregar-se de recollir les decisions finals i llegir-les en veu alta.
- Parlar sobre temes de classe.
- Els tutors han de controlar i de vigilar que es compleixin els acords.
- Intentar acabar l'assemblea amb algun comentari positiu (de com ha transcorregut l'assemblea o del resultat del debat).

Representants de curs

Els alumnes tenen els seus delegats de classe i trien també els seus representants de curs (a l'ESO). Aquests són els portaveus de la seva classe davant dels tutors i el/la cap d'estudis. Cal que els alumnes compreguin que és un càrrec de responsabilitat, que no pot ser escollit de qualsevol manera i que estan sotmesos a la revocació quan el tutor o la classe considerin que incompleix les seves tasques.

El que us presentem a continuació és doncs l'intent d'adaptar la feina iniciada al nostre centre l'any 2005 a l'estructura del Pla de convivència que proposa el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.

2. MISSIÓ

El Projecte de convivència té com a missió contribuir a l'èxit personal, acadèmic, social i laboral de tot l'alumnat.

3. OBJECTIUS GENERALS I ESPECÍFICS

1. Potenciar la participació, la representativitat i la corresponsabilitat de tots els agents de la comunitat educativa en la vida del centre.

1.1 Dotar-nos d'una estructura organitzativa capaç de donar continuïtat i coherència educativa.

1.2 Afavorir la comunicació en el centre educatiu.

1.3 Garantir la formació de la comunitat educativa en relació a la convivència.

1.4 Promoure la projecció positiva del centre.

2. Potenciar l'equitat educativa i el respecte a la diversitat.

2.1. Garantir la incorporació òptima dels nous membres de la comunitat educativa en la cultura del centre.

2.2. Promoure una cultura de centre inclusiva que respecti i valori les diferències i promogui la igualtat.

3. Ajudar a l'alumnat a relacionar-se amb si mateix, amb els altres i amb el món.

3.1. Potenciar les competències personals relacionades amb aprendre a pensar, a gestionar les emocions i a assumir valors.

3.2. Potenciar la competència en comunicació lingüística de l'alumnat adequant-la als diferents contextos socials i culturals.

4. Promoure la implicació i el compromís de tots els agents educatius en la millora de la convivència en el centre i l'entorn.

4.1. Sensibilitzar la comunitat educativa perquè adquireixi l'hàbit del diàleg i posi en pràctica la mediació.

4.2. Construir una xarxa educativa i de col·laboració entre el centre i els agents educatius de l'entorn.

4.3. Desenvolupar les competències personals i socials mitjançant l'educació en la participació i la ciutadania.

5. Garantir una aplicació ferma i flexible de les normes.

5.1. Garantir la difusió, l'explicació i l'aplicació de la norma.

5.2. Promoure l'assistència a classe de tot l'alumnat.

5.3. Elaborar protocols de seguretat amb coordinació amb altres professionals (seguretat pública i serveis socials del territori).

4. NIVELLS D'ACTUACIÓ

A. VALORS I ACTITUDS

Contribuir que tot l'alumnat sigui competent en la relació amb si mateix, amb els altres i amb el món per tal d'aconseguir l'èxit acadèmic, personal, social i laboral.

A.1 Acollida

L'acollida és el conjunt sistemàtic d'actituds i actuacions que el centre posa en funcionament per guiar la incorporació òptima dels nous membres de la comunitat educativa en la vida i la cultura quotidiana.

Els processos d'acollida mereixen una atenció especial dins el projecte de convivència del centre perquè afavoreixen l'enriquiment de tots els membres del centre que es relacionen, es coneixen, creen vincles i progressen plegats. Aquests processos no van adreçats només a l'alumnat i a les famílies novingudes, també van adreçats a la resta de l'alumnat, les seves famílies, al professorat i al personal d'administració i serveis.

Cal remarcar que és imprescindible tenir en compte l'aspecte emocional de l'acollida inicial, especialment en el cas de l'alumnat nouvingut, a la vista del possible xoc emocional que suposa per a aquest alumnat l'arribada a un entorn social i cultural completament nou.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

L'escola es va dotar d'un pla d'acollida l'any 2005 (revisat el desembre de 2009), tot i que no comptem amb un nombre gaire elevat d'alumnat nouvingut.

- Es disposa d'un protocol de benvinguda dels nous mestres i d'un mestre responsable d'acompanyar-los.
 - Es fan valoracions del treball del nou mestre més immediates i establint un feedback mestre nou-escola (1 cop a l'any: cap d'estudis; les coses més immediates, la gent més propera: cotutoria, coordinadora de cicle).
 - El cap d'estudis garanteix que el mestre nou rebi imputs més continuats de com es valora la seva feina.
 - El mestre nou rep un plànol de l'escola amb els noms dels edificis, patis, aules, espais, etc...
 - El mestre nou troba al Clickedu un organigrama de qui és qui a l'escola.
- Es disposa d'una carpeta al Clickedu tipus "Benvingut a l'escola" per als nous mestres que aglutina les informacions importants del centre i hi ha també una carpeta amb les informacions pròpies de cada Cicle.
- L'escola disposa d'un dossier amb informació específica de cada cicle per a les famílies.
- El/l'alumne/a nouvingut, com a criteri general, es posa en el grup que correspon

per edat, però, si li cal, se li adapten les àrees. La persona de reforç farà una avaluació inicial per conèixer el punt de partida i es fa el pla individualitzat.

- La primera entrevista amb els pares es farà a principi de curs. Si l'arribada és inesperada, l'entrevista es realitzaria en els primers dies de l'arribada de l'alumne a l'escola.
- S'explica l'adaptació d'assignatures als pares a través de l'entrevista i se'ls dona una còpia de la mateixa, d'acord a allò establert al pla d'acollida.
- S'anima a participar a les famílies a les festes escolars, a l'AMPA i a la intranet de l'escola.
- Si hi ha actituds de rebuig amb altres alumnes: es treballa a l'assemblea, entre tots els alumnes. Es fan activitats, xerrades, jocs... relatius al tema. Si es detectés algun grup concret en què el rebuig fos més virulent, es podria treballar amb més continuïtat i, inclús individualment. Dins del programa d'Educació Emocional que es duu a terme a l'escola sovint es treballen aquests tipus de conductes de rebuig, no només cap els alumnes nous, sinó que poden aparèixer vers a d'altres alumnes del grup. Els valors que es treballen normalment a les assemblees (autoestima, capacitat de posar-se en el lloc de l'altre, el respecte cap els companys/es...) ens serviran de punt de partida per a l'alumne nouvingut.
- Es contribueix a la seva adaptació social: amb activitats, xerrades, jocs... relatius al tema, amb activitats de petit grup i de pati. Es proposa que ensenyi a la resta del grup algun joc nou que aquí no es conegui, s'estimula l'interès per la nova cultura i se'l fa participar en la seva integració (ajudant-lo a parlar la llengua, a conèixer l'escola, entendre les normes, ...)
- Com actuació prèvia a la matriculació al Centre, es fa una entrevista amb els pares d'alumnat nouvingut on se'ls explica (veure el següent quadre):

<p>DESPATX- DIRECCIÓ</p>	<p>Presentació de l'Escola</p> <ul style="list-style-type: none"> - Som una cooperativa de mestres: Avantatges: (coherència en la programació, estabilitat del claustre, implicació del professorat i altres càrrecs, - Nivell acadèmic. - Exigència progressiva i esglaonada. - Escola catalana, laica. <p>Objectius primordials</p> <ul style="list-style-type: none"> - A nivell personal: Formació en valors; Educació emocional: autoestima, automotivació, autocontrol, optimisme, habilitats emocionals, empatia, assertivitat, domini de les frustracions, ...(ex: assemblea); Hàbits de treball i sentit de la responsabilitat; Assessorament psicopedagògic a petició dels o les mestres - A nivell acadèmic: <p>Infantil: seguir el ritme i les capacitats individuals (ex. d'aprenentatge de la lectoescriptura i de les matemàtiques)</p> <p>A EPRI i a ESO desenvolupar al màxim les capacitats de cada alumne.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Funcionament de l'Escola: <p>Cotutories;</p> <p>Desdoblements:</p> <p>Pels aprenentatges d'adaptacions curriculars: dificultats especials, discapacitats, llengües dels estrangers.</p> <p>Per a permetre, alhora, l'ampliació i el reforç dels conceptes en àrees instrumentals: català, castellà, matemàtiques.</p> <p>Desdoblament setmanal de l'anglès, a partir de P.5, per activitats orals i per treballar continguts d'altres àrees en anglès.</p> <p>A ESO: desdoblements a les hores de llengües (català, castellà, anglès).</p> <p>A Plàstica: projecte iniciat al curs 2008-09. Internivells. Tallers tractament imatge.</p> <p>Mestres de reforç i d'Educació Especial per permetre els desdoblements, l'aula de reforç i l'atenció personalitzada als nouvinguts.</p> <p>Mestres especialistes: Música, Ed. Física i Psicomotricitat,</p> <p>Activitats complementàries: tallers d'expressió corporal, artística i plàstica, activitats de biblioteca i de ludoteca, tallers de contes i de titelles, tècniques d'estudi, organització d'estudi, educació emocional, orientació professional.</p> <p>Idiomes estrangers: anglès des de P3 i alemany a ESO (MO)</p> <p>TIC: Dues aules d'informàtica (EPRI i ESO) i una tercera, a Infantil. Es fa 1h setmanal d'Informàtica des de P.4. Audiovisuals, tallers i MO a ESO. Informàtica com a suport d'altres àmbits de l'ensenyament. Tenim PDI com a eina de suport a l'aprenentatge.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eixos transversals: Anglès, TIC, Educació Emocional i Gestió de conflictes <p>Activitats de menjador: migdiada a P.3, tallers, ludoteca, biblioteca (amb servei d'Internet), aula d'estudi...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organització administrativa: Des de direcció: <p>Preus: Explicació de les activitats complementàries i dels Extres</p> <p>Horaris, Serveis: (acollida, menjador (esment dels menús, menjar ecològic i la cuina pròpia, es respecten les demandes culturals referents als menús), anglès extraescolar, repàs (a CS), AMPA: activitats, Casals per INF i EPRI.</p> <p>Visita guiada personalitzada pels diferents espais de l'Escola (segons l'edat) en horari lectiu.</p> <ul style="list-style-type: none"> Des de l'AMPA: <p>Activitats extraescolars per a totes les edats, xerrades i conferències.</p>
<p>E. INFANTIL</p>	<p>Fer una entrevista i la visita tal i com es fa amb els altres pares (potser amb intèrpret). Obtenir informació de la família: llengua vehicular, hàbits alimentaris, creences, temps que porten a la ciutat, quan temps pensen quedar-se a la ciutat (si és de pas)...</p>
<p>CICLE INICIAL DE PRIMÀRIA</p>	<p>La mateixa informació que a qualsevol altre alumne, però fent incidència en que la llengua vehicular de l'escola és el català. Caldria esbrinar quin nivell té de coneixement de la llengua, la seva situació (si porta temps aquí, si ve d'una altra escola...). També s'hauria de dir quins són els recursos humans reals dels que disposem i plantejar la bona predisposició per acollir-los però sense perdre de vista el que podem oferir.</p>

CICLE MITJÀ DE PRIMÀRIA	Informació sobre l'ideari i la línia pedagògica de l'escola. Programa i protocol de resolució de conflictes i servei de mediació. Demanda de la necessitat de la implicació i col·laboració entre la família i l'escola: contacte directe amb els mestres a les entrades i sortides per fer un intercanvi d'informació, assistència de pare i mare a les entrevistes tutorial i reunions generals de pares i mares.
CICLE SUPERIOR DE PRIMÀRIA	Es dona la mateixa informació que a qualsevol altre família, però se'ls dona la traducció de tots els fulls d'informació de l'escola a la seva llengua o a una que conegui (si es sol·licita). La llengua vehicular serà el català i s'introduirà el castellà i l'anglès progressivament, un cop s'hagi consolidat la comprensió i l'ús del català. Informar-los que el procés d'adquisició de la llengua pot ser lent i costós. Sempre caldrà tenir en compte el país d'origen, l'habilitat individual i l'esforç personal de cada alumne/a. Els continguts s'aniran adaptant en funció de l'evolució individual.
PRIMER CICLE D'ESO	Insistir que es farà una adaptació de les àrees de llengua en un grup reduït (segons la disponibilitat), i que la llengua vehicular és el català.
SEGON CICLE D'ESO	Insistir que es farà una adaptació de les àrees de llengua en un grup reduït (segons la disponibilitat), i que la llengua vehicular és el català.

A EDUCACIÓ INFANTIL i CICLE INICIAL DE PRIMÀRIA:

- Quan arriba un alumne/una alumna d'una altra cultura, busquem informació sobre la seva cultura per així apropar-nos més a l'alumne i treballem alguns aspectes concrets a classe que puguin servir per enriquir els altres.

A CICLE MITJÀ DE PRIMÀRIA

- Quan arriba un alumne/una alumna d'una altra cultura, s'introdueix la cultura del nouvingut al grup-classe, a través de les assemblees, les explicacions que puguin fer de la realitat on vivia, els contrastos que han trobat, per què han hagut de venir a viure aquí ... Es podria fer a través del llenguatge oral o, si no fos possible per desconeixement total de les llengües més usuals, a través d'imatges, fotografies, retalls de diaris i revistes, ...
- L'alumne nouvingut rep la informació del lloc d'acollida que els companys i companyes li fan arribar.
- Es fa un treball individualitzat i en petit grup a l'aula de reforç, com a eines de suport en la immersió de l'alumne en la nova cultura i en la relació amb els companys.
- Fer torns entre els nens i nenes per introduir aquella persona a les activitats lúdiques (apadrinament).

A CICLE SUPERIOR DE PRIMÀRIA:

- Quan arriba un alumne/una alumna d'una altra cultura: reunim als alumnes i els comentem l'arribada d'un nou alumne i que esperem la seva col·laboració en l'acolliment (assemblea, posada en comú d'idees, actuacions, etc.).
- Cada dia, cada alumne/a s'encarrega de fer una activitat oral, emmarcada dins de la programació, amb l'alumne nouvingut (conversa semidirigida, lectura expressiva, lectura comprensiva...). D'aquesta manera tots i totes els companys/es de classe es veuran implicats en l'aprenentatge de la llengua del nouvingut.
- Dins de l'assemblea s'organitzen activitats encaminades a treballar la cohesió dins del grup, l'autoestima, la capacitat d'empatia... valors que s'hauran de contemplar amb la incorporació dins del grup de l'alumne/a nouvingut.

A PRIMER CICLE D'ESO i SEGON CICLE D'ESO:

- L'alumnat de 6è de Primària prepara l'acollida dels nousvinguts a 1r ESO (l'entrada més massiva d'alumnat al nostre centre es produeix a 1r d'ESO).
- Quan arriba un alumne/una alumna d'una altra cultura, s'explica als alumnes i a les alumnes que ha arribat una persona que prové d'una cultura i país diferent i que esperem que l'acullin en tots els àmbits. Es poden aprofitar festes escolars o tallers perquè el nouvingut expliqui la situació o cultura del país d'origen.
- Es contribueix a la seva adaptació social: compartint espais i activitats comuns a les diferents àrees de treball, assemblees, així com en els espais i activitats lúdiques (pati, sortides, grups de preparació de festes,...), donant protagonisme per poder aportar el seu coneixement sobre la seva cultura i el seu país, fent evidents aquells aspectes del seu país que puguin entrar en el Currículum i intentant fer destacar a l'alumne/a en les coses que tingui habilitats.

A.2 Coeducació

La coeducació té com a objectiu promoure una educació que potencia la igualtat real d'oportunitats entre nois i noies, entre homes i dones. La coeducació cerca l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de gènere, la integració explícita de la perspectiva de gènere als continguts d'aprenentatge i el respecte per la diversitat de l'alumnat.

La coeducació i el respecte per la diversitat de les diferents opcions sexuals de les persones són elements cabdals per treballar en el respecte i la igualtat. A través del reconeixement, el dret i el respecte a la primera diferència que existeix entre nens i nenes, i nois i noies, s'estableixen les relacions d'igualtat i llibertat entre les persones. La coeducació proporciona a l'alumnat i al professorat estratègies que poden modificar les relacions de poder, d'abús i de limitacions més estereotipades per a cada gènere i transformar-les en relacions més justes, democràtiques i plurals.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

- La línia pedagògica de l'escola contempla la coeducació i, per tant, les nostres actuacions (entrevistes, circulars, reunions famílies, etc.) es fan des de l'òptica de la igualtat de gèneres.
- Tenim cura d'utilitzar un llenguatge i unes orientacions explícites que facin visibles totes les diversitats, inclosa la de gènere (llenguatge inclusiu: nens i nenes, genèrics).
- Establim la mateixa relació educativa i fomentem les mateixes tasques i responsabilitats en nois i noies.
- Donem un tractament normalitzat als diferents tipus de famílies.
- Donem les mateixes oportunitats d'expressió i participació a tot l'alumnat, independentment del gènere.
- Treballem les situacions de menyspreu, ridiculització i comentaris ofensius per qüestió de gènere.
- Disposem d'un responsable d'igualtat de gènere al Consell Escolar.
- Evitem rols o estereotips discriminatoris en el grup o en el joc.

- Intervenim en situacions de conflicte de caràcter sexista.
- Parlem amb l'alumnat sobre els conflictes relacionats amb la violència de gènere, tant dels casos directes que es viuen al centre com dels que passen fora d'ell.
- Reconeixem la problemàtica de la violència de gènere com una realitat de la nostra societat. (que pot patir i/o promoure i evitar l'alumnat).
- Tenim en compte el foment de les relacions entre tot l'alumnat en l'organització dels espais, especialment, els patis (evitant que sempre es jugui a pilota i a futbol).
- Planifiquem estratègies de prevenció de les desigualtats de gènere i relacions d'abús de poder (en l'elaboració de grups classe i de diferents grups de treball).
- Proponem activitats extraescolars que trenquin amb els estereotips de gènere.

ED. INFANTIL

- Fugim dels estereotips de gènere (professions; els colors no tenen sexe). Es treballa des de les assemblees i quan sorgeix a les classes.
- Tenim racons de joc oberts a tothom. No hi ha activitats de nens i nenes.

CICLE INICIAL

- Es treballen els temes curriculars (oficis, famílies, tasques de casa, etc.) des d'una perspectiva d'igualtat.

CICLE MITJÀ

- Es fa treball d'assemblea per reflexionar sobre els estereotips de gènere i els diferents rols que es donen en la quotidianitat a l'aula i al pati.
- Es fa un treball des d'una selecció de contes que tractin sobre la igualtat de gènere.
- Des d'expressió corporal també es fa un treball d'estereotips i rols (consciència i acceptació del propi cos, treball amb el cos de l'altre, diàleg continu de comunicació no verbal...).

CICLE SUPERIOR

- Es fa un treball conjunt d'identitat i gènere que incorpora, entre altres, aquests temes:
 - Qui sóc jo com a nen, nena, noi o noia (reflexió).
 - Estereotips de gènere a la vida quotidiana, als contes tradicionals i als mitjans de comunicació i publicitat (què significa ser una noia o un noi).
 - Creem famílies i assumim rols (escenificació i reflexió).
 - Treball sobre la igualtat de gènere mitjançant una selecció de contes de coeducació.

1r CICLE ESO

- A Natura i es treballen homes i dones que s'han destacat en aquest camp. A Socials fem visible el paper de la dona al llarg de la Història.
- Treballem autores a literatura.
- La coeducació i la prevenció de la violència de gènere està en el Pla d'acció tutorial (sexualitat, anorèxia i bulímia).
- A llengües es treballen frases relatives al tractament social de les dones (refranys, frases fetes).

- Cerquem estratègies de foment dels grups mixtos a totes les àrees.

2n CICLE ESO

- Visibilitzem el paper de la dona al llarg de la Història i com a motor de canvi de la societat (especialment a cultura i valors i a socials).
- A llengües es treballen frases relatives al tractament social de les dones (refranys, frases fetes).
- Treballem autores a literatura.
- Es treballa les violacions dels drets humans específiques de les dones.
- Cerquem estratègies de foment dels grups mixtos a totes les àrees.
- La coeducació i la prevenció de la violència de gènere està en el Pla d'acció tutorial.
- La tutoria orienta a les famílies en cas de detecció de casos de violència de gènere.

A.3 Competència social

La competència social és la capacitat per relacionar-se amb els altres. Es tracta d'un conjunt d'habilitats cognitives i emocionals que possibiliten el desenvolupament personal i la vida en societat. Les relacions basades en la competitivitat acostumen a crear enfrontaments i dificulten els vincles socials. En canvi, la competència social promou el respecte a les persones i crea comunitat. Una de les competències bàsiques és la competència social i ciutadana. Aquesta competència fa possible comprendre la realitat social en què es viu, cooperar, conviure i exercir la ciutadania democràtica en una societat plural, així com comprometre's a contribuir en la seva millora.

La relació amb els companys ha estat sempre un dels objectius clau de l'acció tutorial. És, doncs, en aquest espai on cal treballar específicament aquestes habilitats englobades en el nom genèric de "competència social". Amb tot, és imprescindible tractar també aquesta temàtica d'una manera transversal en totes les àrees curriculars que ho permetin. En el nostre centre, això queda garantit i inclòs en el programa d'educació emocional que portem a terme des del curs 12-13.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

- Incorporarem els valors de la competència social al Projecte educatiu i a la resta de documents del centre.
- Es valora la feina individual de cada alumne públicament i es fomenta el respecte per la feina dels altres.
- A educació Infantil es dedica una hora setmanal al treball de l'educació emocional. El treball del programa d'EE es fa a Primària en el marc de l'assemblea i la matèria d'Educació en valors socials i cívics i a Secundària, a tutoria i Cultura i valors ètics. A més, a 4t d'ESO hi ha la matèria trimestral d'EE.
- Es treballen les normes de debat (demanar paraula, escoltar, etc.) i les fórmules de cortesia (de manera progressiva).
- El professorat de les diferents matèries curriculars treballa de manera transversal

la competència social.

- Desenvolupem estratègies d'autoconeixement i relació amb els altres companys.
- Les relacions que estableix el docent amb l'alumnat es basen en el reconeixement i el respecte mutu.
- Tenim pautes de relació assertiva i respectuosa entre els membres de la comunitat educativa (reunions amb pares i mares, professorat, entrevistes).
- Disposem d'un protocol de gestió dialogada de conflictes adreçat a tot el personal de la comunitat educativa.
- Promovem el civisme (patis, classes, passadissos, lavabos).
- El personal del centre ha rebut formació en competència social i comunicativa.
- Les festes escolars i les sortides ens serveixen per treballar els comportaments cívics exigibles en societat (en medi urbà, a diferents espais –museus, places, etc;).
- L'espai de menjador serveix també per treballar com ens hem de comportar a taula.
- Es fan campanyes d'acció cívica en el centre relacionades amb la solidaritat i el respecte mediambiental (formem part de l'Agenda 21 escolar).
- Col·laborem amb altres agents educatius (psicòlegs, logopedes, etc.) en el seguiment de pautes de relació social de determinats alumnes.
- Fomentem l'acceptació de la diferència i la inclusió de la diversitat entre l'alumnat.
- Les assemblees de classe treballen dinàmiques de respecte, cooperació, compartir, autoconeixement, respecte a la diferència. El PAT recull el treball d'aquestes habilitats.
- Incorporarem el treball cooperatiu com a metodologia d'aprenentatge que facilita el treball de la competència social.

ED. INFANTIL

- A Ed. Infantil establim càrrecs de responsabilitat setmanal (temps, data, plantes, menjador), material i encarregat de dia (llista, primer fila).
- Avaluem la competència social de l'alumnat a través dels codis d'avaluació (a adquisició d'hàbits i tècniques i actituds i desenvolupament maduratiu).
- Es fan grups de diferents edats (3, 4 i 5 anys) per fomentar l'ajuda mútua i la col·laboració (taller i preparació d'algunes festes escolars).
- L'alumnat realitza felicitacions de Nadal que envien a la seva família.
- El respecte i el civisme són un dels eixos principals de treball a Parvulari (hàbits d'higiene i salut, respecte pels diferents tipus de famílies; ús responsable de l'aigua, ús dels contenidors de reciclatge; reutilització del paper)

CICLE INICIAL

- El respecte i el civisme són un dels eixos principals de treball a Cicle Inicial (fer files; respecte al mobiliari urbà, hàbits d'higiene i salut, respecte pels diferents tipus de famílies; ús responsable de l'aigua, ús dels contenidors de reciclatge; reutilització del paper.
- L'alumnat realitza felicitacions de Nadal que envien a la seva família.
- Establim càrrecs de responsabilitat quinzenal (menjador, material, pati, llibres i carpetes) i diària (temps) i l'alumnat valora i avalua l'exercici d'aquests càrrecs.
- Avaluem la competència social de l'alumnat a través dels codis d'avaluació (a

hàbits, desenvolupament maduratiu i maduració global).

- Quan és necessari, s'imparteixen continguts d'habilitats relacionals per a grups concrets.

CICLE MITJÀ

- Es treballen el respecte i el civisme com a eixos transversals de treball a Cicle Mitjà (respecte al mobiliari urbà, hàbits d'higiene i salut, ús responsable de l'aigua, reciclatge, reutilització de material; respecte pel material individual i comú);
- Establim càrrecs de responsabilitat quinzenal que es valoren.
- Avaluem la competència social de l'alumnat a través dels codis d'avaluació (a hàbits, desenvolupament maduratiu i maduració global).
- Tenim en compte a l'hora d'avaluar, la capacitat que pot tenir l'alumnat per exercir la competència social.
- Utilitzem el debat com a eina de reflexió crítica sobre la convivència social
- Es promouen els treballs en grup com a fórmula per treballar la pràctica d'habilitats socials.
- Es dedica temps a l'autoconeixement i a la relació amb els altres.
- Es fa una activitat d'autodescripció. (a EE i assemblea)
- Treballem el contingut de contes i dilemes morals per afavorir la reflexió.
- Establim pràctiques que afavoreixen l'exercici de la competència social (amic invisible).
- Donem a conèixer la diversitat per ajudar a l'alumnat a acceptar-la.
- Establim criteris d'observació per valorar la millora de les actituds i capacitats socials de l'alumnat.
- Quan és necessari, s'imparteixen continguts d'habilitats relacionals per a grups concrets.

CICLE SUPERIOR

- Exigim l'ús de les fórmules de cortesia.
- A Valors Cívics i socials (6è) es treballa la relació amb els altres, l'empatia, l'assertivitat, el tracte amb els discapacitats, etc...
- Es promouen els treballs en grup com a fórmula per treballar la pràctica d'habilitats socials.
- A 6è són els padrins de lectura d'alumnes de P5 i els ensenyen a llegir.
- A les assemblees es dedica temps a l'autoconeixement i a la relació amb els altres.
- A expressió corporal, es treballa també l'autoconeixement (a tots els cursos).
- A llengua castellana (5è) es fa una activitat d'autodescripció.
- Treballem el contingut de contes i dilemes morals per afavorir la reflexió.
- Establim pràctiques que afavoreixen l'exercici de la competència social (tutoria entre iguals i tasques de responsabilitat).
- Introduïm tasques relacionades amb responsabilitzar-se dels altres (ajudar a llegir, explicació de conceptes que no s'entenen, autogestió d'aula d'estudi, padrins, etc).
- Planifiquem i seqüenciem els continguts de competència social a les programacions del PAT i educació emocional.

1r CICLE ESO

- L'alumnat exerceix càrrecs de diferents àmbits i funcionem amb representants de classe
- Es promouen els treballs en grup i el treball cooperatiu com a fórmula per treballar la pràctica d'habilitats socials.
- Els grups dels treballs de síntesi s'organitzen tenint en compte les diferents habilitats i capacitats de l'alumnat.

2n CICLE ESO

- El viatge de fi de curs de 4t d'ESO es realitza sota el prisma d'una organització conjunta i cooperativa de l'alumnat. Es valora i es treballa amb la cultura de l'esforç i la col·laboració conjunta per aconseguir diners per anar de viatge.
- L'alumnat de 3r d'ESO gestiona (parcialment) i organitza les activitats que desitgen fer durant les colònies.
- Es fan *role playings* de dilemes a les classes de socials, educació emocional, emprenedoria i cultura i valors ètics.
- L'alumnat rep conferències de persones del món de l'exclusió i dels moviments socials.
- L'alumnat exerceix càrrecs de diferents àmbits i funcionem amb representants de classe
- A cultura i valors ètics: tot el currículum està orientat a l'exercici de la ciutadania global.
- Es promouen els treballs en grup i el treball cooperatiu com a fórmula per treballar la pràctica d'habilitats socials.
- A Ed. Física: es fan activitats on cal la implicació de tot l'equip i on els capitans/es avaluen i es responsabilitzen de la marxa i l'aprenentatge del grup.

Diagnosi entorn

- Impliquem les famílies en les activitats que tenen a veure amb la millora de la convivència (grup de famílies mediadores, ...)
- Les famílies disposen d'un protocol d'actuació en cas de discrepàncies amb l'escola.
- Ens impliquem en activitats de millora de l'entorn i participem en esdeveniments culturals organitzats per altres entitats del barri.
- A Cicle Inicial i a C. Mitjà s'utilitzen les cartelleres per informar de les activitats organitzades per les entitats de l'entorn. A més, a C. Mitjà es dona un llistat recomanat d'esplais i agrupaments de la zona.
- Convidem agents educatius de l'entorn a participar en les activitats formatives del centre (avis, ex-alumnes, guàrdia urbana a C. Inicial i a C. Mitjà, infermeres a fluor a CINICI), famílies, contacontes, músics, etc.).

Propostes d'actuació a l'aula

A Cicle superior:

- Sensibilitzar l'alumnat de problemes socials greus: tractar el tema dels refugiats. Visionat vídeos Lesbos.
- Organitzar unes eleccions amb la simulació de partits polítics i campanyes electorals.

A.4 Comunicació

La competència comunicativa consisteix a saber expressar i entendre diferents discursos, amb distint nivell de domini i de formalització. Aquesta competència suposa saber interaccionar oralment (conversar, escoltar i expressar-se), per escrit i amb l'ús dels llenguatges audiovisuals, tot fent servir el propi cos i les tecnologies de la comunicació. D'entre els elements que cal tenir en compte a l'hora de comunicar-nos efectivament, cal destacar l'adequació a la situació comunicativa i als diferents contextos socials i culturals.

Les persones construïm el nostre pensament en les interaccions amb les altres persones. Aprendre és una activitat cognitiva i social en la qual el fet de comunicar-se esdevé una competència clau a l'hora de construir els fonaments de la cultura i de la ciutadania.

La competència comunicativa també és imprescindible per adoptar decisions i cohesionar els grups humans; acceptar i realitzar crítiques constructives; posar-se en el lloc de l'altre de manera empàtica; respectar opinions diferents de les pròpies amb sensibilitat i esperit crític; desenvolupar l'autoestima i la confiança en un mateix o mateixa; treballar en grup de manera cooperativa. Comunicar-se i conversar són, doncs, accions que suposen habilitats per establir vincles i relacions constructives amb les altres persones i amb l'entorn, i apropar-se a cultures noves, que adquireixen consideració i respecte en la mesura en què es coneixen. Per això, les competències de comunicació lingüística són presents en la capacitat efectiva de conviure i de resoldre conflictes.

El coneixement d'altres llengües i cultures, a més d'enriquir el bagatge personal, ha de facilitar una major obertura cap a l'altre, obertura fonamental en vista al desenvolupament d'una societat solidària que valora i fa seves les aportacions de tots els seus ciutadans i ciutadanes.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

- Controlem la manera de comunicar-nos amb l'alumnat.
- Garantim les vies de comunicació visual i postural: mirem a la cara al nostre alumnat i els fem mirar.
- S'insisteix molt a l'alumnat en la necessitat de demanar bé les coses i a utilitzar les fórmules de cortesia. Aturem converses inadequades i agressives. Exigim la comunicació respectuosa amb els altres.
- Intentem treballar noves formes de llenguatge: assertivitat, llenguatge positiu...
- Instem a l'alumnat perquè resolguin de manera dialogada els seus conflictes.
- Treballem les tècniques de debat i empàtiques a les assemblees.
- Fomentem l'autocontrol i el respecte envers els altres.
- Recomanem la pràctica del "kit kat" quan ens enutgem (per evitar comunicar-nos de manera poc adequada).
- Utilitzem el llenguatge oral, escrit, visual i plàstic, corporal i musical per expressar

pensaments i sentiments.

- Plantegem un tractament global de la llengua catalana com a vehicle de comunicació i eina de convivència.
- Incorporem a l'aula activitats d'interacció entre l'alumnat per a la millora de la competència de comunicació (conversar, escoltar i parlar).
- Es promouen activitats que permetin expressar i argumentar opinions, pensaments, emocions i vivències.
- A Primària i ESO es fan exposicions de treballs per a la resta de la classe.
- Treballem oralment i per escrit la competència lingüística.
- Engresquem a l'alumnat a fer valoracions positives dels seus companys/es.
- L'alumnat representant de les diferents comissions comunica a tot l'alumnat el resultat de la seva feina.
- A Primària i ESO utilitzem el llenguatge oral en tots els seus registres (col·loquial, formal, específic).
- Interpel·lem a l'alumnat per tal que argumenti les seves opinions.
- L'escola aposta per la plataforma Clickedu per millorar la comunicació entre els membres de la comunitat educativa.
- Disposem de canals de comunicació que permeten que tots els membres de la comunitat educativa estiguin ben informats (agenda, correus electrònics, reunions de coordinació, entrevistes amb les famílies).
- Incorporem els valors de la competència lingüística al Projecte educatiu, al projecte lingüístic, al PAT i a la resta de documents interns del centre.
- Realitzem festes obertes a les famílies per establir lligams família/escola.
- Potenciem l'ús de les TIC en diferents àmbits de comunicació (alumnes, famílies, mestres, personal no docent). Fem servir les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eina per tal d'enriquir la competència comunicativa.
- Disposem d'un document "Estrenyent vincles" amb consignes respecte a la comunicació família-alumnat i família-escola.
- Tenim una àmplia disponibilitat d'horaris d'entrevista amb les famílies.
- Fem les entrevistes difícils amb un altre mestre i això ens serveix per fer-nos crítiques constructives entre nosaltres: corregir-nos els errors que hem fet durant l'entrevista.
- Els mestres nous no fan entrevistes sols. A l'ESO es reparteixen els alumnes per fer les entrevistes amb les famílies (aprox. cada tutor/a en té 20).
- Fem les entrevistes amb el guió de l'entrevista pactat amb la tutoria i el full d'acords que signaran pares i mestres en finalitzar l'entrevista o l'endemà i del que rebran una còpia.
- Per tal de mantenir una bona comunicació amb la família plantegem suggeriments o propostes que no es percebin com imposades. Les famílies no s'han de sentir envaïdes. Ens posem en el lloc de les famílies.
- A Infantil i Primària tenim contacte directe diari amb les famílies a les entrades i sortides.
- Iniciem activitats per a la cerca, selecció i processament de la informació, a partir de tot tipus de mitjans (llibres, internet, diccionari).

Diagnosi entorn

- Participem en activitats públiques, conjuntament amb alumnat d'altres centres, que permetin desenvolupar la dimensió comunicativa.

EDUCACIÓ INFANTIL

- Treballem la gestió dels conflictes a través del diàleg (P3 mestra-alumne; P4 intentant també el diàleg entre alumnes amb el suport, si cal, de l'adult; i a P5 es potencia que es parlin els problemes i arribin a acords).
- Fem activitats per treballar l'escolta activa a tots els cursos: l'explicació del cap de setmana, l'hora del conte, el llibre viatger, dramatitzacions, a l'hora de passar llista, explicacions de contes, exposicions de treballs i informacions portades des de casa, visualització de vídeos i explicacions d'activitats a la classe.
- Intentem fer exercicis de parafraseig.
- Participem en activitats conjuntament amb alumnat d'altres centres, que permetin desenvolupar la dimensió comunicativa (activitats amb Trams).
- Utilitzem les fórmules de cortesia i el vocabulari específic treballat a classe a les excursions, visites i sortides fora de l'escola.
- Revisem l'agenda al matí.
- Formem l'alumnat en els diferents tipus de comunicació verbal i no verbal (visual, gestual i corporal) per a la millora de la comunicació a través de les activitats que ja treballem a l'aula.

CICLE INICIAL

- A les assemblees es treballen tècniques específiques d'escolta (bola del poder de la paraula, clips).
- Fem exercicis de comunicació positiva a través de diferents activitats: què m'agrada, que no m'agrada.
- Els nens i nenes de 1r revisen l'agenda al matí i, tant a 1r com a 2n l'ensenyen als/les mestres si hi tenen alguna nota.

CICLE MITJÀ

- Busquem l'opinió dels especialistes per trobar estratègies per comunicar-nos millor amb l'alumnat.
- L'alumnat de 3r explica a l'alumnat de 2n com serà el curs vinent.
- Els alumnes són els responsables de fer arribar la informació (casa-escola, escola-casa) oralment o a través de l'agenda.

CICLE SUPERIOR

- A Cicle superior, es treballa l'empatia i l'assertivitat, l'expressió de queixes adequada i la gestió dialogada de conflictes en el marc de la matèria educació en valors cívics i socials i a les assemblees, les tutories, xerrades individuals...
- Planifiquem i seqüenciem els continguts d'educació de la competència lingüística a les diferents àrees curriculars.
- Treballem explícitament l'expressió i la interpretació de diferents tipus de discursos adequats a la situació comunicativa i en diferents contextos socials i culturals.
- Participem en xarxes, tant a escala local com global, a favor de la millora de la diversitat cultural i lingüística (blocs, webs, trams, concursos, little contes...).

1r CICLE ESO

- L'alumnat de 1r ESO explica a l'alumnat de 6è EPRI com serà el curs vinent.
- Es treballen les habilitats comunicatives en el marc de la matèria de cultura i valors ètics (a 1r ESO).

- L'alumnat de 2n d'ESO assisteix a una part de l'entrevista amb les famílies (a l'inici o al final, dependrà del guió de l'entrevista).
- Promovem l'ús de psicodrames que simulin diferents situacions comunicatives.

2n CICLE ESO

- A 4t d'ESO, cada alumne/a ha de preparar i impartir una classe d'educació física.
- L'alumnat pot optar a l'estudi d'una segona llengua estrangera.
- A Educació física els capitans de cada equip han de comunicar a la resta de companys les diferents activitats que ha de fer el grup.
- Utilitzem els recursos artístics i culturals en el dia a dia de l'aula escoltant audicions de poemes musicats, veient pel·lícules, jugant a jocs populars, analitzant obres pictòriques, comentant refranys populars, creant pel·lícules mitjançant diferents recursos informàtics, presentant diferents treballs, preparant les diferents festes de l'escola
- L'alumnat de 2n cicle d'ESO assisteix a l'entrevista amb les famílies.
- Promovem l'ús de psicodrames que simulin diferents situacions comunicatives.
- Treballem, en el marc de les matèries de llengües, l'expressió i la interpretació de diferents tipus de discursos adequats a la situació comunicativa i en diferents contextos socials i culturals. Molt especialment a les exposicions dels treballs de recerca de 4^t d'ESO.

Propostes d'actuació a l'aula

A CICLE MITJÀ

- Fomentar les metodologies vivencials i manipulatives.

A CICLE SUPERIOR

- Afavorir la competència comunicativa en les exposicions orals en diferents matèries.

A.5 Educació emocional

El desenvolupament i la grandesa de les persones radica en la seva capacitat de comunicar-se, és a dir, de crear símbols i llenguatges que serveixin per tal d'establir relacions harmòniques amb un mateix i amb els altres i, també per establir les relacions amb l'entorn. Les competències personals relacionades amb l'equilibri emocional són cada cop més necessàries a l'hora d'integrar-se en la societat actual i imprescindibles per treballar en equip.

Actualment, des de diferents àmbits, es posa de relleu la necessitat d'una intervenció educativa que faciliti l'equilibri i l'estabilitat emocional perquè sabem que les emocions i els sentiments guien bona part de la presa de decisions i d'actuacions. Els valors passen a ser integrats només si a més de ser raonats, són sentits. Aquest sentir és saludable, és un procés educatiu que ha de durar tota la vida. Les bases i els recursos d'aquest procés s'han de proporcionar des de tots els àmbits educatius.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

- Un dels eixos transversals de l'escola és l'educació emocional i la gestió dialogada de conflictes (Departament Ubuntu). Per això estem dotats d'una persona que coordina el programa.
- L'escola disposa d'un programa específic d'Educació emocional.
- Compartim amb l'alumnat les nostres emocions.
- Ajudem a treballar l'empatia.
- Donem recursos a l'alumnat per a l'autocontrol.
- Fomentem la crítica constructiva.
- Ajudem l'alumnat quan no saben expressar amb paraules com se senten.
- Dediquem temps a gestionar conflictes.
- A Primària: tenim establerta una graduació de codis.
- Ajudem a treballar l'assertivitat, el respecte mutu... així com el treball en equip i la cooperació.
- Procurem donar-nos un temps per a respondre a l'alumnat quan ens enutgem (kit kat).
- Hi ha un clima de confiança i suport mutu entre tota la comunitat educativa.
- Tenim força cura de mantenir un clima emocional positiu.
- Entenem que l'atenció individualitzada de l'alumnat també inclou aspectes emocionals i afectius.
- Disposem de recursos i materials que ajuden a aquest desenvolupament emocional i afectiu.
- Quan es fa el traspàs de curs es recullen les pràctiques i els recursos treballats en l'àmbit de l'educació emocional.
- Incorporarem l'educació emocional en el Projecte educatiu i la resta de documents del centre.
- Fem activitats on presentem casos on es poden veure reflectits.
- Procurem tenir un bon coneixement de cadascú, fins a on pot arribar cada nen o nena amb la seva autoexigència (observació diària a l'aula, tenir present l'entorn del nen (família, companys...), assegurem un bon traspàs d'informació: tant a l'inici de curs com des del cicle amb els altres mestres, monitors... que s'hi relacionen.
- Establim amb l'alumnat una relació de confiança, basada en potenciar la seva autoestima (reconeixement públic de l'esforç). També tenim en compte les diferents habilitats de cadascú.
- Aprofitem les cotutories, la visió dels especialistes, altres mestres del cicle per veure a l'alumne d'una manera més global i des de punts de vista diferents. Fem el seguiment de cada nen i nena en el menjador i a les estones de pati.
- Establim amb l'alumnat un vincle afectiu: (activitats d'assemblea, EE a infantil, de valors socials i cívics a Primària, i cultura i valors ètics a Secundària, preguntem també al principi de classe, o entremig o al final, com estan. Si veiem algú que està "diferent", busquem l'estona per a parlar; els fem veure que ens fixem en ells: si es tallen els cabells, si estan tristos, si porten vambes noves,; ens preocupem pel seu estat de salut (si sabem que han estat malalts, ...) o per aquella activitat que sabem que tenen...
- Aprofitem les excursions i les colònies per treballar la cohesió de grup i també de cicle. Preservem també espais de curs sol (sense l'altre); transmetrem a l'alumnat que estem aquí per ajudar-los..
- Dediquem alguns moments de la 1a setmana de curs a fer dinàmiques de

cohesió de grup, activitats que permetin acostar-te al grup i a l'alumnat individualment.

- L'escola disposa d'un llistat de llibres i recursos per treballar l'educació emocional.
- Es disposa d'un espai i un temps a l'aula per poder gaudir de períodes de silenci.
- Disposem de programacions d'educació emocional (graelles) que garanteixen el treball sistemàtic dels temes de la construcció de la identitat i l'educació emocional, el desenvolupament personal i dels grups.

ED. INFANTIL

- Cada curs ja té una programació seqüenciada i temporalitzada amb diferents activitats: a P3 utilitzem el llibre de les emocions que ajuda als alumnes a identificar situacions de tristesa, alegria, por, vergonya, enuig, ràbia, sorpresa). També emprem les cares de les emocions de personatges de contes, com se senten els personatges. P4 utilitza el conte del Monstre de colors com a eix central i P5 a partir del treball de contes es tracten diferents situacions on cal gestionar les emocions.
- Parlem amb l'alumnat sobre com gestionar conflictes (empatia, m'agrada, no m'agrada).
- Es fan xerrades individuals per a gestionar conflictes (empatia, m'agrada, no m'agrada).
- Aprofitem els espais de música, plàstica i expressió per a treballar les emocions.
- Està normalitzada l'expressió de les emocions per part dels mestres.

CICLE INICIAL

- Celebrem els aniversaris de l'alumnat: es disposa d'un mural al passadís de cada curs: "Aquest mes és l'aniversari de..., la línia del temps" on els nens i les nenes de Primer i Segon pengen les seves fotografies (en uns cartonets que ja tenim preparats a la classe).
- Es fa un treball sobre les famílies (relacions de parentiu i repartiments de tasques domèstiques a Segon, professions dels pares i mares a Primer).
- A les assemblees: es treballen les seves pors (lligat a colònies), treball de gestió dels conflictes entre iguals i amb els adults (al pati, al menjador, a la classe...), treball del llenguatge (per ajudar a expressar els propis sentiments), activitats i dinàmiques per afavorir i potenciar el sentiment de pertinença al grup (joc de les petjades el primer dia, treball animal de la classe).
- Acolim els estats anímics i els ritmes de l'alumnat per desenvolupar dins de la tutoria, relacions basades en la confiança.
- Es fan activitats que afavoreixen la creació de lligams afectius entre els membres de tota la comunitat educativa (festes comunes, activitats per al viatge de final de curs, padrins de ...).
- Es busca temps per parlar més de manera individualitzada amb l'alumnat..
- Es fomenten i valoren els aspectes positius de tothom.
- Es promou la participació de les famílies en les activitats a favor de l'educació emocional a través de les demandes des de tutoria (dinàmiques i activitats),

CICLE MITJÀ

- Donem espai a les assemblees i a educació en valors per fer activitats específiques de gestió de les emocions, d'autoconeixement, de cohesió de grup,

de resolució de conflictes,...

- Fem un seguiment i un recolzament individualitzat de l'alumnat (converses privades a 4t).
- Fem cada any l'activitat de l'amic invisible (regal que es fa a un company abans de les vacances d'hivern sense que ell ho sàpiga).
- Ajudem a reconèixer i anomenar les diferents emocions i sentiments.
- Exposem treball individuals o de grup a l'aula o espais oberts de l'escola, com a reforç positiu de l'alumnat.
- A català es treballa l'autodescripció i adjectius relacionats amb els sentiments i les emocions.
- Instaurem activitats i esdeveniments que afavoreixen la creació de lligams afectius entre els membres de tota la comunitat educativa (festes, activitats intercicles, xerrades o activitats amb familiars, etc).

CICLE SUPERIOR

- Donem espai a les assemblees (per expressar sentiments, desacords, felicitacions, treball d'autoestima i autoconeixement, reforç positiu...)
- A Estructures: jocs de rol, ampliacions de vocabulari, expressió de les emocions verbal i corporalment, descripció narrativa de sentiments personals i aliens...)
- Atenció individualitzada a tutoria sobre el tractament de les emocions, escolta activa...
- Es treballa explícitament l'autocontrol a 6è (educació en valors).
- A 5è, Castellà: autodescripcions i activitats per treballar les diferències individuals dels alumnes.
- A tutoria i Educació en valors, apliquem programes que ajuden a la construcció sobre aprendre a pensar, raonar i prendre decisions.
- Alguns mestres han rebut formació en tècniques de creixement personal (relaxació, concentració, respiració...).

1r CICLE ESO i 2n CICLE ESO

- Aprofitem les assemblees per treballar aspectes d'educació emocional, a través de dinàmiques.
- A l'àrea de Música, fem que l'alumnat identifiqui cançons amb emocions.
- Fem reflexionar a l'alumnat proposant situacions en què s'han trobat i veient com les han gestionat i quines possibilitats tenen.
- Proponem activitats que desenvolupin l'autoconcepte, l'autoestima i l'empatia.
- Fomentem la interacció emocional positiva per augmentar el sentit de pertinença al grup – classe.
- Proponem moments perquè l'alumnat pugui expressar els seus sentiments de manera positiva.
- Intentem prestar atenció als temps i ritmes quotidians (situacions com canvis de classe o canvis d'activitats).
- A la USEE, es fa un treball d'autoimatge, autoconcepte i reforç positiu.
- Des de l'àrea de llengües es treballen les emocions (poemes, feines d'expressió escrita, lectures,..).
- Es fa un acompanyament emocional a partir de les tutories individualitzades.

Diagnosi entorn

- Impliquem les famílies en les activitats relatives a l'educació emocional (a partir del treball de les assemblees i els murals que anem posant a l'edifici, de les enquestes, de les demandes específiques d'alguns cursos, etc.).

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

A CICLE SUPERIOR

- Maletes de les emocions.

A.6 Educació per a la ciutadania global

L'educació per a la ciutadania global té com a objectiu fomentar una cultura de pau i no violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de totes les persones. Està conformada per a tots els valors, comportaments, pràctiques, actituds, sentiments i creences que acaben construint-la.

L'articulació de la vida en comú, en pau i harmonia, requereix formació individual i col·lectiva, evolució professional i posada en pràctica d'accions concretes com a ciutadans i ciutadanes que formem part d'un món complex i globalitzat.

La convivència és el valor primordial de tota societat desenvolupada que conrea la pau, és a dir, d'aquella societat que utilitza el diàleg per resoldre les qüestions que es poden plantejar quotidianament. Ara mateix és un dels objectius més valuosos en un món on les distàncies s'escurcen però els desequilibris tendeixen a augmentar. Així doncs, és imprescindible que el currículum s'imparteixi d'acord amb els valors propis d'una educació per a la ciutadania global.

Per això l'educació per a la ciutadania global activa ha de tenir en compte els següents aspectes:

- Fer conscient el nostre alumnat que ciutadà és aquell que no és súbdit sinó persona sobirana, conscient del seu paper en la construcció de la societat local i global, com a persona autònoma i amb criteri propi.
- Fer conscients els nostres nens i nenes, els nostres joves, de la necessitat de passar de l'interès individual a tenir consciència que formem part d'una comunitat local i d'una col·lectivitat global, i de la responsabilitat de tenir cura d'allò que ens pertany i ens afecta a tothom, tot mirant de desterrar l'excés d'individualisme. També comporta impulsar la participació en l'exercici de drets, la responsabilitat en l'observança de les normes, prendre consciència de la pluralitat i diversitat de la nostra societat actual i valorar el respecte i el diàleg com a fonaments de la democràcia i elements bàsics per aconseguir la necessària harmonia i cohesió social (veure apartat participació).
- Proposar l'exercici de la ciutadania encara que sigui a petita escala (a l'aula, al centre educatiu) o com a simulació, reconeixent la implicació de l'alumnat per millorar el conjunt de la comunitat.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

- L'escola està dotada del departament Ubuntu-ciutadania global que coordina els tres eixos transversals de l'escola: solidaritat, medi ambient i educació emocional i gestió dialogada de conflictes.
- L'equip pedagògic i el Departament Ubuntu animen la implantació d'experiències orientades a afavorir la ciutadania global.
- L'escola disposa de material comú per treballar la coresponsabilitat de l'alumnat.
- L'educació per a una ciutadania global és l'eix vertebrador del nostre Projecte educatiu i així està contemplat en aquest i altres documents del centre.
- Tot el claustre s'ha format en metodologies de treball cooperatiu.
- Es realitzen activitats relacionades amb l'educació emocional i la gestió dialogada de conflictes adreçades a tota la comunitat escolar (docents, administració, personal de menjador i famílies).
- Afavorim la reflexió sobre la ciutadania global basada en l'equitat, la justícia social, els drets humans i la resolució pacífica de conflictes.
- En el dia a dia de l'aula, s'identifiquen situacions d'injustícia per establir debats i reflexions a favor d'una societat millor.
- Construïm col·lectivament una reflexió ètica sobre el respecte per l'altre, l'enriquiment que suposa la diversitat, la necessitat de tenir cura del medi ambient, de posar en dubte els prejudicis i estereotips i sobre la necessitat de resoldre els conflictes de manera dialogada.
- Portem a terme pràctiques destinades a afavorir les relacions de cooperació i solidaritat (treballs en grup; dinàmiques i debats a les assemblees; el centre disposa de material comú; existència d'encarregats; treballs d'ajuda entre alumnat més gran i més petit: padrins de lectura, festes escolars, etc.).
- Les relacions que estableix el docent amb l'alumnat es basen en el reconeixement i el respecte mutu.
- Es generen àmbits que afavoreixen relacions interpersonals properes i respectuoses entre el professorat i l'alumnat: espais de migdia conduïts per mestres –ludoteca, biblioteca, sala d'estudis, tallers, mediació-; colònies i sortides escolars; viatge fi de curs de 4t d'ESO, cerimònia de comiat a 4t d'ESO; festes escolars.
- Organitzem periòdicament actuacions globals de centre sobre la cooperació al desenvolupament, en col·laboració amb ONG i entitats del barri.
- Quan fem el traspàs d'informació entre cursos recollim les pràctiques i els recursos treballats en l'àmbit de la ciutadania global.
- Aprofitem alguns esdeveniments i diades commemoratives per reflexionar sobre la pau i els drets humans.
- Les assemblees són espais de diàleg on es posa èmfasi en el respecte a les opinions de tothom.
- A qualsevol dinàmica de joc es treballa el respecte i la justificació de les normes.

ED. INFANTIL

- Es dona diferents càrrecs a l'alumnat per a treballar la responsabilitat.
- Es promou el respecte pel material i espais comuns.
- Disposem d'hàbits graduats d'autonomia (rutines).

- Es fa un treball de l'aigua i del reciclatge (tant del paper com dels envasos) que promou els valors de la ciutadania global.

CICLE INICIAL

- Es posa èmfasi en el comportament cívic pel carrer i als espais públics: dia a dia a les files i les sortides.
- S'insta a demanar perdó o compensar l'altre quan el tractem malament.
- Es treballa el respecte i la tolerància cap als altres a les dinàmiques de classe, i en intervencions puntuals en les converses i situacions de classe.
- Treballem la cooperació: treballs en petit grup, càrrecs de la classe, situacions d'ajuda cap els altres.

CICLE MITJÀ

- El treball cooperatiu ens ajuda a treballar aspectes com la cooperació, la gestió de les discrepàncies, etc.
- Es posa èmfasi en el comportament cívic pel carrer i als espais públics: dia a dia a les files i les sortides.
- L'alumnat tria els seus representants a la comissió verda i aquests fan arribar la informació a la resta de companys.

CICLE SUPERIOR

- Es treballa el respecte i la cooperació (formar-se com a grup per aconseguir el respecte cap a tots els seus membres); la tolerància (ser persones obertes als altres) i el ser ecològic (respecte per l'entorn natural).
- En el marc de la matèria de cultura i valors es treballen conceptes com drets humans, democràcia i participació.
- Es treballa el contingut de dilemes morals amb metodologia reflexiva.
- L'alumnat tria els seus representants a la comissió verda.
- Es treballa la responsabilitat individual respecte el bé comú a través de l'exercici rotatiu dels càrrecs.
- Es fan diverses activitats que exigeixen el treball en grup i el treball cooperatiu (treballs acadèmics, concurs d'escultures a la platja; manteniment de l'hort, plantes del cicle, cuinar per les famílies, calendari d'advent, treballs de plàstica, improvisacions teatrals,...)
- Es treballa el tenir cura de l'altre a través de la dinàmica de l'amic invisible.
- En cas d'absència d'algun company/a, la resta de companys/es es responsabilitzen de recollir-li les feines.
- Es fomenta l'ajuda mútua entre companys/es a l'hora de recuperar feines i/o elaborar dossiers.
- Es dediquen algunes assemblees a treballar temes d'actualitat (visionatge de l'Info K

1r CICLE ESO

- Disposem d'una matèria optativa de capacitació en mediació (a 1r d'ESO) on es treballen totes les habilitats que contribueixen a una cultura de pau i una altra a 2n d'ESO que promou el treball cooperatiu.
- Potenciem l'esperit crític a través, entre altres, de treballs i expressions escrites.

2n CICLE ESO

- Es treballa la necessitat de ser coherent i ser assertiu i tenir un criteri propi.
- Es treballa la implicació (participar activament en la societat).
- La matèria cultura i valors ètics a 3r i 4^t d'ESO està orientada a la comprensió del món i al reconeixement de les conquestes històriques pels drets humans com un procés inacabat al que poden contribuir.
- Expliquem els conflictes del món amb la intervenció d'organitzacions expertes que vetllen per la pau .
- Els alumnes de segon cicle d'ESO participen en activitats relacionades amb el 4t món (sense sostre, Banc d'aliments).
- Es treballa el contingut de dilemes morals amb metodologia reflexiva.
- Aprofitem notícies actuals per discutir-les a classe i fomentar el criteri dels alumnes.
- L'alumnat de 3^r d'ESO participa del programa d'APS.

Diagnosi entorn

- Impliquem les famílies en les activitats relatives a la cooperació al desenvolupament i el respecte pel medi ambient (campanyes, esmorzars "verds", festes sostenibles, menjador ecològic, etc.).
- Les famílies participen del Servei de mediació de l'escola.
- Aprofitem els recursos del territori (associacions i ONG) per educar a favor de la cultura de la pau.
- Ens mantenim informats de les xarxes i actuacions educatives dels diferents agents socials (Xarxa escoles Amnistia, etc.).
- Canalitzem les demandes de les famílies en actuacions a favor dels drets humans, la cooperació i la solidaritat (Fundació nou Horitzó, llars d'avis, ...).
- Treballem en xarxa amb les entitats de l'APS.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Al centre:

- Rebre assessorament en la implantació del treball cooperatiu al centre.
- Introduir el treball cooperatiu a les diferents matèries.

A 2n CICLE ESO

- Desenvolupar el programa d'aprenentatge-servei.

A.7 Inclusió

L'educació inclusiva és la que ofereix a tots els infants i joves altes expectatives d'èxit educatiu, independentment de les seves característiques, necessitats o discapacitats. Un dels reptes de les societats del segle XXI és avançar, col·lectivament, en la igualtat de drets i oportunitats de totes les persones, sense discriminacions per raons d'origen, de sexe o capacitat.

La inclusió, més enllà de la provisió de serveis, implica un canvi en les expectatives d'aprenentatge de l'alumnat, un reconeixement de les possibilitats d'aprendre els uns dels altres i un treball interactiu dels professionals per donar respostes adequades a

les necessitats de l'alumnat.

L'educació inclusiva de tot l'alumnat en condicions d'igualtat, en què alumnes diferents comparteixen experiències i situacions d'aprenentatge, i que aquestes esdevenen una oportunitat educativa de creixement personal i social per a tothom, crea nous marcs de convivència i genera noves complicitats que afavoreixen l'equitat i la cohesió social.

La inclusió, també implica una concepció de la diversitat com a font de riquesa i una valoració idèntica de tots els membres de la comunitat educativa: alumnat, professorat, famílies i altres professionals o agents socioeducatius de l'entorn. Suposa, també, incloure'n i augmentar-ne la participació en la cultura de centre, el currículum i les institucions de la comunitat a la qual pertanyen.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

- Incorporem els valors de la inclusió al Projecte educatiu i a la resta de documents del centre.
- L'alumnat se sent identificat amb el seu grup classe o grup de tutoria.
- Apliquem metodologies inclusives per atendre tota la diversitat (treball cooperatiu, grups interactius, aprenentatge dialògic, treball per projectes...).
- L'escola organitza grups d'ensenyament de manera que tots els estudiants siguin valorats (Saltadimonis i Orcafins a Cicle Inicial i desdoblaments i reforç a tota l'escola).
- Duem a terme activitats de docència compartida: dos professors amb un mateix grup d'alumnes.
- Programem activitats perquè els alumnes de diferents edats es coneguin i es donin suport mutu (plàstica intercicle, padrins de lectura, padrins matemàtics, festes escolars, padrins d'hort, etc.).
- La gestió de l'aula té en compte la diversitat de l'alumnat.
- Els mestres s'esforcen en donar suport a l'aprenentatge i la participació de tot l'alumnat.
- Fem la programació atenent la diversitat dels alumnes i respectant els diferents ritmes de treball.
- Elaborem els PI.
- Tots els alumnes (sense exclusions) participen en totes les activitats de grup i tutories.
- Es procura que les classes i explicacions siguin accessibles a tots els estudiants.
- S'elaboren i organitzen materials didàctics per atendre la diversitat i fomentar la inclusió dins l'aula.
- L'heterogeneïtat és el criteri bàsic per construir els grups classe.
- Tenim una estratègia flexible d'assignació de llocs per seure a l'aula que afavoreixi la coherència social del grup.
- Organitzem l'espai de l'aula perquè es pugui treballar tant en grups com individualment.
- Incloem en el Pla d'acció tutorial actuacions de participació i cohesió de grup.
- Els recursos del centre es distribueixen equitativament per donar suport a la inclusió.

- Es cerca que cada àrea del currículum disposi dels recursos i l'organització necessaris per atendre tothom en funció de les seves destreses i capacitats.
- Es procura que tothom se senti ben rebut, acollit i valorat.
- Es dóna igual pes a les opinions de tothom.
- Les colònies s'organitzen per treballar la cohesió i la participació del grup.
- Des del Departament de Psicopedagogia i amb l'assessorament de l'EAP es coordinen, planifiquen i avaluen els recursos necessaris per avançar en la inclusió de tot alumnat amb el suport dels serveis educatius.
- Hi ha espais planificats de coordinació i reflexió sobre la pràctica (reunions de cicle, co-tutories, avaluacions, claustres monogràfics).
- Els equips d'assessorament externs que incideixen en el desenvolupament del caràcter inclueixen treballen coordinadament i amb implicació (EAP, Psicòlegs i logopedes amb seguiment individual, CREDAC, CEDIAP).
- Preveiem de manera efectiva que l'organització i la realització de serveis d'educació no formal al centre (servei d'acollida matinal, menjador escolar, etc.) respectin també els principis de l'equitat educativa.
- El Pla d'evacuació de l'escola preveu la diversitat de l'alumnat.
- Facilitem i incloem el suport de les famílies o altres agents de l'entorn en algunes de les activitats de l'aula.
- A Secundària disposem d'una USEE.
- Es donen responsabilitats a alumnes amb necessitats especials (encàrrecs, tancar la porta, etc.)
- Acordem estratègies per assegurar les competències bàsiques a l'alumnat i per fer minvar cada any els índexs de fracàs escolar.
- Planifiquem la sensibilització i la formació de tota la comunitat educativa per possibilitar l'educació inclusiva (assistència de responsables de la USEE a reunions pares).

ED. INFANTIL

- Fem la programació "setmanal" atenent la diversitat dels alumnes i respectant els diferents ritmes de treball.

PRIMÀRIA

- Programem setmanalment atenent la diversitat dels alumnes i respectant els diferents ritmes de treball.
- Planifiquem les sessions de classe per què l'alumnat pugui demostrar les seves habilitats de maneres diferents: presentacions, exposicions orals, treballs escrits, dibuixos, activitats multimèdia, mitjans audiovisuals, treballs pràctics, ús de les TIC per fer recerca.
- Tenim en compte les opinions de l'alumnat sobre com millorar l'entorn d'aprenentatge.

CICLE MITJÀ

- Promovem l'autoregulació de l'aprenentatge mitjançant la reflexió individual, en grup reduït, sobre l'assoliment dels objectius tant en grup com individualment.
- Es fan desdoblaments.

CICLE SUPERIOR

- Promovem l'autoregulació de l'aprenentatge mitjançant la reflexió individual, en grup reduït (tècniques d'estudi) sobre l'assoliment dels objectius tant en grup com

individualment.

- Es fan grups flexibles de les matèries instrumentals (llengües i matemàtiques).
- Es fan desdoblaments per fer conversa d'anglès.
- Es programen més activitats perquè els alumnes de diferents edats es coneguin i es donin suport mutu (padrins de lectura, hort amb Ed. Infantil, festes intercicles).
- Disposem d'alguns llibres de diferents cultures.

1r CICLE ESO i 2n CICLE ESO

- Es promouen els treballs amb equip i no sempre són ells qui trien amb qui volen anar.
- Es fan grups reduïts de les matèries instrumentals (llengües i matemàtiques).
- Dissenyem activitats on l'alumnat de l'USEE "destaqui" per sobre dels altres i ho pugui mostrar al grup-classe. Que la resta de grup pugui valorar la participació d'aquest alumnat.

Diagnosi entorn

- Hi ha coordinació amb l'administració local per dur a terme actuacions concretes pel foment de l'escola inclusiva (amb l'EAP i centres en els que es fa escola compartida).
- S'informa a l'alumnat de les activitats que promouen les entitats culturals, esportives i de lleure de l'entorn.
- La Comissió d'atenció a la diversitat és un espai per millorar la inclusió de tot l'alumnat: s'analitzen les pràctiques a les aules, es fomenta el treball de suport dins les aules, es fan propostes de millora en l'organització i les metodologies.

Propostes d'actuació al centre

- Procurar que la majoria de cursos siguin padrins i apadrinats d'algun altre curs (reciprocitat).

A. 8 Símbols identitaris

Els símbols identitaris són aquells elements, en les formes de vestir o en els complements corporals, que contribueixen a conformar identitats. Es tracta de símbols que fan visibles creences, idees, valors, fets, projectes, il·lusions i emocions que faciliten que les persones ens vinculem a un col·lectiu determinat.

Els símbols identitaris mostren que la diversitat és una de les característiques de la nostra societat. El reconeixement d'aquests símbols, en el marc d'una societat democràtica, és un signe de pluralitat, de respecte i de valoració de la riquesa cultural.

Els símbols identitaris uneixen i separen a la vegada, perquè no sempre és fàcil de trobar l'equilibri necessari entre la llibertat d'expressió i el respecte a d'altres manifestacions. El fet de treballar des d'una perspectiva positiva per a la resolució de malentesos o incomprensions –que només en determinats moments poden derivar en conflictes– representa una gran oportunitat educativa.

Als centres docents, per tant, cal establir normes que valorin i permetin la diversitat i,

ahora, s'adeqüin al context social del centre, sempre i quan no s'atempti contra els drets fonamentals de les persones i els principis bàsics de l'organització escolar. En aquest sentit, cal tenir una postura clarament contrària als elements simbòlics que exaltinguin la xenofòbia o el racisme, i defensin qualsevol tipus de violència o il·legalitat. Tampoc no hem de permetre cap tipus de vestimenta o de complement que impedeixin:

- la realització de les activitats curriculars.
- la comunicació interpersonal.
- la identificació de la persona.
- la salut o la seguretat personal o de la resta de la comunitat educativa.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

- El dret a la diferència i l'equitat estan inclosos en el Projecte educatiu i la resta de documents del centre.
- Incloem en la NOFC (Normativa d'Organització i Funcionament de Centre) els principis de la diversitat i establim els límits de la tolerància en el marc dels drets fonamentals de les persones.
- Establim pràctiques que promoguin una visió positiva de la diversitat.
- Tenim en compte la diversitat cultural i els estereotips en l'elecció del material didàctic d'algunes matèries.
- Revisem els continguts i l'orientació dels materials per intentar eliminar estereotips i prejudicis (generalitzacions i interpretacions culturalistes, sexistes, homòfobes, xenòfobes...).
- Inserim el dret a la diferència en totes les àrees del currículum.
- Incorporarem en les activitats de les diferents matèries, en el treball de síntesi (a 2n cicle ESO) i en les assemblees, reflexions que permetin el tractament de la diversitat cultural i el trencament dels estereotips.
- Potenciem el coneixement i el respecte per les diferents maneres de ser i de manifestar-se.
- Incorporarem la diversitat existent en els referents identitaris i l'ambientació de l'aula, creant un ambient agradable, que es personalitzin els materials, etc.
- Tenim en compte els trets culturals i socials dels membres de la comunitat educativa.
- Incloem en el Pla d'acció tutorial activitats de diàleg que suposen una reflexió sobre els propis valors i creences, i una formació bàsica sobre el coneixement i el respecte a l'altre.
- Preveiem en l'acció tutorial l'acompanyament de l'alumne/a en totes aquelles accions educatives que, més enllà del seguiment estrictament escolar, fan referència a l'alumne/a com a individu, dins del grup-classe, en la seva família i en la xarxa de recursos del seu entorn.
- Proporcionem a l'alumnat instruments d'anàlisi, valoració i crítica de les diferents realitats socioculturals de l'entorn i el món.
- Intervenim de manera immediata i contundent per eradicar actituds i expressions discriminatòries i reaccionar amb fermesa davant qualsevol acte de racisme i/o xenofòbia.
- Reflectim la diversitat en l'ambientació estètica i en els referents de l'aula.

- Vetllem perquè les carpetes estiguin lliures de qualsevol decoració que pugui ofendre a algun membre de la comunitat escolar.
- Recollim en el traspàs d'informació de cada curs les pràctiques i els recursos treballats en l'àmbit de l'educació intercultural.
- Potenciem activitats lúdiques de diferents cultures i ètnies que permetin la creació d'experiències vivencials positives i enriquidores (esbarjo, portes obertes, projectes, música, danses, colònies, assemblees, etc.).
- Els símbols que facin referència a la pertinença a clubs esportius dels que l'alumnat és aficionat estan permesos. Ara bé, des de l'escola no en fem cap exaltació.

2n CICLE ESO

- Proporcionem a l'alumnat instruments d'anàlisi, valoració i crítica de les diferents realitats socioculturals de l'entorn i el món.

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació al centre

- Disposar, a les biblioteques d'Infantil i Primària, de llibres de totes les cultures o ètnies de l'alumnat del centre o de l'entorn.
- Fomentar el sentit de pertinença a la nostra escola. Celebració del 90è aniversari de l'escola.
- Fomentar el sentit de pertinença al país tot respectant les altres identitats.

A.9 Participació

La participació és un dret i un deure de totes les persones en les societats democràtiques. La participació és el camí per afavorir la convivència, avançar en processos d'aprenentatge en xarxa, d'autonomia de centre i de transformació de la societat.

Aprendre a participar, tant en la construcció dels coneixements a l'aula com en la vida del centre i de l'entorn, desenvolupa les competències personals i les de caràcter social i ciutadanes.

El fet de participar és un estímul per a la integració i per a l'interès en l'aprenentatge, promou els valors cívics i prepara l'alumnat per a la participació ciutadana. El professorat ha de guiar l'exercici dels drets vinculats a la participació de l'alumnat (drets a la informació, a la llibertat d'expressió, de reunió, d'associació). Cal motivar a participar en les activitats del centre i de l'entorn.

El conjunt de la comunitat educativa ha de disposar de moments per a la reflexió i el debat que li permetin construir iniciatives pedagògiques compartides. De la mateixa manera, cal que les famílies participin en la tasca educativa de l'escola. La seva implicació en la vida del centre és un factor que incideix en l'èxit de l'educació dels nois i de les noies.

En aquest marc vàrem dedicar el curs 2011-12 a revisar quines accions dúiem a terme per estimular la participació de la comunitat educativa i fer les correccions/ampliacions oportunes.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

- El fet de ser una cooperativa fa que donem especial importància a la participació en general i a la dels treballadors en particular.
- Hi ha un bon ambient entre les mestres i mestres amb els alumnes.
- Fem activitats orientades al foment de la participació de l'alumnat (festes escolars, activitats intercycles, festes, tallers, ambientació de diferents espais de l'escola, etc).
- Treballem les competències que afavoreixen la participació en la construcció dels coneixements mitjançant els mètodes interactius i de cooperació (treball cooperatiu, projecte interdisciplinar, etc).
- Estimulem la participació de l'alumnat en el seu propi procés educatiu, com per exemple, en el seguiment i en l'avaluació de les activitats a l'aula.
- Fem colònies i donem autonomia a l'alumnat per decidir diferents aspectes (d'acord amb l'edat).
- Donem importància als càrrecs de classe.
- Reflexionem amb l'alumnat sobre la democràcia i els drets i deures dels ciutadans (especialment a l'àrea de socials, tutoria i cultura i valors ètics).
- A l'ESO, potenciem que els delegats i les delegades de curs valorin, debatin i avaluin les seves propostes.
- A Primària, en l'elaboració de les normes efectives, l'alumnat participa en l'establiment de conseqüències d'incomplir les normes.
- Passem a l'alumnat qüestionaris d'avaluació dels mestres.
- Valorem les festes, colònies, etc. amb l'alumnat.
- Les assemblees són espais de participació de l'alumnat.
- Les famílies de 4t d'ESO participen en el comiat de l'alumnat de 4t d'ESO.
- La plataforma digital de l'escola facilita la participació de tota la comunitat educativa.
- Obrim l'escola a les famílies amb les jornades de portes obertes:
 - A Ed. Infantil i Cicle inicial, els divendres, des de principis de novembre s'obren les portes.
 - A Cicle Mitjà i CSP, es fan dues tardes de portes obertes.
 - A ESO en fem una al curs. A 1r cicle d'ESO serà abans de Nadal.
- Afavorim que els pares i mares puguin participar fent tallers, xerrades, ensenyant la seva feina o explicant experiències, facilitant sortides... A principi de curs donem a totes les famílies una fitxa demanant si i/o en què volen col·laborar amb l'escola. En funció del que ofereixin les famílies, la tutoria donarà resposta i li buscarà espai.
- El Projecte educatiu de centre i la NOFC recull les responsabilitats que corresponen a cada estament i les responsabilitats que són compartides. El professorat participa activament en les decisions de la vida del centre.
- Donem importància a la veu de tota la comunitat educativa.
- Transferim la informació a tota la comunitat educativa i als seus òrgans de participació de forma regular (circulars, comunicats agenda, dossier benvinguda a cada cicle).
- Les entrevistes tutoria-família són espais de participació i col·laboració.

- Afavorim la participació de les famílies a través d'una segona reunió de pares que es prepara conjuntament amb els pares representants de cada curs que es trien a la primera reunió de famílies de cada curs.

ED. INFANTIL

- Hi ha un/a alumne/a encarregat del dia que ha de desenvolupar diferents tasques (passar llista, encàrrecs i és el primer de la fila).
- La metodologia de treball estimula la participació i afavoreix que l'alumnat decideixi quins treballs vol fer i els rols que volen jugar a les festes i als tallers del curs.
- La matèria "Tot pensant" estimula l'opinió i la capacitat d'argumentació.

CICLE INICIAL

- Normes efectives: a Primer en fem **tres** que després passen a Segon. A Segon s'amplia a cinc normes. A Segon també es revisen les conseqüències d'incompliment de les normes que es van decidir a Primer.
- Es fan intercanvis entre Primer i Segon, activitats intercycles: festes, tallers de plàstica, de solidaritat i de colònies. A segon, elaboren treballs en comú entre els dos cursos.
- A final de curs, trobada amb els cursos inferiors/posteriors per informar-los i canviar opinions (novetats, canvis d'aula, material...).
- S'estimula la demanda d'opinió i participació de l'alumnat. A 2n, a vegades, trien com s'han de distribuir les taules.

CICLE MITJÀ

- A 4t l'alumnat disposa d'una bústia de converses privades en la que pot demanar una entrevista amb la tutoria.
- L'alumnat s'autovalora i s'autocorregeix i/o es fan correccions creuades.

CICLE SUPERIOR

- Participem a les campanyes de solidaritat que proposa el Departament Ubuntu (Banc d'aliments, recollida de joguines, ...). Tot sovint, les campanyes són iniciativa de l'alumnat.
- L'alumnat que forma part de la comissió verda participa en el bloc de la mateixa.
- L'alumnat de 5è participa en el bloc de l'hort.
- L'alumnat de 6è crea i col·labora en el bloc literari de llengües.
- L'alumnat elabora el decàleg d'ús dels llibres cooperatius.
- L'alumnat de sisè organitza el túnel del terror per cinquè (a colònies).
- L'alumnat de sisè fa de padrins de lectura de P5
- L'alumnat que fa percussió dinamitza les festes escolars i participa també de festes populars del municipi.
- Organitzem activitats de cicle (enigma de la setmana, campionat d'aualé) per afavorir la convivència i la participació entre l'alumnat del cicle.
- Potenciem que l'alumnat conegui i participi en les activitats que promouen les entitats culturals, esportives i de lleure.

1r CICLE ESO i 2n CICLE ESO

- L'alumnat de segon organitza el túnel del terror per primer (a colònies).
- L'alumnat de 1r d'ESO participa a una assemblea de 6è per explicar com és l'ESO.

- L'alumnat de 1r ESO fa l'acollida de l'alumnat nouvingut.
- Organitzem una jornada de portes obertes on l'alumnat organitza activitats per les famílies.
- L'alumnat es fa responsable dels càrrecs de classe (delegats de classe, de material, de menjador, de llibres cooperatius, de comissions de festes, verda, solidaritat i mediació).
- Cada classe disposa de representants de classe anuals que es reuneixen periòdicament amb el cap d'estudis. Es prestigia la seva feina donant-los paper en les juntes d'avaluació.
- A 2n cicle ESO la valoració de representants de classe es fa també explícitament als pares.
- L'alumnat participa en la decoració de la seva classe.
- Les colònies de tercer són organitzades parcialment per l'alumnat.
- L'alumnat organitza les activitats que desitja fer durant les festes escolars i algunes sortides.
- Es fa un viatge a 4t d'ESO i l'alumnat participa de l'organització del mateix i dissenya les activitats que desitja fer per guanyar diners. Els tresorers juguen un rol important dins l'organització del viatge fi de curs.
- L'alumnat de 4t prepara una classe d'educació física .

Diagnosi entorn

- Fem especial atenció perquè les famílies disposin de diverses instàncies i canals on fer sentir la seva veu (delegats de classe de pares, comissions mixtes de pares mestres i alumnes, de gestió de conflictes, consell escolar, associacions de mares i pares de l'alumnat (AMPA)).

PROPOSTES D'ACTUACIÓ

Propostes d'actuació a l'aula

A CICLE INICIAL

- Cal fer més jocs cooperatius que fomentin l'autogestió, l'autocontrol i la participació activa dins de les discussions o les feines de grup entre iguals.

A CICLE SUPERIOR

- Participar de manera activa en les diferents propostes del Cicle: enigmes, campionat d'aualé, taller de percussió, campanyes de solidaritat, ...

Propostes d'actuació a l'entorn

- Desenvolupar les activitats d'aprenentatge-servei a 3^r d'ESO.

B. GESTIÓ DE CONFLICTES

B. 1 Absentisme

L'absentisme és l'absència reiterada i no justificada, dins de l'horari escolar, de l'alumnat en edat d'escolarització obligatòria en el centre educatiu on està matriculat. Tanmateix, hi ha altres realitats que sovint s'inclouen en aquest terme que són tant o més greus, com: l'abandonament, la no escolarització o la desescolarització. En alguns casos, són pràctiques que expressen una actitud d'estranyament i desmotivació davant l'escola, formes de transgressió de les normes o formes de desvinculació enfront de la cultura escolar.

La no escolarització sol produir-se en les primeres edats, mentre que l'abandonament escolar i la desescolarització són problemàtiques més presents entre els 12 i els 16 anys. Aparentment, pot resultar difícil destriar quan es passa d'una situació d'absentisme a una situació d'abandonament i desescolarització. Les situacions d'absentisme suposen ruptures i discontinuïtats, trajectòries d'absències i reingressos a l'escola; l'abandonament, en canvi, suposa una ruptura definitiva amb l'escola, es tracta d'alumnes que esdevenen desconeguts per a l'escola tot i estar matriculats; la desescolarització fa referència a aquells alumnes que deixen d'estar matriculats, perduts pel sistema d'informació estadística.

Les respostes davant l'absentisme no poden focalitzar-se en l'alumne absentista com a "problema" sinó en l'entorn en què es produeix, incidint i analitzant les causes de l'absentisme més enllà de les intervencions normatives i reactives que poden acabar cronificant-lo. Els plans integrals d'intervenció s'han de situar i entendre en el marc d'una escola inclusiva, acollidora i oberta, lligats a projectes de millora d'estratègies metodològiques i organitzatives adreçades a facilitar la reincorporació de l'alumnat a l'aula.

DIAGNOSI

Val a dir que el nostre centre no acostuma a tenir cap cas greu d'absentisme ni desescolarització. No obstant:

- Registrem l'assistència de l'alumnat.
- Elaborem i apliquem un registre acumulatiu de les absències amb informacions quantitatives i qualitatives (causes, circumstàncies, processos) per grup-classe que permetin el seguiment de l'alumnat.
- Sensibilitzem la comunitat educativa en la importància de l'assistència a classe així com a les sortides i altres activitats com ara les colònies.
- Comuniquem de forma immediata l'absència a les famílies (en el cas de l'ESO; a Infantil i Primària, les famílies han de comunicar a través de l'agenda i/o trucant a l'escola la no assistència a classe, tot i que no sempre ho fan).
- Estimulem l'interès, la participació i l'aprenentatge de tot l'alumnat per afavorir l'assistència.
- Mantenim reunions amb la família i l'informem de la situació i de la gravetat del fet que el seu fill/a en edat escolar no assisteixi amb regularitat a l'aula.
- Fomentem que les tutories i els equips docents esdevinguin l'espai per a l'acompanyament acadèmic personal i social de l'alumnat i les seves famílies.

- Seguim al peu de la lletra el protocol d'absentisme del Departament d'educació.
- Tenim un referent únic pel seguiment de les situacions d'absentisme, per a la gestió de les dades i la coordinació interna i externa (la direcció).
- Implementem, en el Pla d'acció tutorial, actuacions d'informació, assessorament, orientació i acompanyament de l'alumnat que finalitza l'ensenyament secundari obligatori, per afavorir la seva transició acadèmica i professional (a 2n cicle d'ESO).

A 1r CICLE ESO i 2n CICLE ESO

- Apliquem metodologies inclusives per atendre tota la diversitat (treball cooperatiu, grups interactius, aprenentatge dialògic, treball per projectes, aprenentatge - servei...).
- Duem a terme un acompanyament individualitzat pel retorn a l'escolarització amb garanties d'èxit.
- En algunes ocasions, realitzem contractes pedagògics i educatius amb l'alumnat i les famílies.

Diagnosi entorn

- Col·laborem amb la Comissió local d'absentisme.
- Els serveis socials municipals, els serveis educatius i el centre educatiu tenen dissenyat un pla conjunt per tractar l'absentisme (detecció, anàlisi, intervenció i reflexió).
- Recollim les intervencions i actuacions que es realitzen en el marc del Pla: el nombre d'alumnes absentistes sobre els quals s'intervé, les accions i el pla de treball desenvolupat, els acords presos, el seguiment de l'escolarització d'aquests i les actuacions de la comissió local.

B. 2 Conflictos lleus

Els conflictes lleus són el conjunt de conductes contràries a les normes de convivència del centre, totes aquelles interaccions que malgrat no estar tipificades en la NOFC són font de malestar o dificulten el dia a dia. Es tracta, majoritàriament, de situacions de conflicte interpersonal que, amb la formació i les eines adients, els nois i noies poden solucionar per si mateixos.

Si plantegem el centre com un espai d'aprenentatge convivencial, podem trobar conflictes de manca de rendiment o de destorb a la classe. Són conductes disruptives que causen molta dedicació de temps i d'esforços amb efectes negatius sobre l'alumnat que els produeix, l'alumnat que els pateix i el professorat.

Com espai de convivència podem trobar conflictes de manca de respecte a tota la comunitat, indisciplina, abús de poder entre iguals.

La mediació escolar permet abordar la gran majoria de conflictes que sorgeixen en el dia a dia del centre, especialment quan aquests conflictes es produeixen entre alumnes i no responen a situacions regulades per la normativa. Es vol evitar que la cronificació de petites actuacions negatives acabi portant a veritables conflictes. Les característiques de la mediació voluntarietat, confidencialitat, compromís fan que

situacions força complexes trobin manera de desencallar i trobar solucions de futur. Per això, la mediació complementa la gestió de conflictes, com una via paral·lela a la normativa.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

- El clima i la cultura de centre fomenten el respecte i les actituds d'acollida. La gestió dialogada de conflictes forma part del Projecte educatiu de centre.
- La matèria educació en valors ajuda a l'alumnat a trobar estratègies de gestió de conflictes.
- Acceptem els petits conflictes com a part natural de la convivència i els aprofitem per desenvolupar actituds proactives i estratègies de resolució.
- Quan hi ha un conflicte a l'aula, l'abordem directament amb els implicats.
- Analitzem a les assemblees de classe, les causes dels conflictes que sorgeixen a l'aula i ens plantejem estratègies per a la seva resolució.
- Fomentem la participació i implicació de l'alumnat en la gestió dels conflictes de l'aula: parlem amb l'alumnat sobre els conflictes, tant els de l'aula com els de fora del centre.
- Actuem davant dels conflictes relacionats amb la violència: assetjaments, agressions, amenaces, de gènere,...
- Disposem d'una guia per al professorat sobre estratègies i recursos efectius a l'hora de fer front als conflictes quotidians².
- El claustre està sensibilitzat en la necessitat de tractar els conflictes com a font d'aprenentatge mutu. Es dediquen 3 claustres cada curs a fer monogràfics sobre gestió de conflictes i educació emocional.
- Es disposa d'un Servei de mediació format per famílies, mestres i alumnat mediador.
- Hi ha una persona responsable de coordinar la mediació en el centre.
- Utilitzem la mediació sempre que és possible.
- Existeix un arxiu de conflictes mediats.
- La coordinadora del programa assisteix a una reunió trimestral amb cada cicle educatiu per tal d'abordar la conflictivitat i elaborar estratègies d'actuació.
- Hi ha un clima de col·laboració i respecte entre els docents, l'alumnat i les famílies. Les famílies disposen també d'un protocol per gestionar de manera dialogada les seves discrepàncies amb l'escola.
- La NOFC conté la tipificació dels petits conflictes, la seva diferenciació amb els conflictes greus, i també les actuacions que cal emprendre en cada cas.
- Fem participar l'alumnat del procés d'establiment de normes de convivència. A Primària, l'alumnat elabora les normes d'acord al sistema de normes efectives (veure annex 1). A Secundària es dediquen els primers dies del curs a fer activitats sobre el contingut de la NOFC i les conseqüències d'incomplir-lo.
- Oferim formació a tots els membres de la comunitat educativa sobre temes de gestió de conflictes (mediació escolar, maltractament, assetjament, violència de gènere, dependència per consum de drogues, baixa autoestima).
- Disposem d'una guia (per cicles) amb tota la informació d'interès per les famílies

² S'adjunta com annex 2.

que inclou les normes de l'escola.

- Les reunions de cicle serveixen, també, per parlar sobre els problemes que tenim amb l'alumnat, sobre actuacions negatives que es repeteixen i per mirar de trobar solucions (cal establir mesures per promoure canvis i després d'un temps, avaluar-les...).
- Passem un sociograma de grup sempre que la tutoria ho demani i necessàriament a 2n, 4t i 6è EPRI i a 1r d'ESO per detectar casos concrets, treballar per canviar tendències i, avaluar-ne l'impacte.
- Treballem des de petits que l'alumnat s'autoreguli i s'autocontrola, que puguin dir-se entre ells, tant el que fan bé (reconèixer esforços, canvis, valoració de càrrecs entre ells...) com el que no fan bé, o que puguin fer alguna cosa per solucionar un problema.
- Valorem positivament les actuacions de cadascú (reforç positiu). Per part de l'adult i entre ells i elles. A tothom: als que els hi costa, els felicitem a la mínima millora.
- Intentem donar més "bombo" a qui fa les coses ben fetes: notes agenda, felicitació oral, triar ell lloc on volen seure, comentaris dossiers, etc.
- Fem plantejaments individuals d'objectius que es van revisant periòdicament.
- Treballem per incorporar espais horaris específics de relaxació i concentració a tots els nivells educatius.
- A l'ESO disposem de la figura del mestre/a de guàrdia per facilitar que l'alumnat que pertorbi el desenvolupament de classe no malmeti la feina dels seus companys. L'alumnat que és exclòs de classe rep un comunicat d'expulsió.

ED. INFANTIL

- A Ed. Infantil l'alumnat fa ioga (en el context de la matèria "tot pensant").
- A la tornada del pati i del menjador es fa una estona de calma tot escoltant música.
- A P3, P4, P5 es fa un treball de relaxació a música i a expressió corporal.

PRIMÀRIA

- Aprofitem les estones d'entrada i sortida de l'escola per gestionar amb la família petits conflictes quotidians, dubtes i discrepàncies.
- L'agenda ens serveix com a mecanisme de comunicació amb les famílies per petits conflictes.
- Aprofitem les estones de pati per parlar amb l'alumnat implicat en algun conflicte.
- Realitzem entrevistes individuals (en el marc de la tutoria, converses privades) per acompanyar la gestió d'aquests conflictes.
- Es fa un treball de relaxació a música i a expressió corporal.

CICLE INICIAL

- A 1r de Cicle Inicial disposem d'un carnet, on els posem un tampó si es porten bé. Al 1r trimestre, es diferencia el comportament entre matí i tarda, al 2n trimestre ja ho han de fer bé tot el dia i al 3r la idea és que tinguin tampó si ha anat bé la setmana. És una manera de que aprenguin a autocontrolar-se.
- Es revisen periòdicament les normes efectives i es destinen estones a resoldre conflictes a l'aula.

CICLE MITJÀ

- Treballem per a que el compliment de les normes no sigui fruit de la coacció sinó de l'assumpció personal de responsabilitats. Per exemple, fem la valoració i l'autovaloració de l'exercici dels càrrecs.
- Portem un registre d'incidències (per casos greus) que ens pugui servir per a les entrevistes amb les famílies (en grups o alumnes especialment conflictius).

CICLE SUPERIOR

- Treballem per a que el compliment de les normes no sigui fruit de la coacció sinó de l'assumpció personal de responsabilitats)
- Es realitza un taller, a càrrec de professionals, sobre tot tipus d'addiccions.
- A Ed. en valors, l'alumnat aprèn la dinàmica del conflicte i habilitats dialògiques per fer-li front d'una manera pacífica (a 6è).
- Disposem d'espais (quan tenim mig grup) on agafem els nens i comenten com van. Es marquen uns objectius i als 15 dies revisen. Si ho han aconseguit, ho canvien de banda i la llista de coses es va reduint.
- Es porta un registre d'incidències en casos d'alumnat amb greus problemes de comportament.

1r i 2n CICLE ESO

- Realitzem entrevistes individuals (en el marc de la tutoria) per acompanyar la gestió d'aquests conflictes.
- Treballem per a que el compliment de les normes no sigui fruit de la coacció sinó de l'assumpció personal de responsabilitats.
- En el marc de la matèria de Cultura i valors ètics es presenten dilemes morals.
- Les tutories disposen d'una hora setmanal per parlar individualment amb l'alumnat.
- Duem un registre dels conflictes de l'aula i en tot l'àmbit escolar (passadissos, pati, menjador, transport, sortides...).
- Informatitzem i sistematitzem la informació relativa als conflictes i al seu seguiment, gestió i resolució.
- Incorporarem en el Pla d'acció tutorial (eix transversal) el treball per al desenvolupament de competències pròpies de l'àmbit de la convivència: competència social, dinàmica de grup, educació emocional, coeducació, educació sexual...

Diagnosi entorn

- Treballem en xarxa i de manera efectiva amb els agents de l'ordre i altres agents socials (guàrdia urbana, mossos d'esquadra).
- Col·laborem amb les administracions locals per promoure actuacions preventives en relació als conflictes que es produeixen fora de l'espai del centre.

B. 3 Conflictes greus

Els conflictes greus són aquelles situacions de violència verbal o física que

perjudiquen notablement la convivència en el centre, perquè generen sentiments d'indefensió, inseguretat i angoixa en els membres de la comunitat educativa.

En cas de conflicte greu es requereix l'aplicació immediata del règim disciplinari previst al Decret de drets i deures de l'alumnat no universitari (DOGC 6 de juliol de 2006), i les concrecions que cada centre n'hagi fet a les NOFC.

En parlar de conflictes greus ens referim a les conductes així qualificades en el ja esmentat Decret de drets i deures de l'alumnat: indisciplina, injúries, amenaces, agressions i vexacions personals i danys materials i patrimonials. Aquestes conductes poden afectar qualsevol membre de la comunitat educativa o dependència del centre i es poden produir en el propi centre o en el seu entorn immediat. Els conflictes greus poden tenir com a protagonista qualsevol membre de la comunitat educativa, inclosos els casos d'implicació de l'alumnat en procediments de mediació penal juvenil per danys a les instal·lacions o sostracció de material del centre.

A més de les conductes esmentades, també cal considerar els casos protagonitzats per agents externs però relacionats d'alguna manera amb el centre, com són les lesions i baralles amb armes blanques, les amenaces i agressions per part de grups juvenils violents, el tràfic de drogues, l'evidència de maltractaments físics i psicològics, l'abús sexual, el vandalisme i els robatoris importants.

En els casos esmentats, i tenint sempre en compte l'edat de l'alumnat, cal actuar amb protocols fixos i sense cap tipus d'improvisació. Parlem de protocols de seguretat perquè està en joc la confiança imprescindible que tots els membres de la comunitat educativa necessiten per poder treballar amb èxit. En les situacions més extraordinàries és necessari actuar coordinadament amb altres professionals (seguretat pública, mediació comunitària i serveis socials del territori).

A més a més de la sanció corresponent i de les intervencions en xarxa pertinents, sempre es pot oferir complementàriament, fins i tot en els casos més greus, la mediació escolar com a estratègia de reparació o de reconciliació per de restablir la confiança entre les persones.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

- Disposem de protocols d'actuació i canals d'intervenció per als casos de conflictes greus (NOFC).
- Tenim instal·lades alarmes de seguretat connectades amb la policia i càmeres de vigilància en llocs sensibles.
- Diferenciem de manera clara entre conflictes lleus i conflictes greus i establim les actuacions que cal seguir en cada cas.
- En el cas d'assetjament escolar i/o d'abús atenem la víctima amb celeritat i posem en marxa actuacions immediates per millorar i tractar de solucionar el problema des de l'abordatge del grup-classe.
- A les sessions de tutoria i en altres matèries parlem de la necessitat de gaudir d'un clima de seguretat i confiança.
- Procurem que tots els membres de la comunitat educativa se sentin protegits

davant de casos de violència.

- Disposem al centre de persones formades per oferir programes de mediació escolar com a alternativa i/o complement educatiu.
- L'equip directiu, el professorat, la comissió de convivència i el Consell escolar tenen coneixement suficient de les competències i el funcionament dels cossos de seguretat pública i dels serveis d'assistència social, justícia i protecció de menors.
- L'equip directiu, la comissió de convivència i el consell escolar coneixen i apliquen –en cas que sigui necessari– el protocol marc d'actuació en casos d'abusos sexuals i altres maltractaments greus a menors, coordinat pel Departament d'acció Social i Ciutadania.
- La relació propera amb l'alumnat i la nostra observació (patis, entrades i sortides, menjador, etc) faciliten que puguem detectar a temps els conflictes greus.
- El claustre de mestres ha rebut formació sobre l'abús sexual a la infància.
- Disposem de canals de comunicació per tal que l'alumnat i les seves famílies puguin contribuir en la detecció de situacions d'injustícia, violència o maltractament i col·laborin en la seva prevenció.
- Les famílies poden conèixer la NOFC del centre ja que està penjat a la intranet. Hi ha un extracte de les normes més importants a l'agenda escolar.
- Les famílies expliciten la seva implicació en la problemàtica de la convivència mitjançant la signatura del compromís educatiu (que inclou la seva participació en les mesures previstes de gestió de conflictes).
- Les tècniques de relaxació i concentració s'incorporen als diferents nivells educatius de l'escola.
- Procurem ser coherents i justos amb els alumnes per tal de guanyar-nos el respecte: no fer comentaris feridors que els puguin ofendre ni, òbviament, agredir-los físicament, verbalment i/o psicològicament. Qualsevol membre del Claustre ha de poder avisar a un company/a d'aquest fet. L'equip directiu prendrà les mesures oportunes en cas que això no es respecti. Si alguna persona de l'escola té problemes per autocontrolar-se, cal que prengui mesures per a treballar-s'ho.
- Mantenim una postura prudent i serena en el moment que es produeix un fet, perquè "en calent" no surten bé les coses.
 - Deixar-lo una estona, per poder pensar bé la conseqüència (fora de classe, a una altra classe...).
 - Respirar fons i comptar fins a 10 (el mateix que els hi diem a ells).
 - Establir un moment concret per parlar (després de l'hora del pati, al finalitzar la classe...)
 - En petits, l'espera no ha de ser molt llarga perquè es poden oblidar. En més grans, l'espera pot ser més llarga, fent que tinguin temps de reflexionar abans de conèixer de la conseqüència que rebran.
- Els càstigs no poden anar sols, sempre han d'anar acompanyats d'una reflexió i una actuació de seguiment al darrera i han de tenir relació amb el fet que s'ha produït.
- Portem un registre d'incidències d'alguns/es alumnes i fem el seguiment i el comentari amb els pares a l'entrevista. A Primària el fem en llibretes o al Clickedu per als casos més conflictius. A ESO: al Clickedu.
- Dediquem temps concret a parlar individualment amb els i les alumnes.

- A l'ESO disposem de la figura del mestre/a de guàrdia per facilitar que l'alumnat que pertorbi el desenvolupament de classe no malmeti la feina dels seus companys. L'alumnat que és exclòs de classe rep un comunicat d'expulsió.
- En casos de vandalisme (deteriorament intencionat de material del Centre) proposem: arreglar el dany mitjançant la compensació econòmica i la reparació que correspongui, sens perjudici d'altres mesures.
- Oferim a l'alumnat, sempre que és possible, el programa de mediació com a alternativa a un procés sancionador i, en cas contrari, com a actuació educativa complementària.
- En les diferents matèries del currículum treballem casos de conflictes greus d'actualitat internacional i local per a quan es presentin (a medi, assemblea i cultura i valors). (A Cicle superior i ESO)

PRIMÀRIA

- Treballem des de petits per a que conductes inacceptables al nostre cicle no es cronifiquin i puguem reconduir-les abans no vagin a més.
- Els alumnes poden escriure en primera persona què és el que han fet a l'agenda. No és un recurs que es faci servir de manera indiscriminada, però sí quan cal informar a les famílies de diferents fets que per ser greus o molt reiterats poden afectar la convivència dins el grup.

1r i 2n CICLE ESO

- Treballem a 1r i 2ⁿ d'ESO, en les sessions de tutoria, el Decret de drets i deures de l'alumnat i la NOFC.
- Incloem en el Pla d'acció tutorial el treball sobre les conductes de risc associades al consum de alcohol i de substàncies tòxiques.
- Informem l'alumnat sobre les competències i el funcionament dels diferents cossos de seguretat pública i els altres serveis d'atenció social que intervenen en casos de conflictivitat greu en la escola i l'entorn escolar. Els mossos d'esquadra fan una xerrada anual sobre la seguretat a internet.
- Els casos de violència i d'assetjament/bullying són tractats per la tutoria de manera urgent o, segons els casos, pel servei de Mediació.
- Detectem, recollim sistemàticament i analitzem els conflictes greus que tenen lloc en l'entorn escolar.

Diagnosi entorn

- Mantenim contacte periòdic al llarg de tot el curs escolar amb els agents de seguretat pública i d'atenció social i sanitària del municipi.

Propostes d'actuació a l'entorn

- Inaugurar el camí escolar.

B. 4 Mediació

La mediació és un procés de gestió positiva de conflictes. La mediació parteix del fet que quan es produeix un conflicte no es tracta de guanyar-perdre, sinó d'intentar arribar a un acord cooperatiu i consensuat entre les dues parts. Els processos de mediació resulten especialment efectius a l'hora de gestionar els conflictes que es

produeixen entre persones que mantenen una relació quotidiana. La cultura de mediació promou els canvis necessaris perquè cada persona afronti els conflictes convertint-se en part de la solució. D'aquesta manera es promou l'enfortiment personal i la capacitat d'aprofitar els conflictes per transformar la situació.

Els conflictes ajuden a madurar i a créixer i formen part de la vida de totes les persones; no cal esperar que esclatin fins al punt de reclamar una actuació per part dels adults, sinó que es possible facilitar a l'alumnat les eines necessàries per tal que pugui responsabilitzar-se dels conflictes en què participa. A l'hora d'educar en el conflicte, la majoria de programes de mediació escolar desenvolupen competències relacionades amb: comprensió dels problemes, expressió d'emocions i sentiments, habilitats de pensament reflexiu, creatiu i crític, comunicació basada en el diàleg i les capacitats d'escolta, participació activa, cooperació, convivència pacífica i procés de mediació.

La metodologia més emprada en la formació de mediadors i mediadores és de caire socioafectiu: a partir d'unes dinàmiques participatives, s'extreuen conclusions que poden aplicar-se a situacions reals.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

- Des de l'any 2005, disposem d'un programa de gestió de conflictes i educació emocional a l'escola. Disposem d'un servei de mediació escolar format i actiu a càrrec de famílies, mestres i alumnat.
- La gestió de conflictes i l'educació emocional són un dels tres eixos transversals de l'escola, inclosos al Departament Ubuntu, ciutadania global.
- Els canals habituals de gestió de conflictes al centre estan clarament establerts: cada categoria professional de la comunitat educativa disposa d'un protocol de gestió de conflictes.
- Formem l'alumnat perquè sigui capaç d'afrontar autònomament els propis conflictes a través de les activitats previstes al programa d'educació emocional de l'escola.
- La cultura de la mediació està inclosa al Projecte educatiu i a la resta de documents del centre.
- Utilitzem l'assemblea de classe com a recurs per tractar sistemàticament els conflictes que es produeixen a l'aula.
- La gestió dels conflictes recau en totes i cadascuna de les persones del centre.
- Valorem la mediació com una eina efectiva de resolució de conflictes i animem l'alumnat a sol·licitar mediació quan sigui adient.
- Formem la comunitat educativa en mediació i gestió positiva de conflictes.
- Tot el claustre disposa d'un document amb models de gestió positiva de conflictes entre alumnes i entre docents i alumnes.
- Reconeixem la coordinació de mediació, amb una dotació horària per la gestió i dinamització del servei de mediació i del programa d'educació emocional.
- Quan fem el traspàs d'informació entre cursos, recollim les pràctiques i els recursos treballats en l'àmbit de la convivència.
- Hi ha alumnat, famílies i mestres formats en el programa de mediació escolar.

- Impliquem les famílies en les activitats relatives a la mediació escolar (xerrades AMPA, formació de famílies mediadores, comissió de convivència del Consell escolar).

CICLE INICIAL

- Disposem de padrins de comportament i/o acompanyament: companys/es de la classe ajuden a altres a millorar l'actitud i controlar-se.

CICLE MITJÀ

- En l'aplicació de les normes efectives, es preveu la possibilitat que una tercera persona (company/a de curs) pugui ajudar a gestionar conflictes dels seus companys/es.

CICLE SUPERIOR

- A la matèria educació en valors es treballa la gestió dialogada de conflictes i altres elements per entendre el funcionament d'un conflicte.

1r CICLE ESO

- A 1r d'ESO hi ha una matèria optativa rotativa per a que l'alumnat conegui la mediació.

2n CICLE ESO

- A l'assignatura de cultura i valors ètics es parla de projectes de construcció de pau.
- A l'assignatura de socials es debaten les diferents sortides als conflictes que s'han donat o es podrien haver donat al llarg de la història. Es contemplen els conflictes no com a blancs o negres sinó amb totes les seves escales de grisos.

C. MARC ORGANITZATIU

No és possible la convivència si no tenim una organització que gestioni, articuli i doni sentit a les actuacions i als processos. L'organització afavoreix o dificulta el clima de convivència.

Per tant, un projecte de convivència ha de preveure actuacions sobre aspectes organitzatius dels centres. En aquest sentit, és imprescindible que el Projecte de Convivència sigui un document viu, interrelacionat i coherent amb la resta de documents de centre.

C. 1 Estructura i gestió de recursos

Per garantir la bona convivència al centre són necessàries unes estructures horitzontals i flexibles que permetin la participació i la presa de decisions en el si d'una organització que treballa per projectes i comissions, tant internament com amb l'entorn.

El fet que es tracti d'una cooperativa de treball associat, facilita molt aquest punt. Per tant, només cal aprofitar i potenciar els canals de participació i representació que ja té establerts el centre.

En la gestió dels recursos per a la millora de la convivència cal fer especial atenció, juntament amb els elements humans, espacials, temporals i materials, als elements formals i els no formals, al currículum (explícit i ocult) i al lideratge. Sens dubte, el nostre projecte de gestió dialogada de conflictes ha de ser l'element motor en tot allò que faci referència a l'impuls de mesures proactives, la gestió de conflictes i l'organització i gestió de recursos en vista a la millora de la convivència al centre.

La Comissió de convivència del centre té, entre les seves funcions:

- Garantir l'exercici adequat dels drets i deures de l'alumnat.
- Vetllar pel compliment i respecte de les sancions i els procediments previstos en la NOFC.
- Col·laborar en la planificació de mesures preventives i en la mediació escolar.
- En particular serà consultat per la direcció del centre abans que aquesta no resolgui l'expedient sancionador i imposi les sancions corresponents, abans d'aplicar alguna mesura provisional i abans de prolongar el període de suspensió temporal.
- Aplicar, si s'escau, les mesures correctores previstes en la NOFC, un cop escoltat l'alumne/a.
- Informar al Consell Escolar a la propera reunió que aquest celebri sobre qualsevol afer previst en la NOFC o en el que hagi intervingut d'alguna manera.

La comissió de convivència es reunirà sempre que ho sol·liciti la direcció del centre, quan aquesta hagi de ser escoltada bé per aplicar una mesura provisional, bé per donar seguiment a l'expedient sancionador. En cas que la direcció del centre no pugui convocar una reunió de la comissió de convivència, consultarà individualment

als seus membres.

La comissió de convivència es reunirà també quan ho sol·liciti la majoria simple dels seus membres.

Estarà constituïda per 5 membres: 2 professors/es (un/a de Primària i un/a de Secundària), un pare/mare i un/a alumne/a i el/la director/a del centre, membres del Consell escolar. A aquest efecte, un cop constituït el Consell escolar, cada sector triarà els seus membres.

En cas que un dels membres de la Comissió de Convivència tingui interessos individuals, quedarà exclòs i serà substituït per un altre dels membres del Consell Escolar del seu grup de representació.

En les seves sessions hi poden participar altres professionals, amb veu i sense vot, quan la temàtica a tractar així ho aconselli.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

- Disposem d'espais de comunicació formal i informal docent-alumne (tutories individuals, activitats compartides, espais informals comuns...).
- Garantim que en el traspàs de l'etapa de primària a secundària, hi hagi processos d'informació, d'acompanyament i de continuïtat pedagògica. Es fan reunions de traspàs en tots els cursos, intercycles i, molt especialment entre 6è de Primària i l'ESO.
- L'organització del centre preveu espais per a la participació real dels diferents sectors de la comunitat educativa (portes obertes, festes obertes a les famílies, tallers i conferències impartits per familiars, AMPA activa i responsable de les activitats extraescolars, comiat 4t ESO, etc.).
- Passem periòdicament sociogrames que ens donen pistes sobre el clima de convivència a l'aula.
- Promovem la relació entre alumnat de diferents edats (apadrinaments, festes escolars intercycles).
- Entenem el lideratge de l'alumnat de forma positiva (es valoren els companys que participen i respecten les normes, es valora l'aprenentatge, el rol de delegat és important, es valora l'alumnat que forma part de les diferents comissions de l'escola...).
- Desenvolupem el sentiment de pertinença al grup i al centre.
- Abordem, en les entrevistes amb les famílies, qüestions relacionals i de convivència.
- Els docents exercim un lideratge positiu a l'aula (participatiu, dialogant, dinamitzador).
- Preveiem, dins l'horari acadèmic, espais per a la gestió de la convivència. (matèria optativa de mediació, educació emocional a 4t ESO, formació contínua de mediadors/es, a les estones d'esbarjo se'ls facilita que es puguin reunir per debatre i organitzar temes relacionats amb la convivència).
- Afavorim la bona convivència tenint en compte la distribució espacial de la classe.

- L'equip docent coopera en el manteniment d'un bon clima d'aula.
- Entre els docents compartim estratègies d'organització i conducció del grup-classe.
- L'assignació de tutories té en compte el perfil de cada docent (entre altres coses).
- La composició de la comissió de convivència respon als criteris de representació i pluralitat.
- El Consell escolar valida l'avaluació del Projecte de convivència, a partir de l'informe que elabora cada 2 anys el centre.
- La comissió de convivència disposa dels recursos necessaris per desenvolupar el Projecte de convivència.
- L'equip directiu del centre promou la participació a tots els nivells.
- Podem definir el centre com una organització que aprèn.
- Afavorim l'autoavaluació i l'avaluació grupal.
- Utilitzem les Tecnologies de l'aprenentatge i la comunicació (TAC) per facilitar la comunicació dins el centre.
- Tenim cura de l'estètica i de la neteja del centre com a elements que reflecteixen i promouen un clima de convivència.
- La plataforma Clickedu ens permet compartir i transmetre informació sobre absències i conflictes.
- Disposem de franges horàries per al treball de la convivència en els diferents òrgans de gestió i participació (equip pedagògic, comissió de convivència, cicles, etapa i claustres monogràfics trimestrals).
- Organitzem colònies escolars i sortides (culturals i lúdiques) per afavorir la convivència.
- Procurem fer la tutoria durant més d'un any amb el mateix grup per tenir més tranquil·litat per treballar amb nois/noies coneguts. Intentem repetir, com a mínim, un tutor/a d'un any a l'altre. Això ens permet: conèixer més l'alumnat, la família i la manera de treballar dels nostres companys co-tutors.
 - Mantenir la tutoria durant dos anys (el cicle) a menys que altres condicionants ho impedeixin (familiars, mitja jornada, perfils diferents, manca entesa entre companys, etc.).
 - Si no és possible mantenir els 3 tutors, que siguin 2 o 1...
- Els mestres passen totes les informacions que sigui possible a través de Clickedu i l'utilitzen per resoldre aspectes organitzatius.
- A Secundària es dedica el temps que requereix cada acord:
 - S'afegeix una opció de "Necessita més temps de maduració", quan sigui possible. Es pren nota dels acords i de qui no hi està d'acord (si ho demana).
 - La gent compleix els acords establerts i no pren decisions de forma individual.
 - Els mestres es recorden entre ells/es els acords i l'obligació de complir-los.
- Es compleix el protocol de gestió de conflictes entre mestres. Els mestres parlen entre ells/es per comentar quan no els ha agradat com se'ls han dit les coses.
- Es prenen mesures amb qui incompleix els acords de forma reiterada.
- Cada persona assumeix la part de la seva feina fins a les últimes conseqüències (parcel·les de responsabilitat: cadascú les treballa a fons per presentar els projectes o les propostes "mastegades").
- Els mestres comenten les coses i expressen la seva opinió, si volen, en els espais de debat (reunions). S'evita crear "capelletes" fora de les reunions. En cas que ens costi donar la nostra opinió en públic, a instàncies d'un/a company/a o

- per voluntat pròpia buscarem espais més reduïts per donar-la.
- Es fa un calendari exclusiu de les dates de lliurament de feines comunes: memòries, notes, programacions, etc.
 - Els mestres disposen d'un espai de comunicació personal amb el Cap d'estudis i la Coordinadora Pedagògica (bidireccional).

Diagnosi entorn

- El centre col·labora i s'implica en iniciatives de l'entorn formant part de comissions de treball mixtes (comissió de relació amb el barri).

C.2 Norma

La norma és l'instrument regulador de la convivència que té com a finalitat garantir els drets i els deures de tothom. Les normes formalitzen el necessari clima de respecte, seguretat i cordialitat del centre. Es tradueixen en un seguit de drets i deures, compromisos i responsabilitats que regulen i faciliten la vida al centre. La gestió participativa d'aquestes normes comporta, d'una banda, la implicació en la seva elaboració i el compliment per part de les persones afectades. El seu caràcter educatiu promou, també, l'educació per a l'assumpció de les conseqüències dels propis actes i la capacitat de plantejar alternatives.

És molt important que l'alumne no vegi les normes de convivència com quelcom aliè, imposades per una autoritat externa (el professorat) i que només li toca que complir-les. Les normes han de ser justes, només les necessàries (poques), redactades de manera clara i senzilla, han d'ajudar a entendre, assumir i reconèixer els límits, s'han de fer públiques i conegudes per a tothom, s'han de complir sense excepcions i s'han de revisar periòdicament.

Han de fer-se visibles a l'aula a través de suros, cartells, dibuixos, etc. Tot ha d'anar acompanyat de les conseqüències que suposa l'incompliment de cada norma. Periòdicament, s'ha d'analitzar l'evolució de la convivència a l'aula, diagnosticar el grau de compliment de les normes, revisar si són efectives o s'han de canviar, etc.

És molt important que l'equip docent discuteixi i assumeixi les normes acordades i que actuï de manera conjunta. L'alumne ha d'observar que tot el professorat actua d'una manera similar, a l'hora d'entendre i aplicar les normes, sinó correm el risc de confondre'ls, que perdin els referents i que es relativitzi la importància d'aquestes normes.

DIAGNOSI

Diagnosi centre

- Recollim i ordenem totes les normes d'organització i funcionament del centre. La normativa està actualitzada i aprovada pel Consell escolar.
- La normativa vigent s'adequa als objectius del centre i és coneguda per la comunitat educativa. Les famílies tenen accés a la normativa a través del clickedu i de l'agenda escolar.
- Disposem d'un document de benvinguda d'escola i de cada cicle adreçat als

- mestres nous per tal de vetllar per la coherència entre mestres.
- Apliquem la normativa de manera coordinada i sistemàtica.
 - Hi ha coherència entre mestres: les normes estan esglaonades i són respectades per tots els docents.
 - Intentem establir les normes abans no ocorri allò que no volem que passi.
 - Les normes es redacten i s'expliquen amb un vocabulari i format adient a l'edat.
 - Treballem les normes perquè es converteixin en hàbits.
 - Tenim normes clares i escrites a l'aula o als passadissos de l'escola i/o a l'agenda.
 - Apliquem les normes en el dia a dia a l'aula. Fem explícites les normes no escrites que entorpeixen el bon funcionament a l'aula i treballem per canviar-les.
 - Les normes de l'aula a Primària s'han elaborat d'acord al sistema de normes efectives (l'alumnat decideix les conseqüències de l'incompliment) i s'avaluen periòdicament (veure annex 1). Fan referència a coses de classe (que solen ser més controlables), i procurem ser constants amb les conseqüències. Els especialistes coneixen les normes efectives de cada curs.
 - Oferim a les famílies la carta de compromís educatiu.
 - Escrivim els acords als quals arribem amb l'alumnat (i si són de classe els pengem en un lloc visible).
 - A les entrevistes amb les famílies, fem signar els acords als pares perquè quedi constància.
 - Disposem d'un protocol de gestió de conflictes entre família i escola (estrenyent vincles).
 - A Secundària disposem d'un procés de sanció exprés i tenim normes establertes pel viatge de 4t ESO i per les colònies. A més:
 - Els mestres controlen les portes dels lavabos: estan obertes només a l'hora del pati i, excepcionalment, entre classe i classe (no es permet a l'alumnat anar a buscar paper per mocar-se).
 - Els mestres pleguen 5 minuts abans per fer recollir i endreçar el material individual i comú. Si hi ha excepcions, tipus que el grup ja no torna a classe, la tutoria ho farà saber a qui pertoqui assumir la recollida.
 - Es diferencia, a nivell organitzatiu, el funcionament de l'alumnat de 1r i 2n Cicle: els mestres acompanyen els desplaçaments de classe de l'alumnat de 1r Cicle.
 - L'alumnat no torna a la seva classe si s'ha deixat el llibre o el material.
 - L'alumnat no surt de l'escola abans de l'hora.

CICLE INICIAL

- Les classes disposen d'una agenda on s'anoten les incidències (especialment útil per a la comunicació especialistes-tutoria). També serveix per temporitzar i objectivar els comportaments disruptius i les felicitacions.

CICLE MITJÀ

- Les normes i les seves conseqüències estan penjades en cartells.

CICLE SUPERIOR

- Procurem que l'alumnat entengui la justificació que hi ha darrera de cada conseqüència de l'incompliment de la norma. La conseqüència de l'incompliment de la norma sol ser força immediata.

1r i 2n CICLE ESO

- S'expliciten i es treballen les normes de funcionament. A principi de curs, es fan dinàmiques adreçades a conèixer i entendre el perquè de les normes.
- Apliquem allò que tenim tipificat en la NOFC.
- Les famílies i l'alumnat coneixen els protocols d'actuació davant l'incompliment de les normes.

Diagnosi entorn

- Impliquem les famílies en les activitats relatives al coneixement i la millora de la normativa.
- L'alumnat coneix les normatives ciutadanes en aquells àmbits que l'afecten.
- Ens coordinem amb els diferents agents de l'entorn per donar coherència a la normativa que incideix directament en els infants i els joves.
- A Primària, organitzem xerrades i convidem a la Guàrdia Urbana a participar en les activitats formatives del centre per donar a conèixer normatives d'ús de la via pública. A Cicle Superior vénen també els Mossos.

5. AVALUACIÓ SETEMBRE 2018

Per tal de mantenir aquest esperit de document viu, proposem el següent sistema d'avaluació:

Cada 2 cursos escolars, dedicarem un claustre monogràfic a la revisió del Pla. El funcionament d'aquest claustre seguirà la següent estructura:

- L'equip pedagògic:
 - Revisarà la part de diagnòstic de centre i entorn per avaluar si encara s'està complint, afegir si es fan més coses o eliminar si se n'han deixat de fer algunes.
 - Avaluarà el nivell de compliment de les propostes d'actuació de centre i d'entorn. Si cal, en proposarà de noves. En aquest cas, les calendaritzarà i assignarà responsables.
 - Recollirà la informació necessària per actualitzar els indicadors d'avaluació.
- Cada cicle:
 - Revisarà la seva part (diagnòstic cicle) per avaluar si encara s'està complint, afegir si es fan més coses o eliminar si se n'han deixat de fer algunes.
 - Avaluarà el nivell de compliment de les propostes d'actuació de cicle. Si cal, en proposarà de noves. En aquest cas, les calendaritzarà i assignarà responsables.
 - Proporcionarà la informació necessària a l'equip pedagògic per actualitzar els indicadors d'avaluació.

Fruït d'aquesta tasca, la coordinadora del Programa d'educació emocional de l'escola actualitzarà el Pla de convivència i el remetrà a la comissió de convivència per a la seva valoració i aprovació, si s'escau. Aquest "nou" pla destacarà les novetats i quines coses previstes (en el diagnòstic i en les propostes d'actuació de cicle, d'escola i d'entorn) no s'han fet i perquè.

INDICADORS D'AVAUACIÓ

1.1 **Dotar-nos d'una estructura organitzativa capaç de donar continuïtat i coherència educativa.**

Indicadors d'avaluació:

- Els objectius i els valors de convivència són presents al Projecte educatiu i a la resta de documents del centre.
- L'estètica i la neteja del centre reflecteixen i promouen un clima de convivència.
- La plataforma Clickedu ens permet compartir i transmetre informació i resoldre aspectes organitzatius.
- La distribució dels espais de l'escola estan pensats i dissenyats en funció de les necessitats i l'edat de l'alumnat.
- Organització de colònies escolars i sortides (culturals i lúdiques) que afavoreixen la convivència.
- Existència del protocol de gestió dialogada de conflictes entre tots els membres de la comunitat escolar

- Existència de franges horàries per al treball de la convivència en els diferents òrgans de gestió i participació (equip pedagògic, comissió de convivència, cicles, etapa, espai de comunicació personal amb el Cap d'estudis i la Coordinadora Pedagògica).
- Existència d'un calendari de totes les reunions i espais de coordinació i de dates de lliurament de feines comunes: memòries, notes, programacions, etc....
- Registres d'acords de totes les reunions de treball.
- Existència d'espais de comunicació formal i informal docent-alumne (tutories individuals, assemblees, activitats compartides, espais informals comuns...).
- L'assignació de tutories té en compte el perfil de cada docent (entre altres coses).
- Existència d'espais de relació entre alumnat de diferents edats (apadrinaments, festes escolars intercicles).
- Existència d'espais de reconeixement i valoració de l'alumnat implicat en el bé comú (Servei de mediació, representants de classe, comissió verda i comissió solidaritat).
- Existència d'espais per a la participació real dels diferents sectors de la comunitat educativa (portes obertes, festes obertes a les famílies, tallers i conferències impartits per familiars, AMPA activa i responsable de les activitats extraescolars, comiat 4t ESO, etc.).
- Existència d'espais per a la gestió de la convivència de l'alumnat: matèria optativa de mediació, educació emocional, formació contínua de mediadors/es, a les estones d'esbarjo se'ls facilita que es puguin reunir per debatre i organitzar temes relacionats amb la convivència.
- La composició de la comissió de convivència respon als criteris de representació i pluralitat.
- Existència d'una AMPA col·laboradora.

1.2 Afavorir la comunicació en el centre educatiu.

Indicadors d'avaluació:

- La documentació del centre està disponible a la plataforma Clickedu oberta a tota la comunitat educativa.
- La plataforma Clickedu i les xarxes socials permeten l'enviament de circulars, notícies, activitats, fotos i missatges entre tots els membres de la comunitat educativa.
- Ús dels diferents canals de comunicació que permeten que tots els membres de la comunitat educativa estiguin ben informats (agenda, correus electrònics, reunions de coordinació, entrevistes amb les famílies).
- Es recullen i es transmeten els acords que es prenen en diferents instàncies del centre educatiu: cooperativa, consell escolar, claustre, reunions de coordinadors, de cicle, de caps de departament, de les diferents comissions, etc.
- Disponibilitat, a principi de curs, de tots els docents del calendari de les reunions a les que hauran d'assistir durant el curs.
- Relació d'activitats que fomenten la comunicació família-escola: entrevistes, festes escolars, trobades formació en gestió de conflictes, activitat comiat 4t d'ESO.
- Seguiment del protocol estrenyent vincles família-escola.
- Relació de blogs i webs de l'escola.
- Les entrevistes tutoria –família s'acaben amb un full d'acords que signen pares i mestres.

- A Infantil i Primària tenim contacte directe diari amb les famílies a les entrades i sortides.

1.3 Garantir la formació de la comunitat educativa en relació a la convivència.

Indicadors d'avaluació:

- Relació d'accions formatives en matèria de convivència.

1.4 Promoure la projecció positiva del centre.

Indicadors d'avaluació:

- Relació d'estratègies de promoció del centre: publicitat, xarxes socials, assistència a trobades escolars públiques, actes públics, participació a campanyes, presència en els mitjans de comunicació, ponències...

2.1. Garantir la incorporació òptima dels nous membres de la comunitat educativa en la cultura del centre.

Indicadors d'avaluació:

- Seguiment del pla d'acollida del centre.
- El Pla d'acció tutorial recull les activitats per a l'acollida de l'alumnat nou.
- Estratègies didàctiques per atendre l'alumnat nouvingut: assignació de grup classe, treball individualitzat i en petit grup a l'aula de reforç, adaptació de matèries, entrevistes amb la família.
- Seguiment del protocol de benvinguda dels nous mestres.
- Existència d'una carpeta al Clickedu "Benvingut a l'escola" per als nous mestres que aglutina les informacions importants del centre i hi ha també una carpeta amb les informacions pròpies de cada Cicle.

2.2. Promoure una cultura de centre inclusiva que respecti i valori les diferències i promogui la igualtat.

Indicadors d'avaluació:

- La línia pedagògica de l'escola contempla la coeducació i els valors de la inclusió.
- El dret a la diferència i l'equitat estan inclosos en el Projecte educatiu i la resta de documents del centre.
- La NOFC (Normativa d'Organització i Funcionament de Centre) contempla els principis de la diversitat i estableix els límits de la tolerància en el marc dels drets fonamentals de les persones.
- Seguiment del programa d'Educació emocional de l'escola: aquest programa inclou la recollida d'activitats que cada curs desenvolupa per treballar l'educació en valors i la diversitat (a assemblea, EE i a altres matèries).
- El traspàs d'informació de cada curs inclou el registre d'activitats realitzades per a desenvolupar les competències personals i socials.
- Comunicats emesos per l'escola que reflecteixen l'ús habitual d'un llenguatge inclusiu.
- El Pla d'acció tutorial recull les activitats que es fan amb l'alumnat per cohesionar el grup i prevenir i aturar, si cal, les situacions de menyspreu, ridiculització i comentaris ofensius per qüestió de gènere.
- L'elaboració de grups classe i de diferents grups de treball està feta també sota l'òptica del respecte a la diversitat.
- A l'escola no existeixen les activitats només per a nens o només per a nenes.

- El material didàctic que fem a l'escola té en compte la diversitat cultural i fuig dels estereotips de gènere.
- Es treballen els temes curriculars (oficis, famílies, tasques de casa, etc.) des d'una perspectiva d'igualtat.
- Relació d'estratègies de foment dels grups mixtos a Educació física.
- Relació de metodologies inclusives per atendre tota la diversitat (treball cooperatiu, grups de reforç, aprenentatge dialògic, classes amb més d'un mestre, treball per projectes...).
- Relació d'activitats destinades a què l'alumnat de diferents edats es conegui i es doni suport mutu (plàstica intercicle, padrins de lectura, padrins matemàtics, festes escolars, etc.).
- Existència de programacions multinivell.
- Existència de tutoria personalitzada.
- Relació de materials de suport a la diversitat en cadascuna de les àrees (previstes a les programacions).
- Recursos d'atenció a la diversitat del centre: Departament de psicopedagogia, USEE a Secundària.
- Relació de reunions amb equips d'assessorament extern que incideixen en el desenvolupament del caràcter inclusiu (EAP, psicòlegs i logopedes amb seguiment individual, CREDAC, CDIAP.)
- El Pla d'evacuació de l'escola preveu la diversitat de l'alumnat.
- Relació d'actuacions concretes pel foment de l'escola inclusiva (amb l'EAP i escoles en les que es fa escola compartida).
- Relació d'estratègies per millorar els resultats de les competències bàsiques.

3.1. Potenciar les competències personals relacionades amb aprendre a pensar, a gestionar les emocions i a assumir valors.

Indicadors d'avaluació:

- Els valors de la competència social són presents al Projecte educatiu i a la resta de documents del centre.
- Seguiment del programa d'Educació emocional de l'escola: aquest programa inclou la recollida d'activitats que cada curs desenvolupa per treballar les competències socials i emocionals (a assemblea, EE i a altres matèries).
- Relació d'activitats que cada cicle dedica a treballar diferents tècniques de relaxació i concentració.
- El traspàs d'informació de cada curs inclou el registre d'activitats realitzades per a desenvolupar les competències personals i socials.
- Les assemblees de cada curs treballen les normes de debat.
- Relació d'activitats intercicles que realitza l'escola.
- Seguiment del protocol de gestió dialogada de conflictes adreçat a tot el personal de la comunitat educativa.
- Seguiment del protocol estrenyent vincles família-escola.
- Cada nivell educatiu preveu càrrecs de responsabilitat assumits per l'alumnat.
- La competència social de l'alumnat és avaluada a Infantil i a Primària en els informes trimestrals a les famílies.
- Relació d'activitats específiques per treballar la competència social: treballs en grup, treball cooperatiu, amic invisible, tutoria entre iguals, organització colònies i viatge de 4t d'ESO, presentacions, etc.
- Relació d'activitats de millora de relació amb l'entorn en les que participa l'escola.

- Relació d'agents educatius de l'entorn que participen en les activitats formatives del centre (avis, ex-alumnes, guàrdia urbana, infermeres, famílies, contacontes, músics, etc.)..
- Relació d'activitats d'acció cívica en el centre relacionades amb la solidaritat i el respecte mediambiental (Arrels, Banc d'Aliments, Justícia i Pau, recollida de joguines).

3.2. Potenciar la competència en comunicació lingüística de l'alumnat adequant-la als diferents contextos socials i culturals.

Indicadors d'avaluació:

- La competència lingüística està incorporada al Projecte educatiu, al projecte lingüístic, al PAT i a la resta de documents interns del centre.
- Seguiment del programa d'Educació emocional de l'escola: aquest programa inclou la recollida d'activitats que cada curs desenvolupa per treballar les competències comunicatives (a assemblea, EE i a altres matèries).
- El traspàs d'informació de cada curs inclou el registre d'activitats realitzades per a desenvolupar les competències personals i socials.
- Seguiment de les pautes i rúbriques per a la millora de la competència comunicativa que el Departament de llengües elabora.

4.1. Sensibilitzar la comunitat educativa perquè adquireixi l'hàbit del diàleg i posi en pràctica la mediació.

Indicadors d'avaluació:

- La cultura de la pau i la mediació estan presents en el Projecte educatiu i a la resta de documents del centre.
- Seguiment del programa d'Educació emocional de l'escola: aquest programa inclou la recollida d'activitats que cada curs desenvolupa per treballar l'hàbit del diàleg (a assemblea, EE i a altres matèries).
- Existència d'un protocol de gestió dialogada de conflictes per cada categoria professional de la comunitat educativa.
- Realització de cursos bianuals de formació a la comunitat educativa en mediació i gestió positiva de conflictes.
- Existència d'una persona coordinadora de mediació, amb una dotació horària per la gestió i dinamització del servei de mediació i del programa d'educació emocional.
- El servei de mediació està format per alumnat, famílies i mestres.
- Existència d'una matèria optativa a 1r d'ESO especialment adreçada a capacitar alumnat mediador.
- Percentatge de casos resolts mitjançant el diàleg i la mediació.
- Percentatge de participació en el servei de mediació dels diferents sectors de la comunitat educativa.

4.2. Construir una xarxa educativa i de col·laboració entre el centre i els agents educatius de l'entorn.

Indicadors d'avaluació:

- Existència d'espais de coordinació entre l'escola i el barri.
- Existència de reunions de coordinació amb la inspecció educativa, EAP, especialistes, serveis socials, policia, guàrdia urbana, entitats socials.
- Participació de l'alumnat en les activitats que promouen les entitats culturals,

esportives i de lleure de l'entorn.

- Participació en xarxes de centres (Fundació Trams).

4.3. Desenvolupar les competències personals i socials mitjançant l'educació en la participació i la ciutadania.

Indicadors d'avaluació:

- L'educació per a una ciutadania global és l'eix vertebrador del nostre Projecte educatiu i així està contemplat en aquest i altres documents del centre.
- Seguiment del programa d'Educació emocional de l'escola: aquest programa inclou la recollida d'activitats que cada curs desenvolupa per treballar les competències personals i socials i la participació (a assemblea, EE i a altres matèries).
- El traspàs d'informació de cada curs inclou el registre d'activitats realitzades per a desenvolupar les competències personals i socials.
- El Projecte educatiu de centre i la NOFC recullen les responsabilitats que corresponen a cada estament i els diferents espais de participació.
- La nostra condició de cooperativa amb una estructura de funcionament molt horitzontal garanteix la participació: pràcticament cada mestre/a té un càrrec de responsabilitat, existència de molts espais de decisió i coordinació (reunions de cicle, etapa, departament, coordinadors cicle, caps de departament, comissions, equip pedagògic, equip directiu, claustre i assemblea cooperativa).
- Relació d'actuacions que potencien la coresponsabilitat de l'alumnat de la gestió de la seva aula i la participació en el centre i l'entorn: festes escolars, comissions verda i solidaritat, servei de mediació i activitats per fomentar la cultura de pau i els drets humans adreçades a tot el col·lectiu del centre (Banc d'aliments, xerrades amb ONG, recollida de joguines, sense sostre, etc.).
- Cada nivell educatiu preveu càrrecs de responsabilitat assumits per l'alumnat.
- Relació d'àmbits que afavoreixen relacions interpersonals properes i respectuoses entre el professorat i l'alumnat: espais de migdia conduïts per mestres (ludoteca, biblioteca, sala d'estudis, mediació); colònies i sortides escolars; viatge fi de curs de 4t d'ESO, cerimònia de comiat a 4t d'ESO; festes escolars.
- Relació d'actuacions que promouen la participació família-escola: portes obertes, trobades fitxa de col·laboració família-escola, nombre de tallers impartits a l'escola per les famílies, delegats de classe de pares, comissió verda mixta de pares, mestres i alumnes, de gestió de conflictes, consell escolar, AMPA.
- Les assemblees són espais de diàleg on es posa èmfasi en el respecte a les opinions de tothom.
- Registre de normes efectives elaborades per l'alumnat de Primària.
- A l'ESO es dediquen 2 matèries optatives a treballar específicament aquestes competències (mediació i treball cooperatiu).
- La plataforma digital de l'escola facilita la participació de tota la comunitat educativa.
- L'alumnat avalua la tasca docent: avaluació de festes, colònies, i, a final de curs, a Primària (CM i CS) i ESO, qüestionaris d'avaluació dels mestres.

5.1. Garantir la difusió, l'explicació i l'aplicació de la norma.

Indicadors d'avaluació:

- La normativa vigent s'adequa als objectius del centre, contempla el procés

sancionador i és coneguda per la comunitat educativa. Està penjada al Clickedu i disponible per a tota la comunitat educativa.

- L'agenda escolar contempla un resum de la normativa de l'escola.
- Existència d'un document a cada cicle educatiu amb les normes que són més prioritàries de treballar amb l'alumnat.
- Existència d'un document de benvinguda d'escola i de cada cicle adreçat als mestres nous per tal de vetllar per la coherència entre mestres.
- Existència d'un dossier informatiu de l'escola adreçat a totes les famílies.
- Les normes són clares i estan escrites a l'aula o als passadissos de l'escola i/o a l'agenda.
- Registre de normes efectives elaborades per l'alumnat de Primària.
- Seguiment del programa d'Educació emocional de l'escola: aquest programa inclou la recollida d'activitats que cada curs desenvolupa per treballar la gestió dialogada de conflictes (a assemblea, EE i a altres matèries).
- El traspàs d'informació de cada curs inclou el registre d'activitats realitzades per a desenvolupar les competències socials.
- El PAT recull les activitats que es fan per a fer conèixer la norma a l'alumnat.
- Existència d'una guia per al professorat sobre estratègies i recursos efectius a l'hora de fer front als conflictes quotidians.
- Realització periòdica de sociogrames que ens donen pistes sobre el clima de convivència a l'aula.
- Establiment de pautes per garantir el compliment de les normes: vigilància de patis, menjadors, lavabos, portes, passadissos.
- Existència a l'ESO de la figura del mestre/a de guàrdia per facilitar que l'alumnat que pertorbi el desenvolupament de classe no malmeti la feina dels seus companys.
- Existència de protocol marc d'actuació en casos d'abusos sexuals i altres maltractaments greus a menors.
- Les famílies han signat el compromís educatiu que explicita la seva implicació en el compliment de la normativa.
- Reunions de la coordinadora del programa d'EE amb cada cicle educatiu per tal d'abordar la conflictivitat i elaborar estratègies d'actuació.
- Registre de comunicats d'expulsió i d'incidents.
- Registre de mesures correctores i sancions.

5.2. Promoure l'assistència a classe de tot l'alumnat.

Indicadors d'avaluació:

- Existència d'un protocol de recollida de l'assistència diària de l'alumnat per tal de permetre la intervenció immediata en casos d'absentisme (dades quantitatives i qualitatives de seguiment individualitzat de l'alumnat).
- Comunicació de forma immediata de l'absència de l'alumnat a les famílies (a l'ESO).
- Registre en la matèria d'orientació professional d'actuacions d'informació, assessorament, orientació i acompanyament de l'alumnat que finalitza l'ESO, per afavorir la seva transició acadèmica i professional (a 4t d'ESO).
- Seguiment del protocol d'absentisme.
- Registre d'accions fetes per a garantir un acompanyament individualitzat pel retorn a l'escolarització amb garanties d'èxit.
- Existència d'espais de coordinació d'informació, d'acompanyament i de

continuïtat pedagògica (reunions de traspàs en tots els cursos, intercycles, reunions de departament).

5.3. Elaborar protocols de seguretat amb coordinació amb altres professionals (seguretat pública i serveis socials del territori).

Indicadors d'avaluació:

- Existència d'alarmes de seguretat connectades amb la policia i càmeres de vigilància en llocs sensibles del centre.
- Existència de protocols d'actuacions d'intervenció amb la policia i serveis socials.

6. ANNEXOS

ANNEX 1. Elaboració de normes efectives (instruccions per als docents de Primària)

És possible exercir la teva autoritat sense ser autoritari/a. És possible reduir el nombre de conflictes poc importants i concentrar-se en els més importants. La primera cosa a fer és establir regles efectives. És millor dedicar un espai a principi de curs a elaborar-les.

Com fer-ho? (és molt important que segueixis tots els passos)

1. Pensa les normes que vulguis (no importa com siguin) i escriu-les en un paper.
2. Unifica aquelles que responen al mateix, que es solapen, selecciona les que et semblin més importants i elimina aquelles que semblen més redundants o menys importants.
3. Escriu les que et semblin més importants (a 1r, 3; a 2n, 5; fins a 6è, un màxim de 10). Escriu-les de manera molt concreta i utilitzant un llenguatge específic, formulat de tal manera que pugui ser percebut pels sentits, que es puguin tenir representacions, imatges, sons i sensacions. Saber com funciona el nostre cervell, ens permet avançar cap als objectius que ens proposem. Exemple: que la classe estigui neta. Per als receptors del missatge, les representacions de la paraula “neta” poden tenir molts significats (que faci olor a lavanda, que estigui ventilada, que la pissarra estigui esborrada...).
4. Si és possible, formula-la en positiu. Recorda que el cervell capta el substantiu i no registra el “no”. Exemple: si diem no penseu en un elefant blau, apareixen imatges que evoquen la seva presència.
Exemple: Dir a la gent pel nom amb el qual vol ser anomenat.
5. Presenta les normes a la classe. Si els objectius són considerats atractius, més ràpid s’obtidran. Que siguin interessants per al mestre i no valuosos per als nens, pot fer que no s’assoleixin. Explica la raó de cada norma. Pregunta si hi tenen alguna objecció. Pregunta si volen afegir-ne alguna.
6. Decideix amb els alumnes 3 o 4 conseqüències de trencar cada norma. Avisa’ls que les conseqüències de l’incompliment han d’estar relacionades amb la norma incomplerta i amb el comportament que suposa. Ex: Si s’han de mantenir les taules netes, la lògica conseqüència d’embrutar-les serà netejar-les. Descric les conseqüències molt clarament perquè els alumnes sàpiguen exactament què passarà si compleixen la norma.
7. Establiu una graduació de conseqüències (de lleus a greus).
Ex: No ens barallarem. Resoldrem els conflictes a través del diàleg.
Conseqüències:
 - Rebrem un avís.
 - Demanarem perdó al mestre, a la classe, i ens demanarem perdó entre nosaltres.
 - Omplirem el full de la baralla³.
 - Separarem els alumnes implicats per practicar tècniques de resolució de conflictes.

³ Annex 4.

(Caldrà vigilar amb les conseqüències que poden marcar els nens. Solen ser molt severes. Haureu de moderar-les).

8. Quan la classe estigui d'acord amb el llistat final de normes i conseqüències, feu un pòster gran i pengeu-lo en un lloc molt visible. Revisa les normes i les conseqüències sovint i repassa-les amb els alumnes.
9. Has de mostrar a la classe que això que heu fet és una espècie de contracte i que, per tant, esperes que segueixin les normes que heu consensuat, i que no fer-ho suposarà acatar les conseqüències. No acceptis excuses ni facis excepcions. La graduació et permetrà adaptar-te a les necessitats i circumstàncies diferents dels alumnes.
10. És recomanable fer arribar aquest llistat (i explicar el sistema que hem seguit per elaborar-lo) als pares i mares. També els podeu engrescar a fer el mateix a casa seva.

Si uses aquest sistema, molts dels càstigs es traduiran en forma de les conseqüències que hàgiu consensuat. Ara bé, sempre hi ha situacions no previstes on has d'exercir la teva autoritat i castigar algun alumne. Aquí van alguns suggeriments:

- Castiga tan durament com el fet ho requereixi, però no siguis extremadament sever. Els càstigs molt durs causen ressentiment i normalment no provoquen un canvi de conducta.
- Quan castiguis, assegura't que l'alumne està entenent exactament per què està sent castigat i quin comportament seria més adequat.
- No humiliïs mai un alumne. Recorda que l'objectiu del càstig és canviar el seu comportament, no venjar-te.

També pots pensar en els darrers càstigs que has imposat i en el perquè els vas castigar: imagina't que fossis l'alumne implicat. Com et sentiries si haguessis estat castigat d'aquesta manera? Ajudaria aquest càstig a variar el teu comportament?

Annex 2. Tècniques per a la gestió dels conflictes entre mestres i alumnes

(abordar el conflicte pas a pas)

- Atura't i recobra la calma. Decideix com gestionar la situació.
- Fes ús de les normes i de les conseqüències que heu pactat. Si se n'ha incomplert alguna, mostra quin és l'efecte per a la classe. Assenyala la conseqüència de l'incompliment que li imposes. Recorda: sense excuses ni excepcions.
- Si l'alumne no la vol complir, no engeguis una lluita de poder davant de tota la classe. Troba un lloc i un moment per parlar amb ell/a en privat. Si ho consideres adequat, recorda-li que ell va participar en l'elaboració d'aquestes normes. Mira d'esbrinar per què s'està resistint i treballa amb ell/a els detalls de la conseqüència.
- Si tot i així s'hi resisteix, suggereix-li l'ús d'un procediment de resolució de conflictes. Els procediments pautats tenen l'avantatge de permetre't a tu i a l'alumne/a implicat/da posar certa distància emocional davant del problema i a centrar-vos en el problema més que no pas en vosaltres. Per exemple:
 - o Planteja-li la teva intenció: "vull resoldre aquesta situació d'una manera convenient per a tots dos".
 - o Et proposo que parlem del conflicte des del nostre punt de vista personal sense fer acusacions: "Jo (com et sents) quan tu (acte específic) perquè (com m'afecta) o m'agradaria que...".
 - o Demana-li que expliqui el seu punt de vista i escolta'l molt atentament. Demosta-li que l'has entès.
 - o Reformula: "Així que et sents... perquè...".
 - o Sintetitza: "Sembla que jo necessito..... i tu necessites.... és així?".
 - o Proposeu solucions. "Què podríem fer que ens satisfaci a tots dos?".
 - o Mira d'obtenir el màxim nombre d'idees el més ràpidament possible sense fer cap comentari. Anota totes les idees proposades sense fer cap judici.
 - o Quina altra cosa podríem fer?
 - o Repasseu la llista i avalueu cada idea. Quina idea ens convé a tots dos?
 - o Elaboreu un pla d'acció concret: què farem ara? Què ha de passar abans? I després? Com podem portar-ho a terme? Quan? On? Qui?
- Si la tècnica de resolució de conflictes falla, recorre a una tercera persona. És molt important que l'alumne/a no senti que aquesta tercera persona està de la teva part.
- Si això també falla, l'últim recurs és recórrer a la directora (o cap d'estudis, o coordinadora de cicle o pedagògica) o als pares.
- Recorda que, a més d'intentar resoldre el problema, estàs sent un model per a l'alumne/a. Encara que estiguis molt enfadat/da, no perdís el control. Compta fins a 10 o pregunta't abans: "El que faré solucionarà el problema? Reafirmarà l'alumne/a implicat? Construirà confiança?".
- Si resoleu el conflicte pregunta a l'alumne/a: "Què hem après de tot això? Com creus que això farà que la nostra classe sigui un lloc millor?".

Tècniques que podeu utilitzar:

a) Negociant: quan negociïs amb un alumne has de tenir molts clars els teus límits. Si tens problemes amb la sola idea de negociar amb un alumne, accepta-ho i evita negociar (però potser seria útil que pensessis per què et costa tant). Facis el que facis, no comencis a negociar i després et retiris si la conversa va en una direcció que no t'agrada o va massa lenta per al teu gust. L'alumne podria percebre que el teu comportament respon a un simple i capriciós ús del teu poder.

- Planteja-li a l'alumne/a com veus tu el conflicte, assenyalant-ne els fets i evitant d'assignar culpes.
- Pregunta-li si està d'acord amb l'exposició dels fets.
- Expressa-li el què vols i per què. Demana-li a ell/a que faci el mateix.
- Planteja-li clarament el que no és negociable. Després digues-li el que podries negociar i planteja-li diferents coses en què estaries disposat a cedir. Demana-li en què estaria disposat a cedir ell/a. També pots demanar-li com li agradaria que es solucionés el conflicte que teniu (amb alumnes més petits, possiblement haureu de proporcionar vosaltres les alternatives).
- Arribeu a un acord que us satisfaci tots dos.

b) Contractes de comportament: de vegades, un alumne rebutja seguir una norma o acceptar la conseqüència del seu incompliment o està sempre trencant diverses normes i destorbant la classe. En aquests casos, es pot optar per negociar un contracte de comportament. No es tracta d'establir noves normes per ell/a. Més aviat busquem la manera que compleixi les normes de la classe.

- Busca un temps i un espai per trobar-te a soles amb ell/a. Explica com veus el problema i clarifica-li els límits.
- Fes que ell t'expliqui la situació i per què no sembla capaç de seguir les normes.
- Reconeix-li els seus sentiments. Pregunta-li què necessitaria per seguir les normes.
- Intenteu arribar a un compromís entre el que t'ha dit i els límits que tu has establert. Utilitza la tècnica dels missatges "jo" i de l'escolta activa.
- Si arribeu a un acord, escriuiu-lo de tal manera que quedi clar què farà ell/a i que faràs tu. Signeu-lo.
- Si no arribeu a cap acord, proposa-li un ajornament o demana-li que proposi algun mediador (aquesta darrera opció, quan hi sigui).
- Si el contracte no funciona, renegocia'l.

En algunes ocasions els mestres creuen que aquesta tècnica pot fer que els alumnes se surtin amb la seva o que suposi crear un mal precedent. Són preocupacions lògiques però, més enllà del compromís que hàgiu de tenir, el vostre objectiu és fer que els alumnes compleixin les normes. Per això és important que no comenceu a negociar donant-li a l'alumne tot apamat. Ell/a ha d'aprendre a aportar solucions i això requereix un entrenament.

Pel que fa a crear un mal precedent perquè es presta molta atenció als comportaments disruptius..., aquest tipus de comportaments sempre van acompanyats d'una atenció especial, normalment en forma de pèrdua de temps de classe.

c) Formulari de millora de comportament: tampoc no es tracta d'una tècnica de resolució de conflicte *per se*, però pot ser una eina útil per a aquells alumnes que

mostrin la voluntat de canviar el seu comportament i, en aquest sentit, redueix els conflictes. Particularment interessant per a aquells alumnes que estan implicats sempre en molts conflictes per la seva manera d'actuar.

- Parla amb l'alumne de quin comportament seu creu que el posa constantment en situacions conflictives. Un cop identificat aquest comportament, pregunta-li si desitja modificar-lo.
- Si la resposta és sí, ensenya-li el formulari⁴ i explica-li que omplir-lo és una manera de centrar-se en el comportament que vol modificar.
- Ajuda'l a omplir el formulari, tot argumentant les diferents parts que té. Omplir-lo representa per a l'alumne la necessitat d'identificar el comportament a canviar i les circumstàncies que li provoquen aquest comportament. El formulari contempla els pros i els contres. L'alumne ha de decidir si li compensa una cosa o l'altra. Finalment haurà de descriure una forma de comportament que pot intentar la propera vegada que es trobi en una situació conflictiva. No li diguis que canviar el comportament és fàcil, però emfatitza els beneficis que tindrà si ho aconsegueix. Ofereix-li explícitament el teu suport.
- Pots també practicar amb ell a través d'alguna situació simulada (psicodrama).

d) Defineix el problema de tal manera que t'hi centris, i no en les parts involucrades.

- No suggereixis cap solució.
- Penseu tantes maneres de resoldre el conflicte com se us acudeixin (pluja d'idees, per exemple).
- Trieu-ne una (o combineu-ne més d'una) i porteu-la a la pràctica.
- Si la idea no funciona, torneu-ne a parlar i trieu-ne una altra.

e) Mediació: si tot això no funciona, sempre pots acudir a un procés de mediació.

⁴ Annex 5.

Annex 3. Tècniques per a la gestió dels conflictes entre alumnes

Quan hagi de triar una tècnica de resolució de conflictes, considera 4 coses:

- Qui està implicat? Quants? Quin és el seu nivell de maduresa? Com n'estan, d'entjats?
- És el moment adequat? Tens temps o és millor esperar un altre moment? S'han de calmar primer els implicats? És massa d'hora per parlar-ne?
- És adequada la tècnica que he decidit triar? És un simple conflicte de recursos o un conflicte de valors? Quin és el problema? M'ajudarà aquesta tècnica a solucionar-lo? És una tècnica complexa que requereix primer d'un entrenament dels alumnes?
- La resolució ha de ser pública o privada? Es sentiran còmodes els implicats fent-ho públicament? Pot ser bo per a la classe veure com es soluciona el conflicte? Pot la resta d'alumnes ajudar en la seva resolució? Tens temps per fer-ho públicament?

a) Per a baralles: quan hi ha baralles hi ha 3 coses que cal fer: acabar-la, calmar els ànims i treballar-hi.

Quan els alumnes implicats són grans, separar-los d'una baralla no és tan fàcil. Si no estàs segur de poder (o creus que només podràs separar-ne un), demana ajuda (fins i tot a altres alumnes). Pensa que una baralla és una concentració d'energia física i emocional. Qualsevol cosa que puguis fer per distreure aquesta energia ajudarà a calmar la situació. El sentit de l'humor pot ser una bona tècnica. Amb alumnes grans, un bon exercici (previ) pot ser idear i "practicar" tècniques per separar gent que es baralla. Per tal de calmar els ànims pots intentar:

- Establir racons de la calma (tants com implicats). Quan es calmin poden abandonar el racó.
- Fes que respirin profundament i lentament.
- Intenta que seguin uns minuts en silenci.

I recorda que calmar ajuda a desescalar el conflicte, però no el soluciona.

b) Formulari baralla: un cop s'hagin calmat, fes-los veure que no s'aconsegueix res amb les baralles. Dóna el formulari sense més explicacions. Un cop ple, llegeix-los-el. No parlis de la baralla que han tingut, sinó del que han dit que farien en una futura ocasió. O fes que s'intercanviïn el paper.

c) Foment de l'autonomia (escolta activa i paràfrasi): recorda que no donem la culpa a ningú, no jutgem, no donem solucions, no aconsellem, no traiem responsabilitats a l'alumnat...

- Atura't i escolta l'alumne que t'explica un conflicte.
- Reformula el conflicte. "Així que et sents... pel que (hagi passat)".
- Deixa-li un temps per recobrar la calma, si és necessari.
- Pregunta-li: Què has intentat? Què podries fer per resoldre el conflicte? Vols que t'ajudi?
- Pregunta-li què l'ajudaria a sentir-se millor.
- Recorda-li: "Li ho vas demanar (al teu company/a) de bones maneres?; li vas explicar (al teu company/a) el que et passava en primera persona? Prova a fer això primer. Si no et funciona, torna a demanar-me ajuda.
- Si torna a demanar-te ajuda, pots oferir-te a facilitar la comunicació entre ells/es:

- Reuneix els dos alumnes i pregunta-li al primer quin és el problema i com es sent.
- Reformula el que et diu. "Digues-li a X com et sents i per què. Comença dient "jo" "a mi" (com em sento) quan tu (acte específic) perquè (com m'afecta).
- Demana al segon alumne que faci el mateix.
- Verifica què han entès els alumnes.
- Determina el que tots dos necessiten: sintetitza el que has escoltat: "Aleshores sembla que (el primer alumne) necessita i (el segon alumne) necessita. És això?"
- Pregunta a tots dos què podrien fer per a solucionar el conflicte.
- Mira d'obtenir el màxim nombre d'idees el més ràpidament possible sense fer cap comentari. Anota totes aquestes idees proposades sense fer cap judici.
- Quina altra cosa podríeu fer?
- Fes que escullin la idea que més els agradi a tots dos. Per a cada idea pregunta'ls: "Et sembla bé?"
- Ha quedat resolt el conflicte?
- Què fareu ara? Què ha de passar abans? I després? Com podeu portar-ho a terme? Quan? On? Qui?
- Si això mateix torna a passar, quina altra cosa podríeu fer?
- FELICITA ELS TEUS ALUMNES PEL SEU ESFORÇ.
- Més endavant, pots avaluar com ha anat preguntant-los si els ha funcionat la seva solució.

d) Ara no: per a conflictes poc importants (aneu amb compte i verifiqueu si per a l'alumne implicat és poc important) i sobretot per a quan no teniu temps d'aturar-vos a gestionar un conflicte. Es tracta de combinar amb parafrasi (parafrasejar la situació i preguntar si realment és una situació que li molesta).

Exemple:

- El Manel m'està intentant empènyer.
- Creus que vol ser el primer de la fila i no és just, oi?
- Sí.
- Realment et molesta molt?
- No, suposo que no.
- Doncs aleshores fem que això no ens preocupi ara, d'acord?
- Sí.

e) Explicar contes: explicar el conflicte com un conte i quan arriba la situació conflictiva, aturar-se i demanar propostes de solució. Incorporar-ne una i veure què passaria. Preguntar si satisfà les seves necessitats i si creuen que podran aplicar-la la propera vegada que es doni un conflicte similar.

f) Temps fora: donar 3 minuts perquè pensin com poden resoldre ells mateixos el problema. Si no se'n surten, escolta'ls com si te l'expliquessin per primera vegada. Si han trobat una solució, fes que te l'expliquin.

g) Psicodrama: pots fer que representin (teatralitzin) la situació conflictiva i després obrir un debat on els puguis preguntar:

- Com s'hauria pogut prevenir la situació?
- Com s'han sentit els personatges?
- Era una bona solució?

- Quines altres solucions es podien haver trobat?

També pots provar que qui representi el psicodrama siguin els protagonistes reals del conflicte. En un moment determinat, congela l'acció, fes que es canviïn els papers i, de fet, estaran argumentant en contra d'ells.

h) Les titelles problema: per a alumnes, més petits, pots fer el mateix però utilitzant titelles.

i) 3a estratègia: per conflictes entre alumnes molt cronificats. Comporta molt de temps i requereix un mediador. Cada part expressa el que no li agrada de l'altra i subratlla els fets que li han provocat aquest ressentiment. Cada part li diu a l'altra què hauria de fer per solucionar el problema. Després les parts debaten sobre quines solucions podrien provar. Finalment la sessió acaba fent que cada part expressi les qualitats o allò que li agrada de l'altra.

j) Mediació: i, un cop més, pots aconsellar als alumnes que assisteixin a un procés de mediació.

Tècniques per ensenyar als alumnes quan estan bloquejats davant d'un conflicte:

- Dibuixar-lo mentalment: imaginar-se quina seria la situació si el conflicte s'hagués solucionat. Un cop imaginat, que facin l'exercici de preguntar-se com podrien arribar a la situació desitjada.
- Esperar (més de mitja hora): declarar una moratòria del problema per abordar-lo més tard.
- Canviar la perspectiva: feu que els alumnes en conflicte variïn el seu rol (i adoptin el de l'altre) o pregunteu-los com ho veuria una persona de fora.
- Fer el tonto: és a dir, proposeu opcions divertides i ridícules. Un cop hagin rigut una mica, pensaran de manera més clara.

Annex 4. Formulari “El paper de la baralla

Amb qui t’has barallat? _____

Quin era el problema? _____

Per què has començat la baralla? (dóna 2 raons) _____

Per què l’altra persona s’ha barallat amb tu? _____

La baralla, ha solucionat el problema? _____

Quines 3 coses podries intentar si torna a passar?

1. _____

2. _____

3. _____

Hi ha alguna cosa que voldries dir-li a la persona amb la qual t’has barallat? _

Annex 5. Formulari millora comportament

1. Comença per identificar quin comportament necessita ser canviat.
2. Escribeu exactament quines situacions et provoquen aquest comportament.

3. Em comporto

.....
.....

Quan

.....
.....

4. El meu comportament fa que jo aconseguixi que

.....
.....

Gràcies al meu comportament jo puc

.....
i no he de

El meu comportament m'ajuda a.....

.....
.....

5. No obstant, a causa del meu comportament jo no aconseguixo.....

.....
.....

El meu comportament em suposa.....

.....
.....

i fa que em perdi

.....
.....

6. Crec que el meu comportament:

Em dóna més avantatges que inconvenients.

Em suposa més inconvenients que avantatges.

Per tant,

desitjo canviar-lo

no desitjo canviar-lo.

7. Enlloc de

.....
com he estat fent, crec que
.....
serà millor per mi.

El que puc intentar la propera vegada que.....
.....
....., serà.....
.....

ANNEX 6. Formulari sobrenoms

1. Li has dit mai un sobrenom a algú?

Sí

No

2. Si has contestat que no, pensa-hi de nou i torna a contestar:

Sí

No

3. Per què li has posat un sobrenom?

4. Com t'ha fet sentir?

5. Què més podies haver fet?

6. T'han posat mai un sobrenom a tu?

7. Per què et deien així?

8. Com et feia sentir?

9. Què feies?

Annex 7. Protocols de gestió dialogada conflictes entre personal escola.

MONITORS DE MENJADOR

Les relacions humanes i les laborals són complexes: és fàcil que hi hagi malentesos, aspectes que ens disgustin i algun que altre enuig. Amb això ja hi comptem, però esperem i treballem perquè la maduresa de cadascú ens ajudi a resoldre aquests conflictes de manera dialogada i pacífica, sense fer mullader que malmeti altres persones.

Per això et demanem que, si t'incorpores a l'escola i hi ha coses amb les quals estàs disconforme o no entens, no t'ho guardis. Comenta-ho a la persona responsable d'acord amb el següent protocol i permet que facin les gestions adequades.

- a) **Conflictes amb algun alumne/a:** a banda de la vostra potestat per a gestionar-los (d'acord amb la línia de l'escola), els conflictes amb l'alumnat s'han de comunicar a les tutores a través de la llibreta d'incidències.
- b) **Conflictes entre monitors:**
 - En primera instància, hauríeu de poder dir-vos de manera correcta i directament allò que us ha molestat de l'altra persona. Estigueu, si us plau, oberts a les seves explicacions.
 - Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no se soluciona el problema, ho haureu de comentar als responsables de menjador. Ells decidiran què cal fer.
 - Si, transcorreguts 15 dies, no esteu del tot satisfets amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la mediadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.
- c) **Conflictes amb algun mestre:**
 - En primera instància, us recomanem que li ho digueu directament al/a la mestre/a implicat/ada de manera correcta. Estigueu, si us plau, oberts a les explicacions que us pugui donar.
 - Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es resol el problema, ho haureu de comentar als responsables de menjador. Ells decidiran què cal fer. Si el conflicte és amb alguna de les persones responsables de menjador, podeu optar per anar directament a la mediadora.
 - Si, transcorreguts 15 dies, no esteu del tot satisfets amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la mediadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.
- d) **Conflictes amb la cuina:**

- En primera instància, us recomanem que li ho digueu directament a la persona implicada de manera correcta. Estigueu, si us plau, oberts a les explicacions que us doni.
 - Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es resol el problema, ho haureu de comentar amb el cap de cuina. Ell decidirà què cal fer. Si el conflicte és amb el cap de cuina, podeu optar per anar directament a la mediatadora.
 - Si, transcorreguts 15 dies, no esteu del tot satisfets amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la mediatadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.
- e) **Conflictes amb la direcció de l'escola (altes i baixes, nòmines, contractes, maneres d'organitzar el menjador, etc.):**
- Adreceu-vos al cap d'administració. Recordeu que totes les sol·licituds de baixes o peticions de modificació del contracte les haureu de portar per escrit i signades.
 - Si no us sentiu satisfets amb les explicacions que us doni, adreceu-vos a la mediatadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

Si teniu propostes de millora del funcionament del menjador, no dubteu a comunicar-les als responsables de menjador. Moltes gràcies!

MONITORS DE CASAL

Les relacions humanes i les laborals són complexes: és fàcil que hi hagi malentesos, aspectes que ens disgustin i algun que altre enuig. Amb això ja hi comptem, però esperem i treballem perquè la maduresa de cadascú ens ajudi a resoldre aquests conflictes de manera dialogada i pacífica, sense fer mullader que malmeti altres persones.

Per això et demanem que, si t'incorpores a l'escola i hi ha coses amb les quals estàs disconforme o no entens, no t'ho guardis. Comenta-ho a la persona responsable d'acord amb el següent protocol i permet que facin les gestions adequades.

a) Conflictes amb algun alumne/a: a banda de la vostra potestat per a gestionar-los (d'acord amb la línia de l'escola), els conflictes greus amb l'alumnat s'han de comunicar als monitors responsables del casal.

b) Conflictes entre monitors:

- En primera instància, hauríeu de poder dir-vos de manera correcta i directament allò que us ha molestat de l'altra persona. Estigueu, si us plau, oberts a les seves explicacions.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es resol el problema, ho haureu de comentar als monitors responsables del casal. Ells decidiran què cal fer.
- Si el problema és amb alguna de les monitores responsables del casal o considereu que les seves actuacions no han donat el fruit que desitjàveu, haureu de contactar o trucar al mestre responsable del Casal.
- Si, tot i així, no esteu del tot satisfets amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la medidora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon. Ella us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

c) Conflictes amb la cuina:

- En primera instància, us recomanem que li ho digueu directament a la persona implicada de manera correcta. Estigueu, si us plau, oberts a les explicacions que us doni.
- Si, després de dir-li-ho, no hi noteu cap canvi o no es soluciona el problema, ho haureu de comentar amb el cap de cuina. Ell decidirà què cal fer. Si el conflicte és amb el cap de cuina, podeu optar per anar directament a la medidora.
- Si no esteu del tot satisfets amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la medidora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon. Ella us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

d) Conflictes amb la direcció de l'escola (altes i baixes, nòmines, contractes, etc.):

- Adreceu-vos al cap d'administració. Recordeu que totes les sol·licituds de baixes o peticions de modificació del contracte les haureu de portar per escrit i signades.
- Si no us sentiu satisfets amb les explicacions que us doni, adreceu-vos a la medidora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon. Ella

us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

Si teniu propostes de millora del funcionament del casal, no dubteu a comunicar-les al mestre responsable del casal. Moltes gràcies!

PERSONAL DE CUINA

Les relacions humanes i les laborals són complexes: és fàcil que hi hagi malentesos, aspectes que ens disgustin i algun que altre enuig. Amb això ja hi comptem, però esperem i treballarem perquè la maduresa de cadascú ens ajudi a resoldre aquests conflictes de manera dialogada i pacífica, sense fer mullader que malmeti altres persones.

Per això et demanem que, si t'incorpores a l'escola i hi ha coses amb les quals estàs disconforme o no entens, no t'ho guardis. Comenta-ho a la persona responsable d'acord amb el següent protocol i permet que facin les gestions oportunes.

a) Conflictes amb algun alumne/a: a banda de la vostra potestat per cridar l'atenció de l'alumnat (d'acord amb la línia de l'escola), els conflictes amb l'alumnat s'han de comunicar a les tutores corresponents.

b) Conflictes entre personal de cuina:

- En primera instància, hauríeu de poder dir-vos de manera correcta i directament allò que us ha molestat de l'altra persona. Estigueu, si us plau, oberts a les seves explicacions.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es resol el problema, ho haureu de comentar amb el cap de cuina. Ell decidirà què cal fer.
- Si, transcorreguts 15 dies, no esteu del tot satisfets amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la mediadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

c) Conflictes amb el cap de cuina:

- En primera instància, hauríeu de poder dir-li de manera correcta i directament allò que us ha molestat. Estigueu, si us plau, oberts a les seves explicacions.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es resol el problema, adreceu-vos a la mediadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

d) Conflictes amb algun mestre:

- En primera instància, us recomanem que li ho digueu directament al/a la mestre/a implicat/ada de manera correcta. Estigueu, si us plau, oberts a les

explicacions que us pugui donar.

- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es resol el problema, ho haureu de comentar amb el cap de cuina. Ell decidirà què cal fer.
 - Si, transcorreguts 15 dies, no esteu del tot satisfets amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la medidora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.
- e) **Conflictes amb la direcció de l'escola (altes i baixes, nòmines, contractes, etc.):**
- Adreceu-vos al cap d'administració. Recordeu que totes les sol·licituds de baixes o peticions de modificació del contracte les haureu de portar per escrit i signades.
 - Si no us sentiu satisfets amb les explicacions que us doni, adreceu-vos a la medidora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon. Ella us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

Si teniu propostes de millora del funcionament de la cuina, no dubteu a comunicar-les al responsables de cuina (Jordi) i/o a l'equip directiu de l'escola.

Moltes gràcies!

PERSONAL DE NETEJA

Les relacions humanes i les laborals són complexes: és fàcil que hi hagi malentesos, aspectes que ens disgustin i algun que altre enuig. Amb això ja hi comptem, però esperem i treballem perquè la maduresa de cadascú ens ajudi a resoldre aquests conflictes de manera dialogada i pacífica, sense fer mullader que malmeti altres persones.

Per això et demanem que, si t'incorpores a l'escola i hi ha coses amb les quals estàs disconforme o no entens, no t'ho guardis. Comenta-ho a la persona responsable d'acord amb el següent protocol i permet que facin les gestions oportunes.

a) **Conflictes entre personal de neteja:**

- En primera instància, hauríeu de poder dir-vos de manera correcta i directament allò que us ha molestat de l'altra persona. Estigueu, si us plau, oberts a les seves explicacions.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es resol el problema, ho haureu de comentar amb la responsable del personal de neteja. Ella decidirà què cal fer.
- Si no esteu del tot satisfetes amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos al mestre coordinador de la neteja. Ell decidirà què cal fer.
- Si, transcorreguts 15 dies d'haver parlat amb el mestre coordinador de neteja, no esteu del tot satisfetes amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la mediadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

b) **Conflictes amb la responsable de neteja:**

- En primera instància, hauríeu de poder dir-li de manera correcta i directament allò que us ha molestat. Estigueu, si us plau, oberts a les seves explicacions.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es resol el problema, adreceu-vos al mestre coordinador de la neteja. Ell decidirà què cal fer.
- Si, transcorreguts 15 dies, no esteu del tot satisfetes amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la mediadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

c) **Conflictes amb el coordinador de neteja:**

- En primera instància, hauríeu de poder dir-li de manera correcta i directament allò que us ha molestat. Estigueu, si us plau, oberts a les seves explicacions.
- Si, després de dir-li-ho no esteu del tot satisfetes amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la mediadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de

"sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

d) **Conflictes amb la direcció de l'escola (altes i baixes, nòmines, contractes, etc.):**

- Adreceu-vos al cap d'administració. Recordeu que totes les sol·licituds de baixes o peticions de modificació del contracte, les haureu de portar per escrit i signades.
- Si no us sentiu satisfetes amb les explicacions que us doni, adreceu-vos a la mediatra de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon. Ella us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

Si teniu propostes de millora de l'organització de la neteja, no dubteu a comunicar-les al coordinador de la neteja. Moltes gràcies!

PERSONAL D'ADMINISTRACIÓ I ALTRES

Les relacions humanes i les laborals són complexes: és fàcil que hi hagi malentesos, aspectes que ens disgustin i algun que altre enuig. Amb això ja hi comptem, però esperem i treballem perquè la maduresa de cadascú ens ajudi a resoldre aquests conflictes de manera dialogada i pacífica, sense fer mullader que malmeti altres persones.

Per això et demanem que, si t'incorpores a l'escola i hi ha coses amb les quals estàs disconforme o no entens, no t'ho guardis. Comenta-ho a la persona responsable d'acord amb el següent protocol i permet que facin les gestions oportunes.

a) **Conflictes entre personal d'administració:**

- En primera instància, hauríeu de poder dir-vos de manera correcta i directament allò que us ha molestat de l'altra persona. Estigueu, si us plau, oberts a les seves explicacions.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es resol el problema, ho haureu de comentar al cap d'administració. Ell decidirà què cal fer.
- Si el problema és amb el cap d'administració o no esteu del tot satisfets amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la directora.
- Si han transcorreguts 15 dies sense una solució satisfactòria, adreceu-vos a la mediadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

b) **Conflictes entre personal d'administració i mestres:**

- En primera instància, hauríeu de poder dir-vos de manera correcta i directament allò que us ha molestat de l'altra persona. Estigueu, si us plau, oberts a les seves explicacions.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es resol el problema, ho haureu de comentar al cap d'administració. Ell parlarà amb la coordinadora del cicle al qual correspongui el/la mestre/a i, junts, decidiran què cal fer.
- Si una de les dues parts és el cap d'administració o un/a coordinador/a de cicle, passareu al següent pas.
- Si, transcorreguts 15 dies, no esteu del tot satisfets amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la mediadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

PERSONAL DOCENT⁵

Les relacions humanes i les laborals són complexes: és fàcil que hi hagi malentesos, aspectes que ens disgustin i algun que altre enuig. Amb això ja hi comptem, però esperem i treballem perquè la maduresa de cadascú ens ajudi a resoldre aquests conflictes de manera dialogada i pacífica, sense fer mullader que malmeti altres persones.

Per això et demanem que, si t'incorpores a l'escola i hi ha coses amb les quals estàs disconforme o no entens, no t'ho guardis. Comenta-ho a la persona responsable d'acord amb el següent protocol i permet que facin les gestions oportunes.

a) **Conflictes entre mestres del mateix cicle:**

- En primera instància, us recomanem que li ho digueu directament a la persona implicada de manera correcta. Estigueu, si us plau, oberts a les explicacions que us pugui donar.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es soluciona el problema, ho haureu de comentar al/a la vostre/a coordinador/a de cicle. Ell/a decidirà què cal fer.
- Si el conflicte és amb el/la coordinador/a de cicle o, transcorreguts 15 dies no heu tingut resposta satisfactòria, adreceu-vos al o a la Cap d'estudis.
- Si persisteix, parleu amb la mediadora. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

b) **Conflictes entre mestres de diferents cicles⁶:**

- En primera instància, us recomanem que li ho digueu directament a la persona implicada de manera correcta. Estigueu, si us plau, oberts a les explicacions que us pugui donar.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es soluciona el problema, ho haureu de comentar al/a la vostre/a coordinador/a de cicle. Ell/a es posarà en contacte amb l'altre/a coordinador/a de cicle i junts, decidiran què cal fer.
- Si el conflicte és amb el/la coordinador/a d'un altre cicle o, transcorreguts 15 dies no heu tingut resposta satisfactòria, adreceu-vos al o a la Cap d'estudis.
- Si persisteix, adreceu-vos a la mediadora. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

c) **Conflictes entre coordinadors de cicle:**

⁵ Se n'exclouen els conflictes amb pares i alumnes, ja que són objecte d'un altre tipus d'actuacions.

⁶ Inclou conflictes que es puguin donar en el si d'un departament.

- En primera instància, us recomanem que li ho digueu directament a la persona implicada de manera correcta. Estigueu, si us plau, oberts a les explicacions que us pugui donar.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es soluciona el problema, ho haureu de comentar al/a la vostre/a cap d'estudis. Ell/a decidirà què cal fer.
- Si transcorreguts 15 dies no heu tingut resposta satisfactòria, adreceu-vos a la mediadora. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

d) **Conflictes mestre- cap d'estudis:**

- En primera instància, us recomanem que li ho digueu directament a la persona implicada de manera correcta. Estigueu, si us plau, oberts a les explicacions que us pugui donar.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es soluciona el problema, ho haureu de comentar al/a la coordinador/a pedagògic/a. Ell/a decidirà què cal fer.
- Si, transcorreguts 15 dies no heu tingut resposta satisfactòria, adreceu-vos a la directora.
- Si persisteix, adreceu-vos a la mediadora. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

e) **Conflictes mestre- coordinador pedagògic:**

- En primera instància, us recomanem que li ho digueu directament a la persona implicada de manera correcta. Estigueu, si us plau, oberts a les explicacions que us pugui donar.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es soluciona el problema, ho haureu de comentar al/a vostre/a cap d'estudis. Ell/a decidirà què cal fer.
- Si, transcorreguts 15 dies, no heu tingut resposta satisfactòria, adreceu-vos a la mediadora. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

f) **Conflictes entre caps d'estudis o entre coordinadors pedagògics:**

- En primera instància, us recomanem que li ho digueu directament a la persona implicada de manera correcta. Estigueu, si us plau, oberts a les explicacions que us pugui donar.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es soluciona el problema, ho haureu de comentar a l'equip directiu.
- Si, transcorreguts 15 dies, no heu tingut resposta satisfactòria, adreceu-vos a la mediadora. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

g) Conflictes mestre-monitors de menjador:

- En primera instància, us recomanem que li ho digueu directament al/a la monitor/a implicat/ada de manera correcta. Estigueu, si us plau, oberts a les explicacions que us pugui donar.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es soluciona el problema, ho haureu de comentar amb les responsables de menjador. Ells decidiran què cal fer. Si el conflicte és amb alguna de les persones responsables de menjador, podeu optar per anar directament a la mediadora.
- Si, transcorreguts 15 dies, no esteu del tot satisfets amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la mediadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

h) Conflictes mestres – personal de cuina:

- En primera instància, us recomanem que li ho digueu directament a la persona implicada de manera correcta. Estigueu, si us plau, oberts a les explicacions que us pugui donar.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es soluciona el problema, ho haureu de comentar al cap de cuina. Ell decidirà què cal fer.
- Si, transcorreguts 15 dies, no esteu del tot satisfets amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la mediadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

i) Conflictes mestres- personal d'administració:

- En primera instància, hauríeu de poder dir-vos de manera correcta i directament allò que us ha molestat de l'altra persona. Estigueu, si us plau, oberts a les seves explicacions.
- Si després de dir-li-ho no hi noteu cap canvi o no es soluciona el problema, ho haureu de comunicar al/a la vostre/a coordinador/a del cicle. Ell/a parlarà amb el cap d'administració i, junts, decidiran què cal fer.
- Si una de les dues parts és el cap d'administració o un/a coordinador/a de cicle, passareu al següent pas:
- Si, transcorreguts 15 dies, no esteu del tot satisfets amb les mesures preses o no hi ha canvis, adreceu-vos a la mediadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon i/o omplint un full de sol·licitud d'intervenció (que trobareu al despatx de l'escola) i que haureu de deixar a la bústia de "sol·licituds de mediació". Ella es posarà en contacte amb vosaltres al més aviat possible i us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

j) Conflictes amb la direcció de l'escola (altes i baixes, nòmines, contractes, propostes de millora, etc.):

- Adreceu-vos al cap d'administració. Recordeu que totes les sol·licituds de baixes o peticions de modificació del contracte, les haureu de portar per escrit i signades. Ell us dirà quin dia podeu anar a parlar amb l'equip directiu.

- Si no us sentiu satisfets/es amb les explicacions que us doni l'equip directiu, adreceu-vos a la mediadora de l'escola. Podeu contactar amb ella trucant-li al seu telèfon. Ella us proposarà un sistema per mirar de gestionar el conflicte. Tot això, des de la més absoluta confidencialitat.

AVALUACIÓ PROPOSTES D'ACTUACIÓ PLA DE CONVIVÈNCIA ESCOLA GUINARDÓ 14-16

A. VALORS I ACTITUDS

PROPOSTES D'ACTUACIÓ	Valoració	
A. 3 Competència social		
1r Cicle ESO		
Planificar alguna activitat amb entitats socials del barri (Bonaire).	La tutoria de 2n d'ESO ho ha fet però el curs 2015-16.	
Establir algun sistema de tutories entre iguals.	No fet. Es va intentar el curs 13-14 a 3r d'ESO i no va funcionar gaire bé (perquè no es va fer gaire bé tampoc)	
Fomentar l'autoavaluació de l'alumnat.	S'està fent a moltes matèries.	
2n Cicle ESO		
Establir algun sistema de tutories entre iguals.	No fet. Es va intentar el curs 13-14 a 3r d'ESO i no va funcionar gaire bé (perquè no es va fer gaire bé tampoc)	
Fomentar l'autoavaluació de l'alumnat.	S'està fent	Mestre de cada matèria.
A. 4 Comunicació		
Cicle Mitjà		
Fomentar els diferents tipus d'intel·ligències (teoria intel·ligències múltiples de Gadner).	S'està fent	Mestres que passen pel cicle
1r Cicle ESO		
Promoure que el cos docent aprengui tècniques de relaxació i autocontrol.	No s'ha fet. Només es va fer un claustre mogràfic de relaxació el curs 14 15.	
Treballar explícitament l'expressió i la interpretació de diferents tipus de discursos adequats a la situació comunicativa i en diferents contextos socials i culturals.	Treballat en el marc dels continguts de llengües.	
2n Cicle ESO		
Participar en xarxes, tant a escala local com global, a favor de la millora de la diversitat cultural i lingüística.	No s'ha fet. Mestres cicle	
A. 5 Educació emocional		
Cicle Mitjà		
Disposar d'una tarda de tutoria (2 hores) que ens permeti fer activitats continuades d'educació emocional (i sistematitzar-les). Les tardes de tutoria de 3r i 4t no poden coincidir.	S'ha aconseguit fer-ho així 2 franges seguides	Equip pedagògic
Replantejar les diferents àrees (canviant	S'està fent.	

les activitats adreçades a aprendre a pensar, raonar i prendre decisions i incorporant les intel·ligències múltiples).		Cada mestre/a de cada àrea.
1r Cicle ESO		
Rebre formació sobre intervenció en gestió emocional i tècniques de creixement personal, (relaxació, concentració, respiració...).	No s'ha fet. Equip pedagògic	
A. 6 Educació per a la ciutadania global		
2n Cicle ESO		
Investigar la possibilitat d'incorporar activitats d'aprenentatge-servei.	Es farà el curs 2016-17 a 3r d'ESO.	
A. 7 Inclusió		
1r i 2n Cicle ESO		
Pensar estratègies per garantir una inclusió efectiva de l'alumnat USEE.	Si s'ha fet, donant protagonisme a l'alumnat USEE i entrant a les assemblees a explicar les particularitats.	
Propostes d'actuació al centre		
Ampliar les propostes tipus padrins a altres activitats.	Sí s'ha fet i es continua fent. Tots els cursos estan enllaçats i són padrins o apadrinats d'algun curs.	
A. 8 Símbols identitaris		
Propostes d'actuació al centre		
Disposar, a les biblioteques dels cicles, de llibres de totes les cultures o ètnies de l'alumnat del centre o de l'entorn.	No s'ha fet.	
A. 9 Participació i legitimitació		
Cicle Inicial		
Cal fer més jocs cooperatius que fomentin l'autogestió, l'autocontrol i la participació activa dins de les discussions o les feines de grup entre iguals.		
Propostes d'actuació a l'entorn		
Potenciar les activitats d'aprenentatge-servei per aprendre i contribuir a millorar alguna necessitat de la comunitat local.	Es farà el curs 2016-17 a 3r d'ESO.	
B. GESTIÓ DE CONFLICTES		
B. 2 Conflictes lleus		
Propostes d'actuació al centre		
Anar treballant per incorporar de manera sistemàtica una feina amb l'alumnat de relaxació/concentració (Cisupi i ESO).	No s'ha fet. Només es fa el pla lector i es fa relaxació a 1r d'ESO (cultura i valors) i a 4t d'ES (educació emocional).	
Ens comprometem a fer enregistraments de relaxacions i visualitzacions i oferir-les als docents.	Sí s'ha fet i estan a disposició de tots els cicles.	
B. 3 Conflictes greus		
1r i 2n cicle ESO		
Estudiar la possibilitat d'incorporar noves	No s'ha fet però a l'ESO s'han	

metodologies de gestió de conflictes greus (cercles restauratius).	donat unes pautes amb preguntes restauratives per gestionar conflictes amb l'alumnat.
Propostes d'actuació a l'entorn	
Fer el camí escolar (implicació botigues barri).	Es va començar el curs 2015 16 però estem a l'espera de la seva inauguració el curs 16 17.
C. MARC ORGANITZATIU	
C. 1 Estructura i gestió de recursos	
1r i 2n cicle ESO	
Cal portar un registre d'acords de cicle i d'etapa d'ESO tematitzat.	No s'ha fet però les actes estan totes registrades i es pot mirar l'ordre del dia.
C. 2 Norma	
Propostes d'actuació al centre	
Cal buscar maneres efectives perquè l'alumnat tingui cura del seu material.	L'estoig a Primària ha millorat la gestió del material. A ESO: permetem a 2n cicle portar material de casa i això ha fet que se'n tingui més cura.

**PROPOSTES D'ACTUACIÓ PLA DE CONVIVÈNCIA ESCOLA
GUINARDÓ 2016-2018**

A. VALORS I ACTITUDS

PROPOSTES D'ACTUACIÓ	Quan?	Qui ho ha de fer?
A. 3 Competència social		
Cicle Superior		
Sensibilitzar l'alumnat de problemes socials greus: tractar el tema dels refugiats. Visionat vídeos Lesbos.	Assemblea Curs 16-17	Tutoria + Solidaritat
Organitzar unes eleccions amb la simulació de partits polítics i campanyes electorals	Curs 16-17	Medi
A. 4 Comunicació		
Cicle Mitjà		
Fomentar les metodologies vivencials i manipulatives.	Curs 16-17	
Cicle Superior		
Afavorir la competència comunicativa en les exposicions orals en diferents matèries.	Curs 16-17	Biblioteca
A. 5 Educació emocional		
Cicle Superior		
Maleta de les emocions	Curs 16-17	
A. 6 Educació per a la ciutadania global		
Propostes d'actuació al centre		
Rebre assessorament en la implantació del treball cooperatiu al centre.	Curs 16-17	Claustre
Introduir el treball cooperatiu a les diferents matèries.	Curs 16-17	Claustre
2n cicle ESO		
Desenvolupar les activitats d'aprenentatge-servei.	Curs 2016-17 a 3r d'ESO.	Cap departament Ubuntu, tutoria de 3r ESO, docents escola implicats en projectes APS escola.
A. 7 Inclusió		
Propostes d'actuació al centre		
Procurar que la majoria de cursos siguin padrins i apadrinats d'algun altre curs (reciprocitat)	Curs 17-18	Comi solidaritat
A. 8 Símbols identitaris		
Propostes d'actuació al centre		
Disposar, a les biblioteques d'Infantil i Primària, de llibres de totes les cultures o	Curs 16 17	Coordinadors de cicle

ètnies de l'alumnat del centre o de l'entorn.		
Fomentar el sentit de pertinença a la nostra escola. Celebració del 90è aniversari de l'escola.	Curs 16 17	Tothom
Fomentar el sentit de pertinença al país tot respectant les altres identitats.	Curs 16 17	Tothom
A. 9 Participació i legitimació		
Cicle inicial		
Cal fer més jocs cooperatius que fomentin l'autogestió, l'autocontrol i la participació activa dins de les discussions o les feines de grup entre iguals.	Curs 16 17	Mestres cicle
Cicle Superior		
Participar de manera activa en les diferents propostes del Cicle: enigmes, campionat d'aualé, taller de percussió, campanyes de solidaritat, ...	Curs 16 17	Mestres CISUPI
Propostes d'actuació a l'entorn		
Desenvolupar les activitats d'aprenentatge-servei.	Es farà el curs 2016-17 a 3r d'ESO.	Cap departament Ubuntu, tutoria de 3r ESO, docents escola implicats en projectes APS escola.
B. GESTIÓ DE CONFLICTES		
B. 3 Conflictes greus		
Propostes d'actuació a l'entorn		
Inaugurar el camí escolar.	16 17	Tuti